

ผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการที่มีต่อ
ความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล

นางสาวดวงพร สัตนันท์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2557
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF ORGANIZING EXPERIENCES IN LANGUAGE ARTS BY USING ART
INTEGRATION ON NARRATIVE ABILITY OF KINDERGARTENERS

Miss Duangporn Sattanan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Early Childhood Education
Department of Curriculum and Instruction
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2014
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบ
บูรณาการที่มีต่อความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็ก
อนุบาล

โดย

นางสาวดวงพร สัตนันท์

สาขาวิชา

การศึกษาปฐมวัย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.บัญชา ชลาภิรมย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.ปัทมาศรี ธีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบง ต้นติววงศ์)

ดวงพร สัตนันท์ : ผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการที่มีต่อความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล (EFFECTS OF ORGANIZING EXPERIENCES IN LANGUAGE ARTS BY USING ART INTEGRATION ON NARRATIVE ABILITY OF KINDERGARTENERS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ, 140 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการที่มีต่อความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาลในด้านฉากของเรื่อง การลำดับเหตุการณ์ ปัญหาของเรื่อง และตอนจบของเรื่อง 2) เพื่อเปรียบเทียบผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการและการจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบปกติที่มีต่อความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนอนุบาลศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 60 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน ระยะเวลาในการวิจัย 12 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลังการทดลอง เด็กกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องด้านฉากของเรื่อง การลำดับเหตุการณ์ ปัญหาของเรื่อง และตอนจบของเรื่องสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. หลังการทดลอง เด็กกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องด้านฉากของเรื่อง การลำดับเหตุการณ์ ปัญหาของเรื่อง และตอนจบของเรื่อง สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาควิชา หลักสูตรและการสอน

ลายมือชื่อนิสิต .....

สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

ปีการศึกษา 2557

5483344327 : MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEYWORDS: LANGUAGE ART / ART INTEGRATION / NARRATIVE ABILITY / KINDERGARTENERS

DUANGPORN SATTANAN: EFFECTS OF ORGANIZING EXPERIENCES IN LANGUAGE ARTS BY USING ART INTEGRATION ON NARRATIVE ABILITY OF KINDERGARTENERS.

ADVISOR: ASST. PROF. WORAWAN HEMCHAYART, 140 pp.

The proposes of the research were to 1) study effects of organizing experiences in language arts using arts integration on narrative ability of kindergarteners in 4 aspects: settings, sequences, initiating events and conclusion 2) compare the effects of organizing experiences in language arts using arts integration on narrative ability between experimental group and control group

The samples were 60 kindergarteners at the age of five to six years in academic year 2014 from Anuban Roi-Et school under the Roi-Et Pimary Educational Service Area Office 1. The samples were divided into the experimental group and the control group: 30 each. The research duration was 12 weeks. The reseapon tool was the test of narrative ability of kindergarteners. The data was statistically analyzed by using arithmetic mean, standard deviation, and t-test.

The research findings were as follows:

1) After the experiment, the narrative ability mean scores of the experimental group was significantly higher than that of pre-test at .01 level.

2) After the experiment, the narrative ability mean scores of the experimental group was higher than that of the control group at .01 level.

Department: Curriculum and Instruction Student's Signature .....

Field of Study: Early Childhood Education Advisor's Signature .....

Academic Year: 2014

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งได้ให้ความรู้ คำแนะนำ และข้อคิดต่างๆ ตลอดจนการตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ และการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาและความกรุณาของท่าน จึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. ปัทมศิริ ธีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุชบง ตันติวงศ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความกรุณาในการตรวจพิจารณา และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิริลักษณ์ ศรีกมล อาจารย์ปรีดา ปัญญาจันทร์ และอาจารย์จิระภา โหระเวช ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ด ที่ให้ความเมตตาและเอื้อเฟื้อสถานที่ ขอกราบขอบพระคุณ คุณครูณิรุช ชูยนา และคุณครูกันยรัตน์ จันทร์เทพย์ ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลงานวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้และให้ความเมตตา ขอบคุณคุณครูไตรรัตน์ ปุยะติ คุณครูทิพย์กมล สนสมบัติ คุณครูศุภสิพร สุ่มมาตย์ รวมถึงกัลยาณมิตรทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจเสมอมาจนทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เหนือสิ่งอื่นใด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่อบรมเลี้ยงดู ให้ความรักความห่วงใย พี่สาวที่คอยให้การสนับสนุน และให้กำลังใจเสมอมาจนผู้วิจัยประสบความสำเร็จในวันนี้

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย.....	1
คำถามการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์.....	7
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
1. ภาษาสำหรับเด็กอนุบาล.....	10
1.1 ความสำคัญและความหมายของภาษา.....	10
1.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ภาษาของเด็ก.....	13
1.3 พัฒนาการทางภาษาของเด็กอนุบาล.....	16
1.4 หลักการจัดประสบการณ์ทางภาษาสำหรับเด็กอนุบาล.....	20
1.5 ขอบข่ายสาระการเรียนรู้ภาษาในระดับอนุบาล.....	23
1.6 การประเมินพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กอนุบาล.....	28

2. การจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ	32
2.1 ความหมายและความสำคัญของศิลปะ	32
2.2 ความหมายและความสำคัญของการสอนศิลปะแบบบูรณาการ	35
2.3 ความเป็นมาของศิลปะแบบบูรณาการ	38
2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับศิลปะแบบบูรณาการ	40
2.5 หลักการและแนวทางในการสอนศิลปะแบบบูรณาการ	43
3. ความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล	51
3.1 ความหมายของการพูดเล่าเรื่อง	51
3.2 พัฒนาการความสามารถในการพูดเล่าเรื่อง	52
3.3 การประเมินความสามารถในการพูดเล่าเรื่องสำหรับเด็กอนุบาล	53
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	56
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	59
1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น	59
2. การกำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร	59
3. การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์	60
4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	71
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	73
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล	74
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
ตอนที่ 1 ผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการที่มีต่อ ความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล	76
ตอนที่ 2 เปรียบเทียบผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการและ การจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบปกติที่มีต่อความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็ก อนุบาล	77

ตอนที่ 3 ข้อมูลเชิงบรรยาย.....	77
บทที่ 5 ผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	80
สรุปผลการวิจัย.....	80
อภิปรายผลการวิจัย.....	80
1. กระบวนการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ	80
2. สื่อที่ใช้ในการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ	83
3. บทบาทครูในการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ	83
ข้อเสนอแนะ	84
รายการอ้างอิง	86
ภาคผนวก.....	96
ภาคผนวก ก	97
ภาคผนวก ข	99
ภาคผนวก ค	113
ภาคผนวก ง.....	117
ภาคผนวก จ	126
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	140

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบองค์ประกอบในการประเมินความสามารถในการพูดเล่าเรื่อง.....	55
ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการพูดเล่า..	60
ตารางที่ 3 การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ของแผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม.....	61
ตารางที่ 4 รายชื่อหนังสือนิทานจำแนกตามเกณฑ์ในการคัดเลือก	67
ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบขั้นตอนการจัดประสบการณ์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	70
ตารางที่ 6 โครงสร้างแบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กก่อนอนุบาล	71
ตารางที่ 7 ข้อเสนอแนะผู้ทรงคุณวุฒิ.....	72
ตารางที่ 10 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC แบบวัด ความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กก่อนอนุบาล.....	114
ตารางที่ 11 ค่าระดับความยากและค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความสามารถในพูดการเล่า เรื่อง	118
ตารางที่ 12 ผลการจับคู่คะแนนแบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุม.....	119
ตารางที่ 13 คะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมหลัง	122
ตารางที่ 14 คะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องก่อนและหลังการทดลองของกลุ่ม ทดลอง.....	124

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	58
--	----

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

ภาษาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชีวิตมนุษย์เป็นอย่างมาก เพราะภาษามีความสำคัญในการอยู่รอดของชีวิตเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันของคนในชาติทำให้เกิดความสะดวกและเข้าใจที่ตรงกัน นอกจากนี้ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ที่สำคัญต่อชีวิตประจำวันด้วย (วรวรรณ เหมชะญาติ, 2549)

ความสามารถในการสื่อสารจึงจำเป็นต้องเรียนรู้และฝึกฝนการใช้ภาษาอันเป็นหัวใจสำคัญในการสื่อสารของมนุษย์ ซึ่งการพูดถือเป็นการแสดงออกทางภาษาด้านหนึ่งที่รวมประสบการณ์ด้านต่างๆ ของเด็กเข้าด้วยกัน ได้แก่ ความรู้สึก ความคิด การรับรู้และความเข้าใจ เลิศ อานันทนะ (2535) เด็กเรียนรู้ภาษาตามลำดับขั้นพัฒนาการ เริ่มจากความคุ้นเคยจากการได้ยิน ได้ฟัง การพูดคุยสนทนา ทำให้ทักษะทางภาษาเจริญงอกงาม (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2551)

เด็กต้องเรียนรู้ภาษาไทยและต้องใช้ภาษาไทยในการสื่อสารและการเรียนรู้เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย การเรียนรู้ภาษาไทยของเด็กอนุบาลเน้นที่ภาษาพูดและการใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะ พัฒนาการทางภาษาประกอบด้วยการเรียนรู้เกี่ยวกับความหมายใหม่ๆ ความเข้าใจประโยคต่างๆ ที่ซับซ้อน ความสามารถในการสร้างประโยคที่ซับซ้อน การขยายความสิ่งที่พูดเพื่อสื่อสารให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจและเหมาะสมกับสถานการณ์ที่กำลังพูด สิ่งที่ครูสอนเด็กปฐมวัยจะต้องตระหนักและมีความรู้เพื่อนำไปใช้ในการช่วยพัฒนาการทางภาษาของเด็กก็คือ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาทั้งในด้านภาษาศาสตร์ ด้านการนำไปใช้ ตลอดจนแนวปฏิบัติในการจัดประสบการณ์ทางภาษาให้แก่เด็ก (หรรษา นิลวิเชียร, 2535)

เป้าหมายการศึกษาของชาติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม 2545 มาตรา 23 ได้กำหนดให้เน้นความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมในข้อ 4 ระบุเกี่ยวกับความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องและหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 กำหนดจุดมุ่งหมายพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย มีมาตรฐานและลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปีระบุให้เด็กสามารถใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาในการใช้ภาษา ได้แก่ การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด การพูดกับผู้อื่นด้วยประสบการณ์ของตนเองหรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ การฟังเรื่องราวนิทาน คำคล้องจอง คำกลอน การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์

ที่มีความหมายต่อเด็ก เขียนภาพ เขียนขีดเขียน เขียนคล้ายตัวอักษรเขียนเหมือนสัญลักษณ์ เขียนชื่อตนเอง การอ่านในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่มีความหมายต่อเด็ก อ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากนิทานหรือเรื่องราวที่สนใจ

สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) ได้จัดทำรายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย การประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรปฐมวัย พ.ศ. 2546 ปีการศึกษา 2549 ผลการประเมินพบว่า นักเรียนปฐมวัยที่จบหลักสูตรปฐมวัยในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน การประเมินคุณภาพเด็กปฐมวัยในด้านต่างๆ พบว่า ด้านพัฒนาการ เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสงสัยล่าช้าเพิ่มขึ้นทั้งในระดับ 1-3 ปี และ 4-5 ปี และพบว่า เด็กมีพัฒนาการรายด้านสูงขึ้น แต่มีพัฒนาการรวมกลับลดลง ทำให้เห็นปัญหาของการจัดการศึกษาที่ไม่สามารถทำให้เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาการแบบองค์รวมในทุกด้านได้ ส่วนในด้านความฉลาดทางอารมณ์หรือ EQ นั้นพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กไทยลดลงจากการสำรวจครั้งก่อน ทั้งในระดับอนุบาลและประถมศึกษาทั้งด้านดี ด้านเก่งและด้านสุข โดยเฉพาะด้านเก่งในระดับอนุบาลลดลงถึง 7.34 จุด สำหรับการประเมินคุณภาพเด็กปฐมวัยของโรงเรียนทุกสังกัด โดย สกศ. พบว่าในภาพรวมเด็กอายุ 3-5 ปี ส่วนใหญ่ มีพัฒนาการอยู่ในระดับดีและดีมากอยู่ในระดับสูง มีเพียงด้านสติปัญญาและอารมณ์ที่มีพัฒนาการอยู่ในระดับดีและดีมากต่ำกว่าด้านอื่น ดังนั้นจึงควรเร่งรัดดำเนินการในการจัดการศึกษาโดยเร่งบูรณาการระบบการศึกษาให้ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ โดยเฉพาะเรื่องสติปัญญาและอารมณ์ สร้างคุณภาพของโรงเรียนในระดับปฐมวัยโดยเฉพาะในด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ รวมถึงมีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียน สื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) ได้รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย ปี 2549 ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการเรียนรู้เด็กปฐมวัยในด้าน กระบวนการเรียนรู้และการพัฒนายังขาดคุณภาพโดยเฉพาะสำหรับการพัฒนาเด็กอายุ 3-5 ปี ยังขาดคุณภาพในเรื่องวิธีการเรียนรู้ของเด็ก จิตวิทยาและพัฒนาการของเด็กโดยการให้เด็กท่องจำอย่างเดียว ไม่ส่งเสริมให้เด็กใช้ความคิดจัดหลักสูตรที่ตายตัวไม่ให้อิสระในการแสดงออก ให้นั่งเงียบๆ และเร่งสอนอ่าน เขียน คิดเลขเพื่อสอบเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ขาดกระบวนการผลิตบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง เช่น นักจิตวิทยา ครูด้านการศึกษาระดับปฐมวัย และผู้เลี้ยงดูเด็กที่มีความสามารถในการพัฒนาเด็กปฐมวัยและ

การเรียนการสอนปฐมวัยดำเนินการโดยปราศจากความเข้าใจปรัชญาพื้นฐานโดยเฉพาะเรื่องสิทธิเด็ก และขาดการกระตุ้นให้มีการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ปฐมวัย

การสำรวจพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอายุต่ำกว่า 5 ปีของกรมอนามัย ปี 2547 (กระทรวงสาธารณสุข, 2547) พบว่าเด็กไทยมีพัฒนาการตามวัยร้อยละ 70 และร้อยละ 30 มีพัฒนาการล่าช้า ผิดปกติ ส่วนใหญ่ล่าช้าด้านภาษามากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ 16 ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการสื่อสารความเข้าใจและมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการในการเรียนรู้ด้านอื่นๆ และการวิจัยในด้านการเลี้ยงดูเด็กของพ่อแม่ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร 400 คน ในปีเดียวกันพบว่า แม่ร้อยละ 50 เน้นการพัฒนาสมองของบุตร ส่วนแม่ร้อยละ 46 หรือเพียง 1 ใน 4 คนเท่านั้นที่เน้นการสอนพูดและฟังด้วยการเล่านิทานหรืออ่านนิทานให้ลูกฟัง งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าพ่อแม่หรือผู้ปกครองส่วนใหญ่เน้นพัฒนาการโดยไม่ส่งเสริมประสบการณ์ทางภาษา

การศึกษาผลการวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการและเขavnปัญญาของเด็กไทยในเด็กช่วงอายุ 3-6 ปี ที่ประเมินด้วยแบบทดสอบทางภาษาโดยการวาดรูปและตอบแบบทดสอบทางภาษาที่เน้นทักษะการสื่อสารในชีวิตประจำวัน พบว่า เด็กในเขตกรุงเทพมหานคร ภาคเหนือ และภาคใต้ เป็นกลุ่มที่มีระดับพัฒนาการด้านสติปัญญาดีกว่าเด็กในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาจะมีพัฒนาการด้านสติปัญญาดีกว่ากลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูโดยเน้นการส่งเสริมด้านสติปัญญาน้อยหรือปานกลาง เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูโดยเน้นการส่งเสริมพัฒนาน้อยมีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการด้านสติปัญญาต่ำกว่ากลุ่มที่ได้รับการเลี้ยงดูปกติ (นิรชา เรื่องดารากานนท์, 2547)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้รายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ปีการศึกษา 2551 ในภาพรวม เมื่อพิจารณาประเภทของโรงเรียน พบว่า นักเรียนในโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบมีร้อยละนักเรียนตามระดับพัฒนาการด้านสติปัญญาเพียงร้อยละ 67.24 ซึ่งเป็นด้านที่มีนักเรียนมีพัฒนาการต่ำที่สุด และระดับพัฒนาการตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 พบว่า นักเรียนในโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ มีร้อยละนักเรียนตามระดับพัฒนาการในมาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารเหมาะสมกับวัย สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจเพียงร้อยละ 73.57 และฟังแล้วนำมาพูดถ่ายทอดเป็นเรื่องเป็นราวได้เพียงร้อยละ 71.63 และในมาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์เพียงร้อยละ 76.41

จากการศึกษาข้อมูลจากผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ด พบว่า มีร้อยละนักเรียนตามระดับพัฒนาการในมาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารเหมาะสมกับวัย สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจเพียงร้อยละ 75.21 และฟังแล้วนำมาพูดถ่ายทอดเป็นเรื่องเป็นราวได้เพียงร้อยละ 76.37

และข้อมูลการนิเทศภายในโรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ดเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูอนุบาลเพื่อเตรียมความพร้อมทางภาษาของเด็กพบว่า พฤติกรรมการสอนของครูในการจัดประสบการณ์ทางภาษามีการปฏิบัติน้อยโดยเฉพาะด้านการพูด

การส่งเสริมความสามารถในการพูดเล่าเรื่องให้กับเด็กอนุบาลนั้นมีความสำคัญ เนื่องจากเด็กใช้ภาษาในการสื่อสารความคิด ความรู้สึก ของตนเองถ่ายทอดให้ผู้อื่นรับรู้ เด็กจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับการพูดเพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ สอดคล้องกับ จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ (2554) ที่ได้นำเสนอโมโนทัศน์ที่จำเป็นสำหรับเด็กในการพูดได้แก่ การเล่าเรื่องที่ตนสนใจเป็นพิเศษ และการเล่าเรื่องโดยมีลำดับก่อนหลัง และ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545) (กุลยา ตันติผลาชีวะ 2551) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้ภาษาของเด็กจากการใช้คำศัพท์ตามด้วยการใช้ประโยค การพูดและการสนทนากับเด็กคือการเสริมสร้างพัฒนาการทางภาษาให้กับเด็กปฐมวัย โดยการพูดเล่าเรื่องสำหรับเด็กอนุบาลคือการเล่าเรื่องเกี่ยวกับฉากของเรื่อง การลำดับเหตุการณ์ ปัญหาของเรื่อง และตอนจบของเรื่อง ดังที่ Hedburg และ Stoel-Gammon (1986) ได้นำเสนอพัฒนาการในการเล่าเรื่องของเด็กวัยนี้ว่าสามารถเล่าเรื่องเกี่ยวกับโครงเรื่อง ตัวละคร ลำดับเหตุการณ์ และตอนจบของเรื่อง และ Stein และ Glenn (1979) ได้กล่าวถึงการประเมินความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กที่มีองค์ประกอบของฉาก ตัวละคร การแก้ปัญหา และตอนจบของเรื่อง

ปัญหาดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการสอนภาษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล ซึ่งการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสามารถทำได้หลายวิธีตามแนวทางการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยครูสามารถจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยบูรณาการกับศาสตร์อื่นๆ เพื่อพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม (มานพ ถนอมศรี, 2542) แนวคิดอาร์ิสโตเติลนักปรัชญาชาวกรีกเมื่อ 2,000 ปีก่อน ได้ให้ความสำคัญของการสร้างความเจริญของสมองสมองโดยใช้กระบวนการทางศิลปะประเภทต่างๆ ซึ่งมีคุณสมบัติพิเศษในการกระตุ้นความคิดและจินตนาการให้แก่เด็กๆ ไม่ว่าจะเป็นภาพวาด การประดิษฐ์สร้างสรรค์ การเสริมแต่ง ดนตรี ырร้องและเล่านิทาน Jensen (2001) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการสอนภาษาโดยใช้ศิลปะว่า ศิลปะส่งเสริมและช่วยกระตุ้นการเรียนรู้โดยบูรณาการให้เข้ากับการเรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัส พัฒนาการทางสติปัญญาและอารมณ์ของเด็ก (Amstrong, 2003) ศิลปะสามารถส่งเสริมทักษะทางภาษาในด้าน การอ่าน การเขียน การพูด และการฟัง (Jacobs, 1997) ศิลปะจะทำให้การเรียนรู้ภาษามีความหมายภายใต้บริบทที่ผสมผสานศิลปะ ศิลปะจะช่วยเพิ่มโอกาสในการออกแบบการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัย (Filipenko, 2006) ที่ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะ กิจกรรมการเล่น ที่ส่งเสริมความสามารถในการเล่าเรื่องอย่างสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาลโดยเล่าเรื่องผ่านงานทัศนศิลป์ ได้แก่ การวาดภาพ การระบายสี และผลงานสามมิติ แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมศิลปะ และการสอนภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการนั้นสามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กได้

ศิลปะแบบบูรณาการเป็นการผสมผสานของหลักสูตรระหว่างศิลปะกับศาสตร์ทางด้านต่างๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษา เป็นต้น โดยการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติผ่าน ศิลปะรูปแบบต่างๆ ได้แก่ ทัศนศิลป์ ดนตรี การเคลื่อนไหว และการละคร (Eisner, 2002) สอดคล้องกับ Rabkin และ Redmond (2004) กล่าวถึงกิจกรรมศิลปะแบบบูรณาการว่าเป็นวิธีการ เรียนรู้ที่หลากหลายโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสืบสอบ และสังเกตผ่านภาษาสัญลักษณ์ เนื้อหาสาระ และประสบการณ์ในชีวิต รวมไปถึงการถ่ายทอดและการสื่อความหมาย ศิลปะแบบ บูรณาการส่งเสริมวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายของเนื้อหาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณเกี่ยวกับ ข้อมูลใหม่ช่วยส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญาให้สูงขึ้น เพราะเมื่อเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับศิลปะใน ห้องเรียน กิจกรรมที่หลากหลายช่วยให้เด็กมีความสนใจ และส่งเสริมการแสดงออกทางวิชาการให้ สูงขึ้น

Cornett (2003) ได้นำเสนอรูปแบบของศิลปะแบบบูรณาการโดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการ จัดสภาพแวดล้อมทางศิลปะ การเลือกหัวเรื่องหรือหน่วยการสอนที่มีความสอดคล้องกันระหว่าง ศิลปะและศาสตร์อื่น เน้นกระบวนการรู้ที่ได้ลงมือทำด้วยความเข้าใจเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม รวมถึงการเลือกวรรณกรรมที่มีความเหมาะสมมาใช้ในการจัดกิจกรรม สอดคล้องกับ อภิวรรณ วีระ สมมิตร (2544) กล่าวถึงประโยชน์ของวรรณกรรมสำหรับเด็กที่ช่วยพัฒนาด้านสติปัญญา อารมณ์ และ จิตใจ การที่เด็กได้อ่านหนังสือดีๆ ที่เหมาะกับวัยจะช่วยให้เด็กรอบรู้ในสิ่งต่างๆ ได้เรียนรู้สิ่งแวดล้อม และช่วยให้ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ ดังนั้นวรรณกรรมสำหรับเด็กจึงเป็น สื่อการเรียนรู้ที่มีความสำคัญในการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ โดยนำ หลักการสอนภาษาของ Handcock (2007) ที่นำเสนอการสอนภาษาซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับการ บูรณาการทักษะทางภาษาโดยการอ่าน การเขียน การฟังและการพูด โดยมีเป้าหมายของการเรียนรู้ ภาษาคือการจับใจความและการสื่อความหมายจากการคิด และหลักการของศิลปะแบบบูรณาการ Cornett (2003) มาสังเคราะห์ได้เป็นหลักการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบ บูรณาการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดเล่าเรื่องในด้านโครงสร้างของเรื่องเป็นผลนำไปสู่การ เรียนรู้ของเด็กอนุบาลในระดับสูงต่อไป

คำถามการวิจัย

1. เด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการมี ความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาลสูงขึ้นหรือไม่

2. เด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการมีความสามารถในการพูดเล่าเรื่องสูงกว่าเด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบปกติหรือไม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการที่มีต่อความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาลใน 4 ด้าน ได้แก่ ฉากของเรื่อง การลำดับเหตุการณ์ ปัญหาของเรื่อง และตอนจบของเรื่อง
2. เพื่อเปรียบเทียบผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการและการจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบปกติที่มีต่อความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล

สมมติฐานของการวิจัย

Brouillette (2012) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้เพลง การเต้น การละคร ในการจัดการเรียนการสอนภาษา พบว่า การสอนภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษา ความสามารถในการเรียนรู้ภาษาที่สองในด้านการออกเสียงและการใช้คำศัพท์

Phillilps (2012) ได้ศึกษาผลของการสอนศิลปะแบบบูรณาการโดยใช้ ทัศนศิลป์ และองค์ประกอบของศิลปะ ในหลักสูตรระดับเด็กก่อนวัยเรียนในเมืองเบทลีเฮม รัฐเพนซิลวาเนีย สหรัฐอเมริกา พบว่า ศิลปะแบบบูรณาการส่งเสริม การรู้หนังสือขั้นต้นของเด็กก่อนวัยเรียนในด้านภาษาและความคิดสร้างสรรค์ ความพร้อมในการอ่าน ความสามารถในการรู้่านคำศัพท์จากภาพและความสามารถในการอ่านขั้นต้นในเรื่องตัวหนังสือและการรู้ความหมาย

Deasy (2002) ได้ศึกษาผลของการสอนศิลปะแบบบูรณาการโดยเชื่อมโยงศิลปะ 4 รูปแบบ ได้แก่ ทัศนศิลป์ การละคร การเคลื่อนไหว และดนตรี ผสมผสานกับเนื้อหาตามศาสตร์ต่างๆ ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ ภาษา และสุขศึกษา โดยทำการทดลองกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ พบว่า ศิลปะแบบบูรณาการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ โดยศิลปะการละครช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาและการรู้หนังสือสูงขึ้น ศิลปะ ดนตรีช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ภาษา ประสบการณ์ทางศิลปะช่วยพัฒนาทักษะการเขียนและการรู้หนังสือ และยังช่วยพัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์ในเรื่องจำนวน

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ว่า

1. หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องสูงกว่า

ก่อนการทดลอง

2. หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ขอบเขตของการวิจัย

1. **ประชากรคือ** เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

2. ตัวแปรที่ศึกษา

- 1.1 ตัวแปรต้น คือ การประสบการณ์ทางภาษาสำหรับเด็กอนุบาล แบ่งเป็น
  - 1) การจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ
  - 2) การจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบปกติ
- 1.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการพูดเล่าเรื่อง ได้แก่ ฉากของเรื่อง การลำดับเหตุการณ์ ปัญหาของเรื่อง และตอนจบของเรื่อง

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลา 12 สัปดาห์ แบ่งเป็น เก็บข้อมูลก่อนการทดลอง 1 สัปดาห์ ทำการทดลองเป็นเวลา 10 สัปดาห์ และการเก็บข้อมูลหลังการทดลอง 1 สัปดาห์

นิยามศัพท์

ศิลปะแบบบูรณาการ หมายถึง การเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาสาระตามศาสตร์ต่างๆ ได้แก่ ภาษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคม โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่ความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ สามารถแสดงออกหรือถ่ายทอดผ่านศิลปะด้วยรูปแบบทัศนศิลป์ต่างๆ ทั้งงานศิลปะ 2 มิติ ได้แก่ การวาด การระบายสี การพิมพ์ภาพ การปะติด การปั้น และศิลปะ 3 มิติ ได้แก่ การปั้น การประดิษฐ์

การจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางภาษาในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยนำศิลปะเข้ามาเป็นช่องทางการเรียนรู้ มีความเชื่อมโยงกับหัวเรื่องหรือหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งได้พัฒนาขึ้นตอนการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการจากการสังเคราะห์หลักการสอนภาษาของ Hancock (2007) และหลักการของศิลปะแบบบูรณาการของ Cornett (2003) มี 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ระยะการเตรียมการ เป็นการจัดสภาพแวดล้อมครอบคลุมพื้นที่ทางกายภาพภายในห้องเรียนและมุมประสบการณ์ โดยใช้วัสดุ

ธรรมชาติและผลงานศิลปะที่หลากหลาย มีความสอดคล้องกับหัวเรื่อง ทั้งนี้การจัดสภาพแวดล้อม มุ่งเน้นให้เกิดความงดงาม และระยะที่ 2 การสอน มี 4 ชั้น ได้แก่ การเชื่อมโยงประสบการณ์ การ นำเสนอความรู้ การสรุปและการประเมินผล และขั้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบปกติ หมายถึง การที่ครูจัดกิจกรรมเกี่ยวกับนิทาน ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยให้เด็กมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการจัดประสบการณ์ทางภาษาสำหรับเด็กอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 มี 3 ขั้นตอน ได้แก่ การสนทนาพูดคุย การเล่านิทาน การสรุปและทบทวน

นิทาน หมายถึง วรรณกรรมสำหรับเด็กที่ผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนด คือมี ภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ช่วยให้เนื้อหาชัดเจน การจัดภาพประกอบช่วยให้เกิดจินตนาการ การจัดภาพประกอบเป็นไปอย่างสวยงาม มีเนื้อเรื่องแสดงให้เห็นสถานที่ เวลาที่เกิดเหตุการณ์ นำเสนอตัวละคร การเรียงลำดับไม่ซับซ้อน แสดงให้เห็นสิ่งที่เป็นปัญหาของเรื่อง การแก้ปัญหาของตัวละคร ให้ข้อคิดและแสดงเหตุการณ์ที่นำไปสู่ตอนจบของเรื่อง

ความสามารถในการพูดเล่าเรื่อง หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจของเด็กผ่านการ บอกเรื่องราวซึ่งได้มาจากค่าเฉลี่ยคะแนนของ แบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้แก่

ฉากของเรื่อง หมายถึง ความสามารถในการบอกเกี่ยวกับสถานที่ เวลา ตัวละครและ ลักษณะพิเศษของตัวละคร

การลำดับเหตุการณ์ หมายถึง ความสามารถในการบอกเหตุการณ์โดยเรียงลำดับใน รูปแบบเวลาก่อน-หลังหรือเรียงลำดับในรูปแบบเหตุผล

ปัญหาของเรื่อง หมายถึง ความสามารถในการบอกเกี่ยวกับการกระทำที่ดำเนินการ ให้บรรลุเป้าหมาย

ตอนจบของเรื่อง หมายถึง ความสามารถในการบอกเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นตอน สิ้นสุดท้ายของเรื่อง เพื่อแสดงถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวจากการกระทำของตัวละครและบอก ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เป็นแนวทางสำหรับครูและผู้สนใจนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อ พัฒนาความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล
2. เป็นแนวทางสำหรับครูในการนำไปบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนศาสตร์อื่นๆ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล มีดังต่อไปนี้

1. ภาษาสำหรับเด็กอนุบาล
  - 1.1 ความสำคัญและความหมายของภาษา
  - 1.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ภาษาของเด็ก
  - 1.3 พัฒนาการทางภาษาของเด็กอนุบาล
  - 1.4 หลักการจัดประสบการณ์ทางภาษาสำหรับเด็กอนุบาล
  - 1.5 ขอบข่ายสาระการเรียนรู้ทางภาษาในระดับอนุบาล
  - 1.6 การประเมินพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กอนุบาล
2. การจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ
  - 2.1 ความหมายและความสำคัญของศิลปะ
  - 2.2 ความหมายและความสำคัญของการสอนศิลปะแบบบูรณาการ
  - 2.3 ความเป็นมาของศิลปะแบบบูรณาการ
  - 2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับศิลปะแบบบูรณาการ
  - 2.5 หลักการและแนวทางในการสอนศิลปะแบบบูรณาการ
  - 2.6 สื่อในการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ
3. ความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล
  - 3.1 ความหมายของการพูดเล่าเรื่อง
  - 3.2 พัฒนาการความสามารถในการพูดเล่าเรื่อง
  - 3.3 การประเมินความสามารถในการพูดเล่าเรื่องสำหรับเด็กอนุบาล
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ภาษาสำหรับเด็กอนุบาล

1.1 ความสำคัญและความหมายของภาษา

1.1.1 ความสำคัญของภาษา

ภาษาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชีวิตมนุษย์ เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญของการคิดซึ่งจะนำไปสู่พัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาในขั้นสูง ภาษาเป็นเครื่องมือสำหรับการสื่อสาร เด็กใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสดงความต้องการ ควบคุมพฤติกรรมของผู้อื่น มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น แสดงความเป็นตัวตนของเด็ก ค้นหาข้อมูล คิดจินตนาการ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หากไม่มีภาษาการติดต่อสื่อสารย่อมเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการเรียนรู้ เด็กใช้ภาษาในการทำความเข้าใจสิ่งแวดล้อมอย่างมีความหมาย ผู้คนเรียนรู้ซึ่งกันและกันโดยมีภาษาเป็นสื่อกลาง ภาษาช่วยให้มนุษย์สามารถถ่ายทอดความคิดที่เป็นนามธรรมได้ ช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ ทั้งการทำความเข้าใจตนเองและผู้อื่น (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) มนุษย์ใช้การสื่อสารระหว่างกันด้วยวิธีการหลายรูปแบบ วิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือ การใช้ภาษาพูดและภาษาเขียน การพัฒนาทักษะการใช้ภาษาดังกล่าว จะช่วยให้เด็กเข้าใจและเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น ตลอดจนการแสดงออกถึงความต้องการ การส่งและรับข่าวสารการแสดงออกถึงความรู้สึกและการเข้าใจผู้อื่น เด็กเรียนรู้การฟังและการพูด โดยไม่ต้องอาศัยการสอนอย่างเป็นทางการ การที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางภาษาจะทำให้เด็กเข้าใจและใช้ไวยากรณ์พื้นฐานของภาษาแม่เมื่ออายุได้ 4 หรือ 5 ปี

ภาษาไทยมีความสำคัญต่อชีวิตเด็กเป็นอย่างมาก เด็กต้องเรียนรู้ภาษาไทยและต้องใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการเรียนรู้เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทย พัฒนาการทางภาษาเริ่มจากภาษาพูดไปสู่ภาษาเขียน ดังนั้น การเรียนรู้ภาษาไทยของเด็กวัยอนุบาลจึงเน้นหน้าที่ภาษาพูดและการใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของเด็กต่อไป พัฒนาการทางภาษาประกอบด้วยการเรียนรู้เกี่ยวกับความหมายใหม่ๆ ความเข้าใจประโยคต่างๆ ที่ซับซ้อน ความสามารถในการสร้างประโยคที่ซับซ้อน การขยายความสิ่งที่พูดเพื่อสื่อสารให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจและความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่กำลังพูด และการใช้ภาษาเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

เนื่องจากภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสารความคิดที่ตกทอดในเชิงวัฒนธรรม เด็กอนุบาลจึงควรได้รับการจัดประสบการณ์ทางภาษาไทยที่ครอบคลุมทั้งภาษาพูด ภาษาเขียน และภาษาท่าทาง ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคยกับสื่อทางภาษาต่างๆ และเตรียมในการเป็นนักอ่านและนักเขียนที่มีประสิทธิภาพต่อไปตามวัยที่เหมาะสม (วรวรรณ เหมชะญาตี, 2549)

บันลือ พฤษะวัน (2533) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาที่มีส่วนช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมของเด็ก ดังนี้

- 1) ภาษาสื่อความคิด ความต้องการ จะให้ทำ ไม่ให้ทำ ถูก ผิด ต้องการหรือไม่ต้องการ
- 2) ภาษาย่อมประกอบด้วยสีหน้าท่าทาง บ่งบอกให้รู้ให้เข้าใจสิ่งแปลกใหม่
- 3) ภาษาสามารถใช้ได้กว้างขวาง พูดและปฏิบัติ พี่เลี้ยงจูงหัดเดินก็พูดไปด้วย นั่นคือบ่งบอกลักษณะอาการแสดงออกชัดเจนและสูงขึ้น
- 4) ช่วยให้เกิดอารมณ์ร่วม พอใจ ไม่พอใจ รวมทั้งทัศนคติสอดแทรกอยู่ด้วย เช่น โนม่น้าว ชี้ช่องให้ประพฤติ ปฏิบัติให้เหตุผลต่างๆ
- 5) ภาษาช่วยให้ผู้ใช้สามารถใช้ในลักษณะต่างๆ ค้นเคย แปลกหน้า ผู้ใหญ่ ก่อให้เกิดกิจกรรมทางสังคม
- 6) ภาษาช่วยให้การแสดงออกทางอารมณ์ที่ไม่พึงปรารถนา เป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดต่างๆ ได้ดี
- 7) ภาษาสะท้อนความเป็นอยู่พื้นฐาน การฝึกอบรมนิสัยใจคอ ตลอดจนความริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้ใช้และความบันเทิงด้วย

Smith (อ้างถึงใน ทรราช นิลวิเชียร, 2535) นักจิตภาษาศาสตร์ได้ศึกษาบทบาทของภาษาในการช่วยพัฒนาสติปัญญา ซึ่งภาษาจะถูกนำไปใช้เพื่อช่วยความเข้าใจและการเรียนรู้ ดังนี้

- 1) การถามคำถาม การถามคำถามของเด็กจะสอดคล้องกับระดับพัฒนาการทางสติปัญญา คำถามที่ขึ้นต้นด้วยอะไร จะมาก่อนคำถามที่ขึ้นต้นด้วยทำไม และที่ไหน เด็กจะถามคำถามเพื่อต้องการคำตอบ เช่น จะไปเที่ยวด้วยกันได้ไหม และที่สำคัญที่สุดคือ เด็กถามคำถามเพื่อต้องการข้อมูล
- 2) เน้นความตั้งใจ ภาษาช่วยให้เด็กได้ตระหนักถึงสิ่งที่ตนกำลังทำอยู่ เด็กที่กำลังเล่นของเล่นหรือกิจกรรมการเล่นพร้อมกับพูดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนกระทำอยู่ โดยที่เด็กพูดกับตัวเองหรือพูดกับผู้ที่อยู่ใกล้ๆ เป็นการใช้ภาษาเพื่อประกอบความตั้งใจผู้ใหญ่ที่พูดเพื่อให้เด็กสนใจในสิ่งที่ตนกำลังกระทำอยู่ก็นับเป็นการใช้ภาษาเพื่อจุดประสงค์อย่างเดียวกัน เช่น เด็กเล่นตุ๊กตาพร้อมกับพูดว่า “นี่แม่ นี่พ่อ แม่ไปตลาด พ่อไปทำงาน”
- 3) ช่วยให้ความเข้าใจถูกต้องยิ่งขึ้น เราใช้ภาษาเพื่อช่วยเน้นความเข้าใจ ทั้งในลักษณะของภาษาพูดและภาษาเขียน เช่น ครูถามเด็กว่า “สิ่งที่เธอพูดหมายความว่าอย่างไร”

สรุปได้ว่า ภาษา หมายถึง เครื่องมือที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารโดยใช้การพูดหรือการเขียน เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึกไปยังผู้อื่น เพื่อให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจ ซึ่งเป็นระบบที่ยอมรับในสังคมและวัฒนธรรมที่มนุษย์อาศัยอยู่

1.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ภาษาของเด็ก

1.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาของเด็ก

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาของเด็กของมนุษย์ได้มีนักภาษาศาสตร์อธิบายถึงวิธีการเรียนรู้ภาษาของเด็กไว้แตกต่างกัน โดยสรุปได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้ (มีชัย เอี่ยมจินดา, 2541)

1) แนวคิดกลุ่ม Behaviorist Hypothesis อธิบายว่าการเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากประสบการณ์ และการสังเกตการเรียนรู้ภาษาก็เช่นเดียวกัน มนุษย์เรียนรู้ภาษาเพราะได้รับข้อมูลจากคนรอบข้าง รวมทั้งมีประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษาจากสังคมนั้น ๆ การเรียนรู้ภาษาเป็นกระบวนการเชื่อมโยงประสบการณ์ในการเรียนรู้ภาษาของแต่ละคน ในด้านของการเรียนรู้คำศัพท์ เด็กเรียนรู้คำศัพท์จากการเลียนแบบคำพูดของผู้ใหญ่ โดยผู้ใหญ่จะคอยแก้และเป็นต้นแบบให้พูดตาม จนในที่สุดเด็กจะสามารถพัฒนาการเรียนรู้ภาษานั้นได้

2) แนวความคิดกลุ่ม Innateness Hypothesis อธิบายว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับความสามารถในการเรียนรู้ภาษาอยู่แล้ว ความสามารถทางภาษาของมนุษย์เป็นกระบวนการภายในที่มีอยู่ในสมองของมนุษย์ตั้งแต่เกิด หรือที่เรียกว่า กลไกการเรียนรู้ภาษา ซึ่งกลไกนี้จะช่วยทำให้เด็กพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้องค์ประกอบต่างๆ ที่สำคัญในการเรียนภาษาอันเป็นลักษณะสากล

3) แนวความคิดกลุ่ม Cognitivism มีความเชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์เกิดจากกลไกภายในสมองกับกลไกภายนอกที่เป็นตัวกระตุ้น หรือเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้กระบวนการภายในสมองทำงาน จัดระบบประมวลผล เพื่อสร้างกฎเกณฑ์ทางภาษา

4) แนวความคิดกลุ่ม Function Prespective ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาของเด็กว่า เด็กเรียนรู้ภาษาเพื่อตอบสนองการใช้งานในชีวิตประจำวัน โดย Halliday (1973) ได้อธิบายถึงจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ภาษาของเด็กว่า เด็กเรียนรู้ภาษาเพราะมีจุดมุ่งหมาย 6 ประการ คือ

- 4.1) เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร
- 4.2) เป็นเครื่องมือในการแสดงความรู้สึกส่วนตัว
- 4.3) เป็นเครื่องมือในการปฏิสัมพันธ์
- 4.4) เป็นเครื่องมือในการสั่งการ

4.5) เป็นเครื่องมือในการสะท้อนจินตนาการ

4.6) เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้

สรุปได้ว่า แนวคิดการเรียนรู้ทางภาษาแต่ละแนวคิดแตกต่างกันออกไป ซึ่งเด็กจะสามารถพัฒนาภาษาได้อย่างครอบคลุมจำเป็นต้องอาศัยหลายแนวคิดประกอบกัน ได้แก่ ประสบการณ์ของเด็ก ความสามารถในการเรียนรู้ กลไกภายในสมองและการตอบสนองการใช้งานในชีวิตประจำวันจึงจะทำให้เด็กพัฒนาภาษาได้อย่างเหมาะสม

1.2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ภาษาของเด็ก

1) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์

เพียเจต์ เชื่อว่าสติปัญญาของมนุษย์เป็นสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด และเป็นสิ่งที่มีเนื้อที่และเป็นที่เนื่องมาจากประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อม โดยองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดพัฒนาการทางสติปัญญาประกอบด้วย วุฒิภาวะ ประสบการณ์ การถ่ายทอดทางสังคม และกระบวนการพัฒนาสมดุล เพียเจต์เชื่อว่าภาษาที่เด็กใช้เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นระดับพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก ทฤษฎีของเพียเจต์ได้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาตามลำดับขั้นพัฒนาการทางสติปัญญา ดังนี้

1.1) ขั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor period) เป็นช่วงที่เด็กเรียนรู้คำโดยเชื่อมโยงคำกับกิจกรรม เด็กในขั้นนี้มีความต้องการอย่างแรงกล้าในการเรียนรู้ภาษา เด็กมักจะพูดซ้ำแล้วซ้ำอีกแม้ว่าจะอยู่คนเดียวหรือถูกห้ามก็ตาม ซึ่งแตกต่างจากแนวคิดของนักพฤติกรรมนิยมที่เชื่อว่ารางวัลทำให้เด็กทำซ้ำ เพียเจต์ เชื่อว่าการทำซ้ำของเด็กเกิดจากความพึงพอใจของตัวเองในการใช้ภาษา

1.2) ขั้นความคิดก่อนเกิดปฏิบัติการ (Preoperational period) เป็นช่วงที่เด็กใช้สัญลักษณ์แทนวัตถุหรือประสบการณ์ เช่น ใช้บล็อกแทนบ้าน ใช้เส้นขีดเขียนแทนคำ เด็กวาดภาพอย่างจุดมุ่งหมาย วาดภาพเพื่อสื่อจินตนาการของตนได้ เด็กจะเรียนรู้คำศัพท์มากมาย และรู้จักใช้คำเหล่านั้นเรียงร้อยเป็นประโยคที่ค่อยๆ เพิ่มความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

1.3) ขั้นปฏิบัติการคิดแบบรูปธรรม (Concrete operational period) เป็นช่วงที่เด็กคิดได้มากกว่า 1 มุมมอง สามารถสร้างประโยคได้และเข้าใจได้เมื่อตัวอักษรตัวเดียวกันไปอยู่ในที่ต่างๆ กันในแต่ละคำ

1.4) ขั้นปฏิบัติการคิดแบบนามธรรม (Formal operational period) เป็นช่วงที่เด็กเข้าใจเหตุผลซึ่งเป็นนามธรรม เข้าใจสัญลักษณ์ทางภาษาได้ดี

2) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์

บรูเนอร์ เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เก็บเกี่ยวจากประสบการณ์รอบตัวเอง และใช้ประสบการณ์ที่เก็บรวบรวมไว้นั้นเป็นเครื่องมือ เราสามารถสอนวิชาอะไรก็ได้เป็นอย่างดี

ให้แก่เด็กที่อยู่ในขั้นพัฒนาการใดก็ได้ทำให้วิธีการที่เหมาะสม บรูเนอร์ให้ความสนใจกับการเรียนรู้ด้วยการค้นพบด้วยตนเอง และได้สรุปว่าพัฒนาการทางสติปัญญาได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบทางพันธุกรรม องค์ประกอบทางภาษาศาสตร์ และองค์ประกอบทางวัฒนธรรม ลำดับขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ มี 3 ขั้น คือ

2.1) ขั้นการกระทำ อายุแรกเกิดถึง 2 ปี เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมโดยการสัมผัส จับต้องด้วยมือ ผลักดึง รวมทั้งการที่เด็กใช้ปากกับวัตถุสิ่งของที่อยู่รอบตัว

2.2) ขั้นการแสดงภาพแทนใจ อายุ 5-8 ปี เด็กสามารถสร้างจินตนาการหรือมโนภาพขึ้นในใจ และสามารถเข้าใจรูปภาพที่ใช้แทนของจริงแม้ว่าจะมีขนาดและสีเปลี่ยนไป

2.3) การใช้สัญลักษณ์ เด็กใช้สัญลักษณ์ในการเรียนรู้ สามารถเข้าใจสิ่งที่เป็นามธรรม สร้างและพิสูจน์สมมติฐานได้

3) ทฤษฎีวิวัฒนาการเชิงสังคมของไวโกสกี

ไวโกสกี เชื่อว่ามนุษย์มีความต้องการภายในที่จะมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การเติบโตทางภาษาขึ้นอยู่กับการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนและวัตถุในสภาพแวดล้อม บทบาทของผู้ใหญ่มีส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก เมื่อระดับการรู้ภาษาของเด็กมีความแตกต่างจากระดับจริงที่เด็กสามารถทำได้ ปฏิสัมพันธ์ของผู้ใหญ่ต่อเด็กจะช่วยชี้แนะและขยายประสบการณ์ด้านภาษาของเด็ก มีขั้นพัฒนาการทางภาษา 3 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ภาษาสังคม อายุแรกเกิดถึง 3 ปี เด็กใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิดหรืออารมณ์ และควบคุมพฤติกรรมของผู้อื่น โดยใช้คำพูดพยางค์เดียว เช่น ไม่ หมายความว่า “ไม่ชอบ ไม่ต้องการ ไม่ได้” ภาษาสังคมเป็นภาษาที่เด็กใช้ในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

ขั้นที่ 2 ภาษาที่พูดกับตนเอง อายุ 3-7 ปี เด็กใช้ภาษาพูดกับตนเองโดยไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับใคร แม้ว่าจะพูดคนเดียวแต่ก็จะออกเสียงให้ผู้อื่นได้ยินด้วย ภาษาที่พูดกับตนเองมีบทบาทสำคัญในการประสานความคิดและพฤติกรรม

ขั้นที่ 3 ภาษาที่พูดในใจเฉพาะตนเอง อายุ 7 ปีขึ้นไป การคิดทุกอย่างใช้ภาษาที่พูดในใจ ภาษาที่พูดในใจเป็นตัวแปรในการพัฒนาสติปัญญาขั้นสูง

บุษบง ดันตวิวงศ์ (2536) ได้กล่าวถึงทฤษฎีว่าด้วยธรรมชาติของภาษาและทฤษฎีการเรียนรู้เขียนในระบบภาษา ดังนี้

1) ทฤษฎีว่าด้วยระบบทางภาษา ประกอบด้วย 3 ระบบ คือ ระบบความหมาย ระบบไวยากรณ์ และระบบเสียงหัวใจของภาษาคือความหมายในการสื่อสารอีกทีหนึ่ง เด็กจะพยายามเขียนด้วยการสะกดไปที่ละตัว แต่เด็กจะคิดหาคำที่สื่อความหมายได้เหมาะสมที่สุดในสถานการณ์นั้น

2) ทฤษฎีว่าด้วยภาษา ความคิดและสัญลักษณ์สื่อสาร ทฤษฎีนี้เชื่อว่าภาษาเป็นสัญลักษณ์สื่อสารที่ไม่สามารถถ่ายทอดความคิดทุกเรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ สัญลักษณ์ที่ใช้ต้อง

เหมาะสมกับเรื่องที่ต้องการสื่อสาร เด็กต้องแสดงสัญลักษณ์เพื่อสื่อความคิดและถ่ายทอด
ประสบการณ์ต่างๆ สัญลักษณ์ที่สามารถสื่อความหมายได้มีหลายรูปแบบได้แก่ ภาษา ศิลปะ ดนตรี
การเคลื่อนไหวร่างกาย ละคร และ คณิตศาสตร์ ถ้าเด็กไม่สามารถสื่อความคิดด้วยภาษาเขียน เด็กจะ
เปลี่ยนเป็นวาดภาพแทน

3) ทฤษฎีว่าด้วยการพัฒนาการตามธรรมชาติของการรู้หนังสือ ทฤษฎีนี้เชื่อว่าทุก
คนสะสมประสบการณ์ทางภาษาไว้เป็นข้อมูลสำหรับใช้ต่อไป ความก้าวหน้าในการใช้ภาษาไม่ว่าใน
ด้านใดต้องอาศัยองค์ประกอบทางภาษาหลายด้าน เช่น ความก้าวหน้าในการอ่านเกิดจากการได้ฟัง
คำสั่งและฟังนิทาน การได้พูดคุยกับเพื่อนและการได้พยายามเขียนถ่ายทอดประสบการณ์

สรุปได้ว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษามีหลายทฤษฎี โดยแต่ละทฤษฎีเชื่อว่าเด็กมี
สามารถเรียนรู้เป็นลำดับขั้น โดยมีความเชื่อมโยงกับธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก วุฒิภาวะ
สภาพแวดล้อม และประสบการณ์ของเด็ก ซึ่งทฤษฎีจะนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาภาษาสำหรับเด็ก

1.3 พัฒนาการทางภาษาของเด็กอนุบาล

1) พัฒนาการการพูด Werker และ Desjardins (อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล,
2552) แบ่งตามช่วงอายุของเด็ก ดังนี้

ทารกอายุ 6-8 เดือน สามารถแยกเสียงพยัญชนะซึ่งแตกต่างจากภาษาที่ครอบครัว
พูด ช่วงเดือนแรกๆ จะมีการสร้างจุดเชื่อมต่อ Synapses ของเซลล์ประสาทในสมองอย่างมากมาย
และรวดเร็ว จึงทำให้ทารกแยกแยะเสียงได้มาก การแสดงออกเพื่อสื่อความหมายเริ่มจากท่าทางและ
การเปล่งเสียงอ้อแอ้และเสียงร้องไห้ในวัยทารก มาเป็นท่าทางที่มีความหมายเฉพาะเช่น สาธุ โบกมือ
ลา เสียงหัวเราะ เสียงร้องไห้แบบต่างๆ แล้วจึงมาเป็นเสียงเลียนคำพูดและคำพูดของตนเองในที่สุด
การเข้าใจภาษาและท่าทางและการแสดงออกขึ้นอยู่กับต้นแบบที่เห็นผู้ใหญ่และเด็กโตเป็นตัวอย่าง
และให้การเสริมแรงโดยการโต้ตอบกับเด็ก และขึ้นอยู่กับสภาพร่างกายและวุฒิภาวะด้านอื่นๆ เช่น
พัฒนาการด้านสติปัญญา และการควบคุมกล้ามเนื้อต่างๆ ด้วย

อายุ 8-10 เดือน จะทำได้เฉพาะเสียงจากภาษาที่มีคนพูดอยู่รอบตัวและเด็กจะเลียน
เสียงพยางค์เดียว “หม่า จ๊ะ ปา” แล้วจึงเป็นหลายพยางค์ต่อกัน “หม่าๆๆ”

อายุ 9-15 เดือน คำพูดแรกที่มีความหมายมักเกิดในช่วงนี้ เด็กจะเรียนรู้คำศัพท์โดย
เริ่มจากคำนามไปเป็นกริยา เป็นคุณศัพท์ และวิเศษณ์จากคำเดียวในขวบปีแรกเป็น 2 คำติดกันใน
ขวบปีที่ 2 เป็นวลีและประโยคสั้นๆ เกี่ยวกับสิ่งที่ตนประสบมาในวัย 3-4 ปี

อายุ 5 ปี เด็กจะสามารถบอกความหมายและเหตุผลตลอดจนจินตนาการของตนเอง
ได้ ความสามารถเหล่านี้เกิดขึ้นเมื่อเด็กปฏิสัมพันธ์กับคนในขณะที่ยังมองส่วนต่างๆ กำลังเติบโตสร้าง
Synapse และวงจรประสาทมัย myelinization เพิ่มขึ้น แม้ว่าหน้าตาต่างแห่งโอกาสในการพัฒนาทาง

ภาษาเริ่มตั้งแต่ขวบปีแรกการพูดให้เป็นสำเนียงที่ถูกต้องของภาษาแรกจะเกิดได้เร็วที่สุดในวัย 1-4 ขวบปีแรกก็ตาม พัฒนาการทางภาษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ ซึ่งจะมี ความสามารถเรียนรู้ภาษาแรกๆ และภาษาอื่นเพิ่มเติม ในการเลือกใช้คำศัพท์เพิ่มทักษะการพูด การ ฟัง การโต้ตอบ การเล่าเรื่อง การอ่าน เขียน การเรียบเรียง การประพันธ์ ร้อยแก้ว ร้อยกรอง เป็นต้น

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน (2552) ได้กล่าวถึงพัฒนาการการพูดว่าการพูดเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญซึ่งใช้ในการ สื่อสารและถ่ายทอดความรู้และความคิดเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ พัฒนาการด้านการพูดของเด็กปฐมวัย มี ลักษณะ ดังนี้

เด็กอายุ 4 ปี เริ่มมีคำถามที่มีเหตุผล เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ได้เร็วและนำไปใช้แสดง ความคิด ท่าทางและความรู้สึก เชื่อมคำได้มากขึ้น รู้จักนำกฎไวยากรณ์ไปใช้ บางทีพูดคนเดียวคุย กับเพื่อนในฝัน ชอบทดสอบภาษาและใช้คำถาม “ทำไม”

เด็กอายุ 5 ปี สามารถใช้ประโยคยาวที่มีคำ 6 - 8 คำได้ ใช้ภาษาได้ถูกกาลเทศะมาก ขึ้น ชอบใช้ประโยค “เพราะว่า” รู้คำศัพท์กว้างขึ้น สามารถใช้คำพูดเปรียบเทียบวัตถุ 2 สิ่งได้

เด็กอายุ 6 ปี ชอบสนทนากับเพื่อน หรือผู้ใหญ่มากกว่าการเล่าเรื่อง

2) พัฒนาการการฟัง Mayglothing (2011) ได้เสนอพัฒนาการทางการฟังของเด็กในแต่ละ ช่วงวัย ดังนี้

แรกเกิดถึง 6 เดือน เด็กฟังและตอบสนองต่อเสียงที่คุ้นเคย สะดุ้งเมื่อได้ยินเสียงดัง และกะทันหัน เมื่ออายุใกล้ 6 เดือน เด็กเริ่มตอบสนองต่อชื่อของตนเอง หันหน้าหรือมองไปทางเสียง ที่คุ้นเคย ตอบสนองต่อเสียงได้อย่างเหมาะสม

อายุ 6 เดือนถึง 1 ปี เด็กทำเสียงตามสิ่งที่ได้ยิน เข้าใจคำสั่งง่ายๆ โดยเฉพาะมีสิ่ง ชี้แนะทางสายตา เข้าใจการสนทนาที่มีการหยุดและโต้ตอบ

อายุ 1 ปีถึง 3 ปี เด็กเข้าใจว่าภาษาเป็นเครื่องมือสามารถเข้าใจกฎและข้อห้ามต่างๆ ได้

อายุ 3 ถึง 5 ปี เด็กเข้าใจคำศัพท์มากขึ้น เข้าใจคำสั่งซับซ้อนมากขึ้น มีช่วงคาม สนใจในการฟังนานขึ้น รู้ว่าที่ฟังหมายถึงอะไร สังเกตการณ์พูดของผู้ใหญ่และเรียนรู้ที่จะมีปฏิสัมพันธ์ กับผู้อื่น

อายุ 5 ปีถึง 8 ปี เด็กสามารถฟังได้นานขึ้น เรียนรู้การสนทนาจากการสังเกตผู้ใหญ่ สนใจฟังเสียงจากแหล่งข้อมูลต่างๆ

3) พัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย (Holdaway, 1979 อ้างถึงใน(สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ 2551) ได้กล่าวไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การอ่านขั้นแรกเริ่ม (Emergent Reading) เด็กจะดูหนังสือเรื่องที่ชอบ

พูดข้อความในหนังสือด้วยภาษาของตน ทำท่าทางเหมือนอ่านหนังสือ โดยไม่สนใจข้อความตามลำดับของเรื่อง จับใจความและตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อเรื่องโดยการใช้ประสบการณ์เดิมของตน อ่านเรื่องสั้นๆ ที่บอกให้ผู้ใหญ่บันทึกให้ อ่านและเขียน ตัวขีดเขียน รวมทั้งอ่านและพยายามคัดลอกหรือเขียนทับตัวอักษรของผู้ใหญ่

ขั้นที่ 2 การอ่านขั้นแรกเริ่มในระยะก้าวหน้า (Advanced Emergent Reading) เด็กจะกวาดตามองข้อความตามบรรทัด ดูข้อความที่มีตัวหนังสือตัวใหญ่ ตรวจสอบความถูกต้องโดยการเดาจากประสบการณ์เดิมและจากสิ่งชี้แนะ อ่านข้อความที่มีตัวอักษรและคำที่เห็นอยู่เป็นประจำ และหาคำที่มีตัวอักษรที่คล้ายคลึงกัน โดยการตรวจสอบจากจุดที่เริ่มต้นของประโยค

ขั้นที่ 3 การอ่านในระยะที่กำลังจะก้าวไปสู่การอ่านขั้นต้น (Emergent to Early Reading) เด็กจะรู้จักคำที่อยู่ในชีวิตประจำวัน เมื่อเห็นคำนั้นในบริบทหรือสิ่งแวดล้อม รู้จักการคาดเดาคำใหม่โดยดูรูปประโยคและความหมาย กวาดสายตาถูกทิศทางเมื่อมองข้อความที่คุ้นเคย ชี้และบอกชื่อของตัวอักษรส่วนใหญ่ได้ พิจารณาตัวอักษรบางตัวและบอกว่าคือตัวอะไร พยายามคัดลอกและตกแต่งรูปร่างของตัวอักษรและจำคำบางคำที่มีพยัญชนะต้นเหมือนกันได้

ขั้นที่ 4 การอ่านขั้นต้น (Early Reading) เด็กจะชี้หรือกวาดตามองจุดเริ่มต้นและจุดของคำบางคำ ใช้เสียงพยัญชนะต้นที่รู้จักในการคาดเดา และตรวจสอบคำที่อ่าน บอกข้อสังเกตที่แสดงว่ารู้คำว่าคำๆ เดียวกันสามารถผสมกับคำอื่นกลายเป็นคำใหม่ได้ คัดลอกหรือเขียนข้อความหมายโดยภาษาต่างๆ ของตนเอง ใช้รูปประโยคที่ถูกต้องและกลับมาอ่านข้อความของตนได้ รวมถึงชี้กวาดตามองจุดเริ่มต้นและจุดลงท้ายประโยค

ขั้นที่ 5 การอ่านขั้นต้นในระยะก้าวหน้า (Advanced Early Reading) คาดเดาข้อความจากสิ่งชี้แนะ โดยดูตัวพยัญชนะตัวแรกของคำประกอบกับความรู้เดิมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรูปตัวอักษร เสียงตัวอักษร จำและตรวจสอบตัวอักษรที่สัมพันธ์กับเสียงคำ ตรวจสอบคำที่อ่านด้วยการชี้ตัวอักษรในคำพร้อมๆ กับการออกเสียงไปด้วย ใช้รูปและเสียงตัวอักษรเป็นหลักในการสะกดคำใหม่ที่ไม่รู้จัก หรือคำที่ในแง่ใจ

4) พัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 วาดแทนเขียน เด็กจะสื่อความคิดโดยใช้การวาดภาพแทนการเขียน

ขั้นที่ 2 ขีดเขียนแทนเขียน เด็กพยายามที่จะเขียนหนังสือแบบผู้ใหญ่ แต่การเขียนของเด็กคือการขีดเขียนไปทั่วหน้ากระดาษอย่างไม่เป็นระบบ ต่อมาเด็กจะขีดเขียนจากซ้ายไปขวา สิ่งที่ขีดเขียนคล้ายตัวหนังสือมากกว่าภาพ

ขั้นที่ 3 เขียนโดยการทำเครื่องหมายคล้ายกับตัวหนังสือ เด็กพยายามเขียนตัวหนังสือบางตัวคล้ายตัวอักษร บางตัวไม่คล้าย แต่เป็นรูปร่างที่เด็กคิดขึ้นเอง

ขั้นที่ 4 เขียนตัวอักษรที่รู้จักด้วยวิธีคิดขึ้นเอง เด็กอาจเขียนคำที่เขียนได้แล้วด้วยการสลับที่ตัวอักษร หรือเขียนตัวตัวอักษรกลับ

ขั้นที่ 5 คัดลอกตัวอักษร เด็กอาจคัดลอกตัวอักษรที่เห็นอยู่รอบตัว หรือบอกให้ผู้ใหญ่ช่วยเขียนข้อความที่ต้องการแล้วนำไปคัดลอก บางครั้งอาจเป็นการคัดลอกหมดทุกตัว บางครั้งเป็นการคัดลอกเฉพาะคำที่ต้องการไปผสมกับคำที่เขียนได้แล้ว

ขั้นที่ 6 เขียนโดยคิดวิธีสะกดขึ้นเอง เด็กเริ่มตระหนักว่าตัวอักษรแต่ละตัวมีเสียงเฉพาะ เมื่อไม่ทราบวิธีสะกดแบบผู้ใหญ่ เด็กจึงพยายามสะกดตามวิธีของตนเอง อาจเขียนเฉพาะพยัญชนะต้นหรือมีสระแบบที่เด็กคิดขึ้น

ขั้นที่ 7 เขียนสะกดคำใกล้เคียง หรือเหมือนวิธีสะกดของผู้ใหญ่ เด็กพยายามสะกดโดยการผสมพยัญชนะและสระ แต่อาจไม่ถูกต้องเหมือนผู้ใหญ่

ไวโกสกี (อ้างถึงในสุรางค์ โคว์ตระกูล, 2552) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของภาษาในพัฒนาการเชาวน์ปัญญา เพราะภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญของการคิด การเข้าใจพัฒนาการของภาษาจึงสำคัญมาก ไวโกสกี ได้แบ่งพัฒนาการทางภาษาออกเป็น 3 ขั้น คือ

1) ภาษาที่ใช้ในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นซึ่ง ไวโกสกี ให้ชื่อว่า (Social Speech) แรกเกิดถึง 3 ขวบ เป็นขั้นแรกของพัฒนาการทางภาษา เด็กจะใช้ภาษาแสดงความคิดหรืออารมณ์ และในการควบคุมพฤติกรรมของผู้อื่น โดยใช้คำพูดพยางค์เดียว เช่น “ไม่” หมายความว่า “ไม่ชอบ” “ไม่ต้องการ” “ไม่ได้” หรือ “น้ำ” หมายความว่า ต้องการดื่มน้ำ

2) ภาษาที่พูดกับตนเอง (Egocentric speech) 3-7 ขวบ เด็กวัยนี้จะใช้ภาษาพูดกับตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับใคร เด็กมักจะใช้ภาษาล้าลากับสิ่งที่สั่งให้ทำงาน แม้ว่าจะพูดคนเดียว แต่มักจะออกเสียงให้ผู้อื่นได้ยินด้วย ไวโกสกีให้ความสำคัญของ Egocentric Speech ว่ามีบทบาทสำคัญในการประสานความคิดและพฤติกรรมหรือการแสดงออก

3) ภาษาที่พูดในใจเฉพาะตนเอง (Inner Speech) 7 ขวบขึ้นไป ภาษาที่พูดในใจเป็นตัวแปรสำคัญในการพัฒนาการเชาวน์ปัญญาขั้นสูง ไวโกสกี กล่าวว่าความคิดทุกอย่างใช้ภาษาที่พูดในใจเสียๆ การวิจัยเกี่ยวกับการใช้ภาษาที่พูดในใจเฉพาะตัวและการคิดแก้ปัญหา พบว่าเด็กจะใช้ภาษาที่พูดในใจน้อยตามอายุ และเมื่อพบปัญหาที่ซับซ้อน (Palinsar และ Brown, 1989) นอกจากนี้เด็กที่สามารถเรียนรู้การแก้ปัญหาซับซ้อนได้เร็วจะใช้ภาษาในใจเฉพาะตนเองมากกว่าเด็กที่แก้ปัญหาซับซ้อนได้ช้า (Bivens และ Bek, 1990) ทั้งนี้เป็นเพราะเด็กใช้ภาษาช่วยในการคิดวางแผนหรือขั้นตอนที่จะแก้ปัญหา

Logan และ Logan (1974) ได้จัดแบ่งพัฒนาการทางภาษาออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ระยะเวลาปะปะ (Random Stage หรือ Prelinguistic Stage) อยู่ในช่วง 0-6 เดือน เป็นระยะเปลี่ยนแปลงเสียงต่างๆ ที่ยังไม่มี ความหมาย เมื่ออายุได้ 6 เดือน จะเริ่มออกเสียงอ้อแอ้ และเริ่มเปล่งเสียงต่างๆ
- 2) ระยะเวลาแยกแยะ (Jargon Stage) อยู่ในช่วง 6 เดือน – 1ปี เด็กสามารถแยกแยะเสียงต่างๆ ที่ได้ยิน และรู้สึกพอใจที่ได้ส่งเสียง
- 3) ระยะเวลาเลียนแบบ (Imitation Stage) อยู่ในช่วง 1-2 ปี ในระยะนี้เด็กจะเริ่มเลียนแบบเสียงต่างๆ ที่ได้ยิน เช่นเสียงพ่อแม่
- 4) ระยะเวลาขยาย (The Stage of expansion) อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 2-4 ปี เด็กจะเริ่มหัดพูดโดยเริ่มจากเรียกชื่อคน สัตว์และสิ่งของที่อยู่กับใกล้ตัว
- 5) ระยะเวลาโครงสร้าง (Structure Stage) อยู่ในช่วง 4-5 ปี เด็กจะเริ่มพัฒนาความสามารถในการสังเกต เริ่มเล่นสนุกกับคำ รู้จักคิดคำและประโยคของตนเอง
- 6) ระยะเวลาตอบสนอง (Responding Stage) อยู่ในช่วง 5-6 ปี เด็กจะมีสามารถในการคิดและพัฒนาการทางภาษาของเด็กจะสูงขึ้น โดยเริ่มพัฒนาภาษาไปสู่ภาษาที่เป็นแบบแผนเพิ่มมากขึ้น
- 7) ระยะเวลาสร้างสรรค์ (Creative Stage) อยู่ในช่วง 6 ปีขึ้นไป เด็กจะเล่นสนุกกับคำ และหาวิธีสื่อความหมายด้วยตัวเลข จะมีพัฒนาการด้านวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และทักษะในการสื่อความหมายโดยใช้ถ้อยคำ

สรุปได้ว่า เด็กมีพัฒนาการตั้งแต่แรกเกิดอย่างต่อเนื่องตามลำดับในทักษะทุกด้าน โดยเด็กมีพัฒนาการเริ่มจากการเปล่งเสียง การใช้คำศัพท์ จนสามารถสร้างประโยคที่ยาวและซับซ้อน และพัฒนาไปสู่การใช้ภาษาที่มีแบบแผนมากขึ้นตามอายุ

1.4 หลักการจัดประสบการณ์ทางภาษาสำหรับเด็กอนุบาล

1.4.1 หลักการสอนภาษาสำหรับเด็กอนุบาล

อารี สันทรวี (2535) กล่าวถึงหลักการสอนภาษาสำหรับเด็กไว้ ดังนี้

- 1) การสอนภาษาต้องสร้างสิ่งแวดล้อมให้เด็กคุ้นเคยกับตัวหนังสือพิมพ์เรื่องราวในหนังสือ โดยครูอ่านหนังสือให้เด็กฟังทุกวัน และสนทนาพูดคุยกับเด็กโดยเด็กเล่าเรื่อง โดยการพูด การเขียน การวาด หรือการแสดง
- 2) การสอนภาษาต้องยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ครูต้องศึกษาเด็กเป็นรายบุคคลสอนตามระดับความสามารถที่แตกต่างกัน เด็กเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่ครูในการเตรียมและวางแผนในการสอน
- 3) การสอนภาษาต้องส่งเสริมให้เด็กสนใจและรักที่จะเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง ให้เด็กมีโอกาสหรือหนังสือที่เด็กสนใจ

4) การสอนภาษาต้องให้เด็กเห็นประโยชน์ของการใช้ภาษาในความมุ่งหมายที่ต่างกัน

5) การสอนภาษาต้องให้เด็กมีความมั่นใจกล้าเสียงที่จะพูด อ่าน และเขียนโดยไม่กลัวการผิดพลาด

Hancock (2007) กล่าวถึงหลักการสอนภาษาสำหรับเด็กไว้ ดังนี้

1) การเรียนรู้ภาษาอย่างบูรณาการโดยการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูด ในหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

2) การจัดเตรียมวรรณกรรมสำหรับเด็กเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ภาษา ขณะเดียวกันต้องเคารพในความหลากหลายของผู้เรียนในเรื่องความรู้ ภาษา วัฒนธรรมและศักยภาพในการเรียนรู้

3) การเรียนรู้ภาษาเป็นการพัฒนาและเป็นการแสดงออกของผู้เรียนผ่านรูปแบบการฝึกฝนและการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องในการทำงานร่วมกัน การมีปฏิสัมพันธ์ภายใต้กระบวนการของการทำงาน

4) เป้าหมายของการเรียนรู้ภาษาคือ จุดมุ่งหมายของการจับใจความ และความเข้าใจในการสื่อความหมายผ่านการรับรู้จากความเข้าใจ และการสื่อความหมายจากความคิด

5) ทักษะทางภาษาได้พัฒนาไปสู่วิธีการรู้หนังสืออย่างอิสระ เมื่อปรากฏในบทเรียนแต่ละวันจากการอ่าน การเขียน การฟัง การพูด การมองเห็น และการแสดงความคิดเห็น

6) ทิศทางของกระบวนการทางภาษาต้องมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และสะท้อนถึงการเตรียมเอกสารที่แสดงถึงการเติบโตทางภาษา

7) การประสานกันระหว่างภาษาและธรรมชาติของการเรียนรู้ โดยเทคโนโลยีสมัยใหม่สนับสนุนการสอน การเรียนรู้ เครื่องมือในการนำเสนอ และการส่งเสริมการสร้างสรรค์ความสามารถในการรู้หนังสือของเด็ก

สรุปได้ว่า การสอนภาษาสำหรับเด็กอนุบาล มีองค์ประกอบหลายๆ ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมและสื่อทางภาษา ประสบการณ์ ระดับความสามารถที่แตกต่าง การสอนภาษาจะต้องให้เด็กได้ฝึกทักษะทางภาษาครบทุกด้าน เด็กจะเรียนรู้ภาษาเมื่อได้รับประสบการณ์ที่ตนได้มีส่วนร่วมและแสดงออก

1.4.2 แนวทางการจัดประสบการณ์ทางภาษาสำหรับเด็กอนุบาล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) กล่าวถึง แนวทางการจัดประสบการณ์ทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยว่ามี 3 แนวทาง ได้แก่ การจัดประสบการณ์ทางภาษาที่เน้นทักษะทางภาษา การสอนภาษาธรรมชาติ และการจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบสมดุล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การจัดประสบการณ์ทางภาษาที่เน้นทักษะทางภาษา (Skill Approach)

ในช่วงกลาง ค.ศ. 1960 มีมุมมองต่อการเรียนภาษาในลักษณะของการสอนตรง พื้นฐานความเชื่อของแนวทางการจัดประสบการณ์ทางภาษานี้ คือ การให้ผู้เรียนรู้จักส่วนย่อยๆ ทางภาษา เช่น เส้นพื้นฐานที่ประกอบเป็นตัวอักษร เสียง ตัวอักษร เมื่อผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะเหล่านี้จนชำนาญแล้ว จึงเรียนรู้ที่จะประสมคำ ทำความเข้าใจความหมายของคำ และการนำคำมาประกอบกันเป็นประโยค โดยการอ่านเป็นกระบวนการในการแปลความสัญลักษณ์ทางภาษา ทักษะที่จำเป็นในการเรียนภาษาตามแนวทางนี้ ได้แก่ การรู้จักตัวอักษร การรู้ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงกับตัวอักษร การแจกลูกเพื่อการสะกด การเขียนเครื่องหมาย การรู้จักโครงสร้างของประโยค การถามและการตอบเกี่ยวกับทักษะทางภาษา การจัดประสบการณ์ตามแนวทางนี้ ครูจะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการเตรียมบทเรียนตามลำดับของทักษะ และมีบทบาทเด่นชัดในการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ในขณะที่ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้รับข้อมูลที่ครูเตรียมไว้

2) การสอนภาษาธรรมชาติ (Whole Language) Goodman (1986) ได้

นำเสนอแนวทางการสอนภาษาแบบธรรมชาติ ซึ่งมีความเป็นมาจากทฤษฎีทางภาษาและทฤษฎีการเรียนรู้ร่วมกันและเชื่อว่าเด็กเรียนรู้ภาษาจากประสบการณ์และการลงมือทำ เด็กเรียนรู้จากกิจกรรม การเคลื่อนไหวของตนเองและการได้สัมผัสจับต้องกับสิ่งต่างๆ แล้วสร้างความรู้ขึ้นมาด้วยตนเอง อิทธิพลของสังคมและบุคคลอื่นๆ มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาของเด็ก บริบทมีส่วนในการเรียนรู้ สรุปได้ว่า การสอนภาษาธรรมชาติเกิดจากการผสมผสานทฤษฎีหลายๆ ทฤษฎีเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงและสูงสุดกับผู้เรียน

3) การจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบสมดุล (Balanced Approach) การจัด

ประสบการณ์ทางภาษาแบบสมดุล เป็นการจัดประสบการณ์ในลักษณะ องค์กรวม-ส่วนย่อย-องค์กรวม กล่าวคือ การให้เด็กได้ใช้ภาษาอย่างมีจุดมุ่งหมายการใช้จริงแล้วสอนทักษะย่อยที่จำเป็นสำหรับการใช้ภาษา เพื่อให้เด็กสามารถนำทักษะที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ แนวทางนี้ไม่สนับสนุนการสอนทักษะย่อยทางภาษาในลักษณะที่ฝึกหัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่มีความหมายกับเด็ก และไม่สนับสนุนการใช้แบบฝึกหัดเพื่อฝึกทักษะย่อยทางภาษาอีกด้วย

สรุปได้ว่า แนวทางการจัดประสบการณ์ทางภาษาหลายๆ แนวทาง มีความแตกต่างกันไปตามมุมมองและความเชื่อ ดังนั้น เมื่อครูจะนำไปใช้ควรพิจารณาข้อดีของแต่ละแนวทาง ครูสามารถประยุกต์แนวทางการจัดประสบการณ์ทางภาษาให้เข้ากับบริบทเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กให้เป็นไปอย่างเหมาะสม

1.5 ขอบข่ายสาระการเรียนรู้ภาษาในระดับอนุบาล

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้กล่าวถึง การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านภาษาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มุ่งจัดประสบการณ์ผ่านกิจกรรมให้เด็กเรียนรู้ทักษะทางภาษาแบบบูรณาการทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เป็นการเรียนรู้ภาษาที่มีพื้นฐานจากสิ่งที่เป็นจริงและเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับเด็ก ทั้งนี้ สาระการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดประสบการณ์ทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ดังนี้

1) สาระการเรียนรู้ด้านการฟัง

1.1) ประสบการณ์สำคัญด้านการฟัง เด็กควรมีประสบการณ์สำคัญด้านการฟังอย่างหลากหลายเพื่อให้เด็กเกิดความตระหนักต่อเสียงต่างๆ และนำไปสู่การเข้าใจความหมายของสิ่งที่ได้ยิน การฟังที่เด็กควรมีประสบการณ์ มี 5 ประเภท ประกอบด้วย

- (1) การฟังเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน ซึ่งเด็กมีโอกาสฟังตามวิธีนี้ทั้งจากการฟังเพลง กลอน หรือเรื่องราวต่างๆ
- (2) การฟังอย่างมีวัตถุประสงค์ เด็กควรมีโอกาสได้ฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ หรือตอบสนองต่อสิ่งที่ได้ฟัง
- (3) การฟังเพื่อจำแนกความแตกต่าง เด็กควรมีโอกาสฟังและแยกแยะเสียงต่างๆ ในสิ่งแวดล้อม ตลอดจนจำแนกความแตกต่างของการเปลี่ยนแปลงของเสียง
- (4) การฟังอย่างสร้างสรรค์ เด็กควรได้รับการกระตุ้นให้เกิดจินตนาการ และมีอารมณ์ร่วมกับประสบการณ์ที่ได้ฟัง ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีการแสดงออกด้วยคำพูดหรือการกระทำอย่างอิสระตามธรรมชาติ
- (5) การฟังแบบวิเคราะห์ เด็กควรได้ทำความเข้าใจ ประเมิน ตัดสินใจ และแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่ฟัง โดยมีครูเป็นผู้ตั้งคำถามให้เด็กคิดและตอบสนอง

1.2) สาระที่ควรเรียนรู้ด้านการฟัง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้เสียงที่ได้ยิน การตระหนักถึงความหมายของเสียงนั้นในบริบทแวดล้อม และการตีความสิ่งที่ได้ยินโดยเชื่อมโยงกับความรู้เดิม การรวบรวมข้อมูล การจินตนาการ หรือความชื่นชอบของเด็ก สาระที่ควรเรียนรู้เกี่ยวกับการฟังแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการได้ยินและจับใจความ ด้านความตั้งใจฟัง และด้านนิสัยในการฟัง

2) สาระการเรียนรู้ด้านการพูด

2.1) ประสบการณ์สำคัญด้านการพูด

- (1) การแสดงความคิด ความรู้สึก และความต้องการด้วยคำพูด
- (2) การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองหรือเล่าเรื่องเกี่ยวกับตนเอง
- (3) การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ
- (4) การพูดอย่างสร้างสรรค์ในการเล่นหรือการแก้ปัญหา
- (5) การเชื่อมโยงการพูดกับท่าทางหรือการกระทำต่างๆ
- (6) การมีประสบการณ์ในการรอคอยจังหวะที่เหมาะสมในการพูด
- 2.2) สาระที่ควรเรียนรู้ด้านการพูด เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้เด็กสามารถสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีความหมาย และตรงตามความต้องการของเด็ก ดังนี้
- (1) คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเด็ก หรือคำศัพท์เกี่ยวกับเรื่องราวที่เด็กสนใจ
- (2) การเรียงลำดับคำต่างๆ เพื่อใช้ในการสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ
- (3) การใช้คำพูดที่เป็นที่ยอมรับและ/หรือคำพูดที่สุภาพ
- (4) ความมั่นใจในการพูดกับผู้อื่น
- (5) การยอมรับความคิดที่ผู้อื่นแสดงออกด้วยการพูด
- (6) ความสนใจที่มีค่าใหม่ๆ
- 3) สาระการเรียนรู้ด้านการอ่าน
- 3.1) ประสบการณ์สำคัญด้านการอ่าน เด็กปฐมวัยควรมีประสบการณ์สำคัญในการอ่านหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก ทั้งการอ่านภาพจากหนังสือนิทาน อ่านเครื่องหมาย อ่านสัญลักษณ์ หรืออ่านเรื่องราวที่เด็กสนใจ
- 3.2) สาระที่ควรเรียนรู้ด้านการอ่าน การอ่านเป็นกระบวนการที่เด็กใช้ในการถอดรหัสสัญลักษณ์ และทำความเข้าใจความหมายที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดผ่านสัญลักษณ์เหล่านั้น องค์ประกอบของการอ่านที่เด็กควรเรียนรู้ ได้แก่
- (1) ความรู้เกี่ยวกับการใช้หนังสือ ได้แก่ การรู้ทิศทางในการถือหนังสือ การรู้ส่วนประกอบของหนังสือ และการรู้ทิศทางในการอ่าน
- (2) ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร ได้แก่ การรู้การอ่านกับการเขียนสัมพันธ์กัน การรู้จักคำค้นตา การรู้ว่าคำคืออะไร การรู้จักตัวอักษรตัวแรกและตัวสุดท้ายของคำ และการรู้รูปร่างและทิศทางของตัวอักษร

(3) ความรู้เกี่ยวกับเครื่องหมายวรรคตอน ได้แก่ การรู้ความหมายของเครื่องหมายคำพูด เครื่องคำถาม และเครื่องหมายอัศเจรีย์

(4) ความรู้เกี่ยวกับการใช้สิ่งชี้แนะในการคาดคะเนและตรวจสอบการคาดคะเนโดยอาศัยภาพ ความหมายของคำ โครงสร้างของประโยค และ/หรือพยัญชนะต้นของคำ

4) สารະการเรียนรู้อ่านการเขียน

4.1) ประสพการณ์สำคัญด้านการเขียน เด็กปฐมวัยควรมีประสพการณ์สำคัญในการเขียนหลายรูปแบบผ่านประสพการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก ทั้งเขียนภาพ เขียนขีดเขียน เขียนคล้ายตัวอักษรเขียนเหมือนสัญลักษณ์ หรือเขียนชื่อตนเองหรือคำที่คุ้นเคย

4.2) สารະที่ควรเรียนรู้อ่านการเขียน การเขียนเป็นกระบวนการแสดงออกถึงความรู้สึกความต้องการ และความคิดผ่านทางเครื่องหมายและสัญลักษณ์ต่างๆ องค์ประกอบของการเขียนที่เด็กควรเรียนรู้ ได้แก่

(1) การสร้างสัญลักษณ์ภาษาเขียน หมายถึง การสร้างภาพ และ/หรือข้อความด้วยการวาด การลอก การจำมาเขียนทั้งที่ไม่ถูกต้องสมบูรณ์และสมบูรณ์ การคิดพยัญชนะขึ้นแทนเสียงของคำ ตลอดจนการคิดสะกดคำ

(2) ทิศทางการเขียน หมายถึง การจัดเรียงตำแหน่งของสิ่งที่เขียน ตั้งแต่การจัดเรียงตามแนวตั้งและแนวนอนอย่างสะเปะสะปะ การเขียนจากซ้ายไปขวา และบนลงล่างอย่างสม่ำเสมอ

(3) วิธีถ่ายทอดความหมายของสัญลักษณ์ภาษาเขียน หมายถึง การแสดงความหมายของภาพ และ/หรือข้อความที่ตนเขียนให้ผู้อื่นรับรู้ด้วยการบอกให้ครูช่วยเขียนให้ เขียนเองบางส่วนตลอดจนเขียนเองทั้งหมด

(4) ความซับซ้อนของความหมาย หมายถึง ความชัดเจนละเอียดลออ และครอบคลุมความหมายที่ต้องการสื่อ โดยใช้หน่วยไวยากรณ์ที่เป็นตัวอักษร คำ หรือประโยคง่ายๆ

สรุปได้ว่า สารະการเรียนรู้อ่านการเขียนทั้ง 4 ด้านมีรายละเอียดในแต่ละทักษะ จึงควรจัดประสพการณ์ให้เด็กได้ใช้ภาษาในแต่ละทักษะอย่างเหมาะสม และการจัดประสพการณ์ให้แก่เด็กสามารถจัดโดยบูรณาการทุกทักษะเข้าด้วยกัน เพื่อให้เด็กได้พัฒนาภาษาอย่างครอบคลุม

สารະการเรียนรู้อ่านการเขียนหนังสือ (จิระพันธุ์ พูลพัฒน์ และคณะ, 2554) ได้นำเสนอโมทัศน์จำเป็นทางภาษาที่เด็กควรได้รับตามวัย ดังนี้

1) ความเข้าใจในการฟัง

(1) การเพิ่มระดับความสนใจในการฟัง

(2) การฟังสำหรับวัตถุประสงค์ที่แตกต่าง (เช่น การฟังนิทาน การฟังคำสั่ง)

การฟังเพื่อน)

- (3) การเข้าใจและทำตามสิ่งที่บอก
- (4) การสนุกกับการฟังและการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดกับผู้อื่น
- (5) การแสดงความเข้าใจในการฟังแถบบันทึกและการบันทึกเสียงผ่าน

ท่าทาง การกระทำ และภาษา

2) คำศัพท์

- (1) พัฒนาการด้านการฟังและวงศัคำศัพท์ในภาษาพูด
- (2) การใช้คำศัพท์ใหม่ๆ ในการสื่อสารประจำวัน
- (3) การเข้าใจคำศัพท์เดิมที่ชัดเจน
- (4) การเชื่อมโยงประสบการณ์ใหม่ๆ กับคำศัพท์ที่รู้มาก่อนแล้ว
- (5) การเชื่อมโยงคำศัพท์กับวัตถุสิ่งของ

3) การพูด/การออกเสียง การสื่อสาร

- (1) การแยกแยะความแตกต่างของเสียงที่คล้ายคลึงกัน
- (2) พัฒนาการในการออกเสียง
- (3) การพูดภายใต้วัตถุประสงค์ที่หลากหลาย
- (4) ความยาวและความซับซ้อนของประโยคในการพูด
- (5) ความคล่องในการใช้ภาษาในกิจวัตรประจำวันหรือในสถานการณ์ที่

คุ้นเคย

- (6) การเล่าเรื่องที่ตนสนใจเป็นพิเศษ
- (7) การตั้งคำถาม การแสดงความคิดเห็นและการร่วมสนทนาที่เกี่ยวข้อง

สัมพันธ์กับหัวเรื่อง

- (8) การเล่าเรื่องราวโดยมีการลำดับก่อนหลัง
- (9) การเข้าใจบาทบาทของผู้พูดและผู้ฟัง

4) การตระหนักรู้เกี่ยวกับหนังสือและตัวหนังสือ

- (1) การอ่านและการเขียนเป็นวิธีที่ได้มาซึ่งความรู้ ข้อมูล เช่นเดียวกับเป็น

วิธีในการนำเสนอความคิด ความรู้สึก

- (2) ตัวหนังสือสามารถสื่อความหมายได้หลายรูปแบบ (เช่น ป้าย

สัญลักษณ์)

- (3) พยัญชนะแตกต่างจากพวกตัวเลข
- (4) ภาพประกอบสื่อความหมายแต่ไม่สามารถอ่านได้
- (5) หนังสือมีชื่อเรื่องและผู้แต่ง
- (6) การรู้เกี่ยวกับแผนการเขียน (เช่น เริ่มจากซ้ายไปขวา บนลงล่าง)
- (7) การเข้าใจความเชื่อมโยงระหว่างภาษาพูดและภาษาเขียน
- (8) ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการเขียนที่มีความหลากหลาย (เช่น ตำรา

อาหาร บัณฑิต)

- 5) ความรู้เกี่ยวกับพยัญชนะและการจดจำคำ
  - (1) การระบุชื่อพยัญชนะกับรูปพยัญชนะ
  - (2) การจำแนกความเหมือนต่างของพยัญชนะต้นในกลุ่มคำศัพท์ที่คุ้นเคย
  - (3) การเชื่อมโยงรูปพยัญชนะกับเสียง
  - (4) การระบุถึงคำศัพท์ที่ใช้บ่อยๆ
- 6) การมีแรงจูงใจในการอ่าน
  - (1) การแสดงความสนใจในการอ่านหนังสือ
  - (2) การสนุกกับการฟังและการสนทนาเกี่ยวกับหนังสือ
  - (3) การขอให้อ่านหนังสือเล่มเดิมซ้ำๆ
  - (4) การสมมติการอ่านหนังสือร่วมกับเพื่อน
  - (5) การสนุกกับการเข้าห้องสมุด
- 7) การเขียน
  - (1) การขีดเขียนในกิจกรรมการเล่น
  - (2) การเชื่อมโยงเสียงของคำกับรูปพยัญชนะ
  - (3) การเขียนใช้ในการสื่อสารความคิด
  - (4) รูปแบบการเขียนมีความหลากหลาย
  - (5) การคัดลอกคำศัพท์ วลี หรือประโยค

1.6 การประเมินพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กอนุบาล

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551) กล่าวถึง การพัฒนาภาษาสำหรับเด็กจุดใหญ่ คือการเพิ่มพูนคำศัพท์ การใช้ประโยคและการสื่อความหมายโดยใช้กิจกรรมการฟัง การอ่าน การเขียนและการพูด ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ประเด็นที่ครูต้องสังเกตเพื่อประเมินความสามารถทางภาษาอย่างกว้างๆ ดังนี้

- 1) การใช้ภาษา การแสดงออกถึงความสามารถในการใช้ภาษาของเด็ก สังเกตจากการใช้ภาษาของเด็ก สังเกตจากการใช้ภาษาของเด็กเพื่อการสมาคมหรือระบายออกเท่าที่เด็กสนใจที่จะใช้ภาษาพูดสื่อมากกว่าทำทาง สามารถใช้คำได้มากขึ้นหรือใช้คำสูงเท่าอายุ
- 2) ความเข้าใจ เด็กต้องแสดงความเข้าใจความหมายของคำ เช่น การเปรียบเทียบ มากน้อย ไกลใกล้ ดีไม่ดี บอกสาเหตุ สถานที่ ด้านกิริยาทำทาง จำได้ และการจับใจความ
- 3) การสื่อความ เด็กสามารถสื่อความหมายที่จะร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นหรือไม่ สื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ พูดประโยคถูกต้อง รู้จักการใช้สรรพนามในระดับได้
- 4) ความสนใจในภาษา แสดงความชอบที่จะนึกถึงถ้อยคำไปใช้ วลี ประโยคที่ได้ฟัง ได้เรียนไม่ว่าจะจากการพูดหรือฟังนิทาน สนุกกับการพูด การอธิบายและใช้ภาษากับเพื่อน ผู้ใหญ่ด้วยความสนใจหรือไม่ ทั้งนี้ให้รวมถึงความสนใจในการอ่านด้วย
- 5) ความสามารถในการฟัง ความตั้งใจตอบคำถามได้ถูกต้อง เข้าใจลำดับเรื่องในสิ่งที่ฟังได้ และบอกได้ว่าในเรื่องที่ฟังมีใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และได้อะไร

นนทียา น้อยจันทร์ (2548) กล่าวถึงการประเมินผลพัฒนาการด้านภาษาว่า ความสามารถของเด็กที่แสดงออกในเรื่องความเข้าใจเรื่อง คำสั่ง และความหมายของคำพูด ตลอดจนมีความสามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้ พฤติกรรมพัฒนาการที่จะประเมินความพร้อมด้านภาษา ควรมีลำดับพัฒนาการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) การรับรู้และข่าวสาร หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกด้วยการพูดหรือแสดงกิริยาทำทางว่ารับรู้คำหรือข่าวสารที่ได้รับ

ระดับคุณภาพของพัฒนาการ

- 1.1) บอกหรือแสดงทำทางจากสิ่งที่รับรู้ได้อย่างลึกลับ หรือลองผิดลองถูก
- 1.2) บอกหรือแสดงกิริยาทำทางจากสิ่งที่รับรู้ได้แต่ครูต้องกระตุ้นหรือ

ชี้แนะ

- 1.3) บอกหรือแสดงกิริยาทำทางจากสิ่งที่รับรู้ได้ด้วยตนเองอย่าง

คล่องแคล่ว

2) รู้และอธิบายความหมายของคำและข่าวสาร หมายถึง ความสามารถของเด็ก ในการพูด บอกหรือเรียกชื่อสิ่งต่างๆ พร้อมทั้งอธิบายให้ทราบลักษณะของสิ่งนั้นๆ ได้

ระดับคุณภาพของพัฒนาการ

2.1) การรับรู้และแสดงออกตามความหมายของคำและข่าวสารได้อย่าง ลังเล หรือลองผิดลองถูก

2.2) การรับรู้และแสดงออกตามความหมายของคำและข่าวสารได้ แต่ครู ต้องกระตุ้นหรือชี้แนะ

2.3) การรับรู้และแสดงออกตามความหมายของคำและข่าวสารได้ด้วย ตนเองอย่างคล่องแคล่ว

3) การจับใจความสำคัญของข้อมูลและข่าวสาร หมายถึง ความสามารถในการ รับรู้ข้อมูลและข่าวสารซึ่งแสดงออกโดยการซักถามโต้ตอบและปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องตาม ความหมายหรือใจความสำคัญของข้อมูลนั้นๆ

ระดับคุณภาพของพัฒนาการ

3.1) บอกหรืออธิบายได้ว่าข้อมูลหรือข่าวสารที่ได้รับคืออะไร แต่ไม่ได้ ใจความสำคัญ

3.2) บอกหรืออธิบายใจความสำคัญของข้อมูลหรือข่าวสารที่ได้รับได้

3.3) บอกหรืออธิบายใจความสำคัญของข้อมูลหรือข้อมูลที่ได้รับได้ด้วย ตนเอง

4) พูดเสนอข่าวสารได้ (เหมาะสมกับวัย) หมายถึง ความสามารถในการพูด บอก อธิบาย ในสิ่งที่รับรู้ให้ผู้อื่นทราบได้ถูกต้องตามความหมายของสิ่งที่รับรู้และสามารถแสดงความ คิดเห็น เหตุผลได้เหมาะสมกับวัย

ระดับคุณภาพของพัฒนาการ

4.1) เมื่อได้รับสารแล้วยังแสดงอาการลังเลที่จะไปถ่ายทอดสารนั้น

4.2) เมื่อได้รับสารแล้วทวนถาม ต้องการคำชี้แนะแล้วจะสามารถถ่ายทอด ให้ผู้อื่นทราบได้

4.3) เมื่อได้รับสารแล้วเข้าใจ สามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นทราบได้ด้วยตนเอง อย่างถูกต้อง

5) เล่าเรื่องอย่างมีสาระสำคัญ หมายถึง ความสามารถในการพูด เล่า หรือ อธิบายให้ผู้อื่นรับรู้ความสำคัญ เรื่องราว ที่ตนเองสื่อสารได้ตรง ตามความหมายของสิ่งนั้นๆ

ระดับคุณภาพพัฒนาการ

- 5.1) บอกสิ่งต่างๆ ที่รับรู้จากประสบการณ์ของตนเองได้ แต่ยังไม่ได้
ใจความสำคัญ
- 5.2) บอกความสัมพันธ์ของสิ่งของต่างๆ ที่เป็นสาระสำคัญ จากเรื่องที่ตน
เล่าได้จากการชี้แนะของครู
- 5.3) ผูกเรื่องราวจากสิ่งต่างๆ ที่เป็นสาระสำคัญได้เอง (เหมาะสมกับวัย)
- 6) พูดได้เหมาะสมกับกาลเทศะ หมายถึง ความสามารถในการพูดสื่อสารกับ
ผู้อื่นได้เหมาะสมตามสถานการณ์ สถานที่ และบุคคล
- ระดับคุณภาพพัฒนาการ
- 6.1) พูดสื่อสารกับผู้อื่นได้ตามความรู้สึกนึกคิดของตนเอง
- 6.2) พูดสื่อสารกับผู้อื่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะตามที่ครูชี้แนะ
- 6.3) พูดสื่อสารกับผู้อื่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะได้ด้วยตนเอง
(เหมาะสมกับวัย)
- 7) พูดได้อย่างสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการพูดโดยใช้คำต่างๆ ใน
ภาษาไทยมาเรียงเป็นวลี ข้อความสั้นๆ หรือประโยค พร้อมทั้งเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งเหล่านั้น
แล้วสื่อความให้ผู้อื่นเข้าใจเป็นคำพูด หรือเรื่องราวได้ถูกต้องตามความรู้สึกนึกคิดของตนเอง
- ระดับคุณภาพพัฒนาการ
- 7.1) พูดหรือเล่าเรื่องได้เอง แต่เนื้อความยังเลียนแบบผู้อื่น
- 7.2) พูดหรือเล่าเรื่องได้เอง โดยครูเป็นเป็นผู้ชี้แนะ
- 7.3) พูดหรือเล่าเรื่องได้ด้วยตนเอง
- วรนาท รักสกุลไทยและนฤมล เนียมหอม (อ้างถึงใน สำนักวิชาการและมาตรฐาน
การศึกษา, 2552) ได้นำเสนอแนวทางการประเมินพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยไว้ ดังนี้
- 1) ใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับพัฒนาการและธรรมชาติการเรียนรู้ภาษาของเด็ก
ปฐมวัย กล่าวคือ ครูต้องศึกษาพัฒนาการทางภาษาของเด็กทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการ
เขียน เพื่อกำหนดตัวบ่งชี้ในเครื่องมือการประเมิน การที่
ครูรู้พัฒนาการและเข้าใจจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจนและเหมาะสม จะทำให้ครูสามารถประเมิน
พัฒนาการทางภาษาอย่างแท้จริงได้
- 2) ใช้เครื่องมือในการประเมินที่หลากหลาย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
ประเมินที่เหมาะสม คือ การสังเกตหรือการสนทนากับเด็ก แล้วบันทึกอย่างเป็นระบบ วิธีการบันทึก
อาจใช้วิธีสำรวจรายการ การจดบันทึกพฤติกรรม มาตรฐานประเมินค่า อาจใช้วิธีการบันทึกวีดิทัศน์
บันทึกเสียง เก็บตัวอย่างงาน หรือใช้แฟ้มผลงาน ทั้งนี้ ครูควรเรียนรู้วิธีใช้เครื่องมือในแต่ละประเภท

และเลือกใช้เครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย เพื่อให้สะท้อนพัฒนาการทางภาษาของเด็กอย่างแท้จริง

3) บูรณาการสอนกับการประเมิน การประเมินถือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ การประเมินอย่างต่อเนื่องทำให้ครูทราบพัฒนาการทางภาษาของเด็ก เข้าใจเด็ก และรู้ว่าพัฒนาเด็กอย่างไรต่อไป งานที่สำคัญของครูส่วนนี้ คือ ครูต้องทบทวนว่าจะประเมินพัฒนาการตามรายการใด เลือกใช้เครื่องมือชนิดใด ประเมินในช่วงเวลาใดในกิจกรรมประจำวันที่ยืดหยุ่น การวางแผนการประเมินที่เหมาะสมและยืดหยุ่นได้ จะช่วยให้ครูสามารถจัดประสบการณ์โดยการทำการประเมินควบคู่กันไปได้อย่างราบรื่น

4) เน้นที่ความก้าวหน้าของเด็ก ในการประเมินพัฒนาการทางภาษา ครูควรบันทึกสิ่งที่เด็กสามารถทำได้ เพื่อเป็นการประเมินความก้าวหน้าของเด็ก ไม่ควรมุ่งสังเกตสิ่งที่เด็กยังไม่สามารถทำได้ การทราบสิ่งที่เด็กทำได้จะช่วยให้ครูสามารถแนะนำ สนับสนุนให้เด็กก้าวไปสู่พัฒนาการขั้นที่สูงขึ้นได้ การเน้นที่ความก้าวหน้าของเด็กนี้ถือเป็นการวินิจฉัยและช่วยแก้ปัญหาให้เด็กได้เป็นอย่างดี

5) ให้ความสนใจทั้งกระบวนการและผลผลิต ขณะที่เด็กร่วมกิจกรรม ครูควรให้ความสนใจกับกระบวนการในการเรียนรู้ของเด็ก เช่น ขณะที่เด็กกำลังลงชื่อมาโรงเรียน เมื่อครูสังเกตกระบวนการของเด็ก จะพบว่า เด็กบางคนใช้วิธีคัดลอกชื่อของตนโดยมองจากชื่อที่ปักที่เสื้อ ทำให้ผลงานการเขียนมีลักษณะกลับหัว บางคนอาจเขียนได้อย่างคล่องแคล่วจากความจำของตนเองโดยที่ผลผลิตมีลักษณะใกล้เคียงกับคนที่เขียนโดยการคัดลอกจากแบบที่ครูเตรียมไว้ หากไม่สังเกตกระบวนการย่อมทำให้ครูไม่สามารถให้ความช่วยเหลือเด็กได้อย่างเหมาะสม อย่่างไรก็ตาม ครูควรสนใจและควรตรวจสอบทั้งกระบวนการและผลผลิตควบคู่กันไป

6) ประเมินจากบริบทที่หลากหลาย ครูจำเป็นต้องประเมินพัฒนาการทางภาษาของเด็กจากบริบทที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่ตรงตามสภาพจริงของเด็ก การด่วนสรุปจากบริบทใดบริบทหนึ่งอาจทำให้ไม่ได้ผลการประเมินที่แท้จริง เนื่องจากอาจจะทำกิจกรรมในบริบทหนึ่งได้ดีกว่าอีกบริบทก็ได้

ศรียา-ประภัสสร นิยมธรรม (2541) กล่าวว่า การวัดความสามารถทางภาษา ประกอบด้วยด้วยการรับรู้ภาษาและการแสดงออกทางภาษา การวัดความสามารถทางภาษาจึงต้องทำทั้ง 2 กรณี แต่ส่วนใหญ่เมื่อพูดถึงการวัดความสามารถทางภาษา เรามักนึกถึงการแสดงออกทางภาษา เช่น การพูด การเขียน และการใช้ท่าทาง ในการวัดความสามารถทางภาษามักดูการใช้ภาษาทางการพูดซึ่งสามารถวัดไว้ดังนี้

1) การนับจำนวนคำ คือ การนับจำนวนคำที่พูด หรือเขียนในช่วงเวลาที่กำหนดให้ แล้วนับคำพูด หรือข้อเขียนนั้นมานับจำนวนคำ จำนวนประโยคและจำนวนคำประโยคที่ใช้ในการพูด หรือเขียนนั้น

2) การนับจำนวนประโยค การนับจำนวนประโยคที่ใช้ในการเล่าเรื่องหรือเขียน เรียบความ เด็กจะแสดงลักษณะการเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ในช่วงอายุก่อน 9 ปีและหลังจากนั้น จะเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยซึ่งจำนวนคำต่อประโยค ความยาวของประโยคที่แสดงให้เห็นถึงวุฒิภาวะ เมื่ออายุเพิ่มขึ้นเด็กมิได้เขียนเพิ่มขึ้น แต่ใช้ประโยคยาวขึ้น

3) จำนวนคำต่อประโยค ความยาวของประโยคเป็นการวัดความคล่องในการใช้ ภาษาได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นภาษาพูดหรือเขียน นอกจากนี้ความยาวของประโยคนี้อย่างยิ่งใช้เป็นเครื่องวัด สลับซับซ้อนได้อีกด้วย

4) ความคล่องและการยืดหยุ่นของการใช้ภาษา เป็นลักษณะอีกประการหนึ่ง ที่นำมาประเมินพัฒนาการทางภาษาได้ ถ้อยคำที่เด็กเลือกใช้ไม่ว่าในการพูดหรือการเขียน จะแสดงให้เห็นถึงความยืดหยุ่นในการใช้ภาษา วิธีวัดความคล่องและการยืดหยุ่นของการใช้ภาษา ทำได้โดยหา ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนคำที่ไม่ซ้ำกันกับจำนวนคำที่ใช้ทั้งหมด ค่าเฉลี่ยมากก็ยิ่งมีความคล่องและการ ยืดหยุ่นในการใช้ภาษามาก

5) ความถูกต้องของการใช้ภาษา Tshompon (อ้างถึงใน ศรียา-ประภัสสร นิยม ธรรม, 2541) ศึกษาชนิดของความผิดพลาดพบว่า เด็กปกติจะมีความผิดพลาดในการใช้ภาษา โดย เปรียบเทียบลักษณะของการใช้ภาษาของเด็กปกติกับเด็กหูหนวกก็พบว่า เด็กหูหนวกมักใช้วลีหรือ ประโยคที่ไม่สมบูรณ์บ่อยและมากกว่าเด็กปกติ วลีดังกล่าวมักประกอบด้วยรูปลักษณะของประโยค ง่ายๆ ที่มีค่านามเป็นส่วนใหญ่ เช่น ฉันเห็นไก่ ฉันเห็นดอกไม้ เป็นต้น เด็กปกติมักเลิกใช้วลีชนิดนี้หลัง 9 ปีไปแล้วและความผิดพลาดที่พบประการแรก คือ การพูดตลกๆ หล่นๆ เด็กปกติมักจะมี ความผิดพลาดแบบนี้ในตอนวัยต้นๆ เมื่อเริ่มหัดเขียนเท่านั้น โดยมากในช่วงอายุ 9 ปีและลดลงในระยะ 11- 15 ปี ความผิดพลาดประการที่ 2 คือการใช้คำอื่นมาแทนคำที่ควรใช้ประการที่ 3 ความผิดที่เติมคำ หรือพยางค์เพิ่มเข้าไปจนฟุ่มเฟือยและไม่ถูกต้องมาแทน และประการที่ 4 คือการเรียงลำดับคำ ผิดพลาด

2. การจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ

2.1 ความหมายและความสำคัญของศิลปะ

2.1.1 ความหมายของศิลปะ

พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2530 (อ้างถึงใน ทน เขตกัน, 2550)

ได้ให้ความหมายของคำว่า “ศิลปะ” หมายถึง ฝีมือยอดเยี่ยมหรือเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับทักษะหรืองานฝีมือแต่ในปัจจุบันความหมายของงานศิลปะไม่ได้หมายถึงเฉพาะงานฝีมือเท่านั้น แต่ได้รวมถึงความพยายามอันเกิดจากจิตสำนึกที่จะสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้เส้น รูปทรง สี ลีลาการเคลื่อนไหว และปรากฏการณ์ด้านอื่นๆ ที่แสดงออกถึงความรู้สำนึกคิดหรืออารมณ์

เลิศ อำนันทนะ (2535) ได้ให้ความหมายของศิลปศึกษา (Art Education) คือ การนำกิจกรรมทางศิลปะมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ แต่ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมตัวเด็กให้เติบโตขึ้นเป็นศิลปินหรือจิตรกร (Artist) ในอนาคตแต่ประการใด

Lowenfeld และ Brittan (อ้างถึงใน ทน เขตกัน, 2550) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ศิลปะสำหรับเด็ก หมายถึง สิ่งที่เด็กแสดงออกที่แสดงถึงความเจริญเติบโต ความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจ และการแปลความหมายของสิ่งแวดล้อม แต่เมื่อเขาเติบโตขึ้นวิธีการและสิ่งที่เขาแสดงออกก็จะเปลี่ยนไป

ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล (2533) กล่าวว่า “ศิลปะสำหรับเด็ก” เป็นการสร้างสรรค์งานที่แสดงออกถึงความรู้สำนึกคิด ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ดังนั้นงานศิลปะของเด็กจะเน้นกระบวนการมากกว่าผลงานที่เสร็จ

เลิศ อำนันทนะ (2535) กล่าวว่า ศิลปะเด็ก คือ “ภาษาสากล” เช่นเดียวกับ ภาษาพูด ภาษาเขียน ภาษาท่าทาง ที่สามารถสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย เนื่องจากศิลปะมีกิจกรรมหลายรูปแบบและสามารถเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับระดับความสามารถเด็กทุกเพศทุกวัย ได้เป็นอย่างดีกิจกรรมศิลปะจึงทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการสื่อความเข้าใจระหว่างเด็กๆ ทั่วโลก โดยไม่มีการจำกัดในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา ลัทธิทางการเมือง หรือแบ่งชนชั้นใดๆ ทั้งสิ้น

วิรุณ ตั้งเจริญ (2536) ได้ให้ความหมายว่า ศิลปะสำหรับเด็ก คือ ศิลปะที่มองเห็นได้ ที่เรียกว่า ทัศนศิลป์เป็นศิลปะสองและสามมิติ ดังนั้นศิลปะสำหรับเด็กจึงเป็นเสมือนการสื่อสารที่มองเห็นได้ เพราะศิลปะของเด็กเป็นตัวแทนความรู้สำนึกคิดของเขาโดยตรง

สิริพรรณ ดันดิรัตน์ไพศาล (2545) กล่าวว่า ศิลปะสำหรับเด็กไม่ใช่การวาดภาพระบายสีหรือการประดิษฐ์สิ่งต่างๆ เท่านั้น แต่ศิลปะสำหรับเด็ก หมายถึงการแสดงออก การสื่อสาร การถ่ายทอดจินตนาการ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่บอกเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็กเองและสิ่งแวดล้อม

ทน เขตกัน (2550) ให้ความหมายศิลปะสำหรับเด็กว่า หมายถึง สิ่งที่เด็กแสดงออก โดยการสร้างสรรค์ผลงานที่แสดงถึงการถ่ายทอดความรู้สึก จินตนาการ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่มีความหมายชัดเจน

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ศิลปะสำหรับเด็ก คือการสื่อสารและการแสดงออกของความรู้สำนึกคิดของเด็กผ่านศิลปะโดยใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการในการสร้างผลงาน

2.1.2 ความสำคัญของศิลปะ

ทน เขตกัน (2550) กล่าวถึงคุณค่าของศิลปะ โดยจำแนกออกเป็น 6 ด้านดังนี้

1) ความตระหนักเชิงสุนทรียะหมายถึง การรับรู้ความเข้าใจในความงาม ความมีคุณค่าของงานศิลปะ ความมุ่งหมายหลักขั้นพื้นฐานของศิลปศึกษา คือ การช่วยให้คนได้รับความสุขเพลิดเพลินใจ

2) ผลรวมของประสบการณ์ เมื่อโตที่เด็กสร้างสรรค์งานศิลปะ เมื่อนั้นเด็กจำเป็นต้องใช้ความสามารถหลายๆ ด้าน ทั้งนี้เพราะเด็กต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ และต้องจัดปัญหาเหล่านั้นให้หมดไปโดยธรรมชาติของเด็กจะชอบงานศิลปะ เพราะงานศิลปะเป็นงานที่ทำหาย ผลรวมของประสบการณ์ทางศิลปะมีความหมายรวมไปถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กในการสร้างรูปแบบทางศิลปะให้สอดคล้องกับจินตภาพของตนเอง

3) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เด็กแต่ละคนมีความคิดสร้างสรรค์ไม่เหมือนกัน ครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างในด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กแต่ละคน เพื่อทำให้เกิดผลงานศิลปะอย่างหลากหลาย

4) การแสดงออก การแสดงออกเป็นความมุ่งหมายสำคัญของศิลปศึกษา การแสดงออกได้แก่ ความสามารถในการแสดงความคิด ความรู้สึกและอารมณ์โดยใช้ภาษาของศิลปะเป็นสื่อ

5) ประดิษฐ์กรรมและความรอบรู้การปลูกฝังให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ ความรอบรู้ ความริเริ่ม เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กใช้จินตนาการ ประสบการณ์สร้างงานขึ้นจากวัสดุ เป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจของเด็ก

6) เสรีภาพ คือ เด็กทุกคนมีเสรีภาพในการตัดสินใจเลือกกิจกรรมและทำกิจกรรมที่มีคุณค่าด้วยตนเองศิลปะเป็นวิถีทางแห่งชีวิต แห่งการกระทำ ความคิด ความรู้สึก การเลือก การมีชีวิตอยู่อย่างสุขสบายและเหมาะสมกลมกลืน คุณค่าของศิลปะสามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้ (เลิศ อานันท์, 2535)

6.1) คุณค่าของศิลปะในแง่ของการส่งเสริมพัฒนาการคือการส่งเสริมความเจริญงอกงามของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์

(1) ด้านร่างกาย กิจกรรมศิลปะจะช่วยสนองความต้องการตามธรรมชาติของเด็กที่ชอบเคลื่อนไหวไม่อยู่นิ่ง เปลี่ยนอิริยาบถ และได้ฝึกหัดใช้กล้ามเนื้อมือและสายตา และอวัยวะต่างๆ ทำงานประสานกันได้อย่างคล่องแคล่วว่องไว มีประสิทธิภาพมากขึ้น พร้อมทั้งได้รับความสนุกสนานพอใจด้วย

(2) ด้านสติปัญญา กิจกรรมทางศิลปะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้เด็กได้

เรียนด้วยการกระทำ ได้มีประสบการณ์ตรงด้วยตนเองในการสำรวจ ค้นคว้า ทดลอง สร้างสรรค์ แก้ปัญหาที่งานและวัสดุนานาชาติ

(3) ด้านสังคมศิลปะเป็นสื่อให้เด็กได้มีโอกาสมากขึ้นในการทำงาน ร่วมกับคนอื่นทั้งในบ้าน ในโรงเรียน และชุมชน ซึ่งย่อมนำไปสู่การเพิ่มประสบการณ์การฝึกนิสัยและ ทักษะทางด้านสังคม

(4) ด้านอารมณ์ นับเป็นพัฒนาการด้านสำคัญ เพราะศิลปะช่วยสนอง ความต้องการที่จะแสดงออกและสร้างสรรค์ เมื่อเด็กเกิดความสำเร็จก็มีความพึงพอใจ มีอารมณ์ แจ่มใส เบิกบาน การแสดงออกโดยเสรีด้วยตัวเองย่อมนำให้เด็กมีอารมณ์มั่นคงและเกิดความมั่นใจใน ตัวเองที่สำคัญคือศิลปะช่วยให้เด็กเกิดอารมณ์ชื่นชมซาบซึ้งในความงามของสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว ทฤษฎีทางจิตวิทยาอธิบายไว้ว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการทางสุนทรียะ ซึ่งเป็นทั้งอาหารตาและ อาหารใจ ศิลปะศึกษาจะช่วยให้เด็กได้มองเห็นและชื่นชมในความงามที่เด็กอาจไม่เคยรู้สึกมาก่อน เช่น สีอาทิตย์ตก สีท้องฟ้า เงามแดด หยาดฝน

6.2) คุณค่าของศิลปะในแง่ของการบำบัดปัญหา สำหรับเด็กที่มีปัญหาในการ ปรับตัวและต้องการหาทางออกศิลปะก็อาจทำหน้าที่เป็นยาบำบัดให้ได้อย่างน้อยใน 3 ลักษณะ ดังนี้

- (1) ศิลปะเป็นทางระบายอารมณ์ที่เคร่งเครียด ความโกรธ ความกลัว ความวิตกกังวล ความทุกข์เหล่านี้ล้วนทำให้เกิดอารมณ์เครียดที่ต้องมีทางระบายออก การระบาย อารมณ์มีได้ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม
- (2) ศิลปะช่วยขจัดความด้อย เมื่อเด็กเกิดความรู้สึกด้อย ซึ่งอาจมี สาเหตุมาจากความไม่สมปรารถนา การขาดความรูสึกมั่นใจ ความขลาดอาย ความพิการหรือการด้อย ความสามารถบางอย่าง ความด้อยย่อมนำให้เด็กหมดความสุข เกิดความไม่สบายและความคับข้องใจ กิจกรรมทางศิลปะเป็นวิธีหนึ่งที่บรรเทาความทุกข์ดังกล่าวได้
- (3) ศิลปะช่วยทำความเข้าใจกับปัญหาและความต้องการของเด็กได้ รูปที่เด็กวาด งานปั้น การระบายสี และผลงานทางศิลปะของเด็กอาจให้ข้อมูลที่แสดงถึง Inner self ของเขาได้มากกว่าลักษณะท่าทีอากัปกริยาภายนอกของเขาเสียอีก

สรุปได้ว่า ศิลปะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และ สติปัญญา และศิลปะมีคุณค่าในการบำบัดเด็กที่มีปัญหาด้านอารมณ์จิตใจ ความรู้สึกและการ แสดงออกได้

2.2 ความหมายและความสำคัญของการสอนศิลปะแบบบูรณาการ

2.2.1 ความหมายของการสอนศิลปะแบบบูรณาการ

Luftig (2000) กล่าวว่า ศิลปะแบบบูรณาการ เป็นการจัดประสบการณ์ศิลปะที่มุ่งเน้นไปที่กระบวนการในการสอนและการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายโดยเชื่อมโยงเนื้อหาของศาสตร์ทั้ง 2 สาขาเข้าด้วยกันโดยมีศิลปะเป็นฐานและศาสตร์ด้านอื่นๆ มาผนวก เช่น ภาษาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขศึกษา เป็นต้น

Eisner (2002) กล่าวถึงศิลปะแบบบูรณาการว่าเป็นการผสมผสานของหลักสูตรระหว่างศิลปะกับศาสตร์ทางด้านต่างๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษา เป็นต้น โดยการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติผ่านศิลปะรูปแบบต่างๆ ได้แก่ ทัศนศิลป์ ดนตรี การเคลื่อนไหว และการละคร

Deasy และคณะ (2002) ได้ให้ความหมายของศิลปะแบบบูรณาการว่าเป็นความพยายามที่จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ศิลปะและการเรียนรู้ทักษะ เนื้อหาสาระตามศาสตร์ต่างๆ

Changing Education Through the Arts หรือ CETA (อ้างอิงใน Silverstein และ Layne, 2010) ได้ให้คำนิยามถึงศิลปะแบบบูรณาการไว้ว่า ศิลปะแบบบูรณาการเป็นวิธีการสอนที่ให้ผู้เรียนถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจผ่านรูปแบบของงานศิลปะ เช่น ดนตรี ทัศนศิลป์ การแสดงละคร เป็นต้นโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างสรรค์ที่เชื่อมโยงรูปแบบของงานศิลปะและศาสตร์อื่นๆ เพื่อพัฒนาตรงตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรกำหนด โดยเป็นการบูรณาการเข้ากับเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับวัย

Burnafor และคณะ (2007) กล่าวถึงศิลปะแบบบูรณาการว่ามี 3 ลักษณะคือการเรียนรู้ผ่านศิลปะหรือเรียนรู้ด้วยศิลปะเป็นกระบวนการเชื่อมโยงหลักสูตรและเป็นการเรียนรู้ด้วยกรมีส่วนร่วมแบบร่วมมือกัน

The Southeast Center for Educational in the Arts (Burnafor, Brown et al. 2007)(อ้างอิงใน Burnafor และคณะ, 2007) นำเสนอคำนิยามถึงศิลปะแบบบูรณาการว่า ศิลปะแบบบูรณาการเป็นวิธีการสอนที่ผสมผสานขอบเขตของเนื้อหาสาระระหว่าง 2 สาระหรือมากกว่า 2 สาระ โดยใช้การบูรณาการเป็นฐานเพื่อเชื่อมโยงสื่อนวัตกรรม และเป็นวิธีการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนอย่างลึกซึ้งภายใต้มาตรฐาน วัตถุประสงค์ และการประเมิน รวมทั้งเป็นวิธีการสอนแบบบูรณาการโดยถูกออกแบบ และประเมินผลโดยอาศัยความร่วมมือกันระหว่างครูผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะ ศิลปินในชุมชน และสถาบัน เพื่อที่จะจัดประสบการณ์และประเมินผลผ่านวิธีการที่หลากหลายทั้งกระบวนการทางศิลปะ วิธีการสืบเสาะ และการพัฒนาทางสติปัญญา

The Kennedy Center for the Performing Arts (อ้างอิงใน Silverstein และ Layne, 2010) ระบุถึงความหมายของศิลปะแบบบูรณาการว่า เป็นรูปแบบการสอนที่ผสมผสาน

เนื้อหา สาระ ทักษะ และเจตคติระหว่างศิลปะกับศาสตร์อื่นๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษา สังคม สุขศึกษา เป็นต้น โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจที่มีความหมายผ่านการลงมือปฏิบัติด้วยการสร้างและการแสดงผ่านรูปแบบของงานศิลปะ ได้แก่ ทัศนศิลป์ การละคร ดนตรี และการเคลื่อนไหว โดยใช้กระบวนการสร้างสรรค์เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า กิจกรรมศิลปะแบบบูรณาการเป็นรูปแบบการสอนที่ผสมผสานองค์ความรู้ของศาสตร์ สาระ ทักษะ และเจตคติระหว่างศาสตร์ศิลปะกับศาสตร์อื่นๆ ที่เหมาะสมกับวัย โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้

2.2.2 ความสำคัญของการสอนศิลปะแบบบูรณาการ

The Southeast Center for Education in the Arts (อ้างถึงใน Burnaford และคณะ, 2007) ระบุถึงความสำคัญของศิลปะแบบบูรณาการว่า การเรียนรู้แบบบูรณาการนั้นเป็นการใช้ความรู้และวิธีการของศาสตร์ที่หลากหลายมาผสมผสานผ่านมโนทัศน์หลัก วัตถุประสงค์หรือเนื้อหาตามกรอบแนวคิดในการส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนเพราะเป็นการเรียนรู้ที่ประยุกต์เนื้อหาและทักษะจากศาสตร์หลายๆแขนงในเวลาเดียวกัน โดยศิลปะแบบบูรณาการนั้นมีความสำคัญเพราะศิลปะสามารถส่งเสริมความเข้าใจของผู้เรียนให้ลึกซึ้งและสมบูรณ์ตามกรอบแนวคิด ซึ่งศิลปะนั้นช่วยพัฒนาทักษะการคิดที่เป็นนามธรรมและซับซ้อนให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม รวมทั้งช่วยพัฒนาการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์อีกด้วย

Burnaford และคณะ (2001) ได้กล่าวถึงความสำคัญของศิลปะแบบบูรณาการในแง่ที่ว่าศิลปะนั้นเหมาะเป็นอย่างยิ่งสำหรับการบูรณาการเนื่องจากศิลปะนั้นยังลึกเข้าไปในโครงสร้างโดยผ่านทางความคิด ความรู้สึก และการกระทำช่วยให้การสอนและการเรียนรู้เป็นเรื่องที่ง่ายขึ้น และยังเชื่อมโยงตัวผู้เรียนสู่สังคมที่ใหญ่และกว้างขึ้นด้วย

Rabkin และ Redmond (2004) กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมศิลปะแบบบูรณาการว่าเป็นวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสืบสอบ และสังเกตผ่านภาษาสัญลักษณ์ เนื้อหาสาระ และประสบการณ์ในชีวิต รวมไปถึงการถ่ายทอดและการสื่อความหมาย การสอนศิลปะแบบบูรณาการส่งเสริมวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายของเนื้อหาและการคิดอย่างมีวิจรณ์ญาณเกี่ยวกับข้อมูลใหม่

1) การสอนอย่างลึกซึ้งเป็นการนำไปสู่การกระตุ้นผู้เรียนโดยการนำผลงานที่เด็กทำด้วยตนเองมานำเสนอและฝึกการเป็นผู้ฟังอย่างใคร่ครวญ

- 2) สร้างการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- 3) ไม่ได้แยกวิชาแต่เป็นการเชื่อมโยงกับวิชาอื่นๆ
- 4) ศิลปะแบบบูรณาการช่วยส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญาให้สูงขึ้น เพราะเมื่อเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับศิลปะในห้องเรียน กิจกรรมที่หลากหลายช่วยให้เด็กมีความสนใจ
- 5) ส่งเสริมการแสดงออกทางวิชาการให้สูงขึ้น

The Kennedy Center for the Performing Arts, (อ้างถึงใน Silverstein และ Layne, 2010) ระบุถึงความสำคัญของศิลปะแบบบูรณาการว่า ศิลปะแบบบูรณาการเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้

- 1) การจัดศิลปะแบบบูรณาการใช้เวลาในการเรียนรู้ผ่านกระบวนการมากกว่าการจัดกิจกรรมที่แยกตามศาสตร์
- 2) ศิลปะแบบบูรณาการส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง
- 3) หัวใจของศิลปะแบบบูรณาการคือการมีส่วนร่วมของนักเรียนในกระบวนการสร้างสรรค์

2.3 ความเป็นมาของศิลปะแบบบูรณาการ

ในช่วงศตวรรษที่ 19 ศิลปะแบบบูรณาการมีรากฐานทางประวัติศาสตร์ในการศึกษา ตะวันตกมาจากแนวคิด Progressive Education ของ John Dewey และ John Dewey ยังเป็น บุคคลแรกที่สนับสนุนศิลปะแบบบูรณาการอย่างเป็นทางการ โดยปรากฏในหนังสือ Arts as Experience ที่ตีพิมพ์ในปี 1934 โดยได้ให้ความสำคัญกับประสบการณ์ทางสุนทรียะและการเรียนรู้ อย่างเป็นองค์รวมที่ได้รับการสนับสนุนจากนักการศึกษาศิลปะให้ริเริ่มสำรวจความสัมพันธ์ของศิลปะ กับศาสตร์ต่างๆ (Bresler, 2007) โดยมีความเชื่อมั่นในการสอนและการเรียนรู้ด้วยการสืบสอบเป็น ฐาน

ในปี 1939 จากทฤษฎีความเชื่อของ Dewey ทำให้ Leon Winslow ได้ตีพิมพ์ หนังสือที่ชื่อว่า The Integrated School Art Program มีการนำศิลปะเข้ามาใช้ในหลักสูตรของ โรงเรียนตั้งแต่ในระดับประถมศึกษาไปจนถึงมัธยมศึกษา โดยสนับสนุนว่าศิลปะและเนื้อหาตาม ศาสตร์ต่างๆสามารถเชื่อมโยงกันและส่งเสริมประสบการณ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้ ครู ศิลปะในโรงเรียนระดับมัธยมมีการบูรณาการการสอนศิลปะกับวิชาอื่นๆเช่น ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา เศรษฐศาสตร์เบื้องต้นในหลักสูตร

ในช่วงปี 1960 และ 1970 Efland (อ้างถึงใน Bresler, 2007) ได้ชี้ให้เห็นว่าศิลปะ แบบบูรณาการเริ่มได้รับความสนใจ โดยในช่วงนี้ศิลปะและความรู้รวมถึงประสบการณ์เกี่ยวกับศิลปะ ได้เข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้น ซึ่งศิลปะแบบบูรณาการนี้มุ่งเน้นในการให้คุณค่ากับการสำรวจและการ

ทดลองของผู้เรียน และมีการผสมผสานกันระหว่างขอบเขตของศิลปะและศาสตร์อื่นๆ และ เครือข่ายศิลปะได้เริ่มก่อตัวขึ้นเป็นโครงสร้างในการทำงานร่วมกันขององค์กรทางสังคมและโรงเรียน (Remer, 1996)

ในช่วงปี 1980 และ 1990 ได้ปรากฏหลักฐานเกี่ยวกับข้อโต้แย้งเพื่อฟื้นฟูการบูรณาการด้านการศึกษา (Eisner, 1985) ในระหว่างนี้ได้เกิดทฤษฎีปัญหาของ Howard Gardner (1983) ขึ้นจากฐานของงานวิจัยที่กล่าวถึงความฉลาดทางปัญญาของมนุษย์ที่มีความหลากหลายซึ่งมีความสอดคล้องกับศิลปะแบบบูรณาการ

ในปี 1993 ได้มีการริเริ่มโครงการเครือข่ายความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน ศิลปิน และองค์กรศิลปะในการพัฒนาและดำเนินการปรับปรุงแนวการสอนและการเรียนรู้ผ่านศิลปะที่มีประสิทธิภาพภายใต้โครงการ Chicago Arts Partnerships in Education (CAPE) โดยมีการเผยแพร่ศิลปะแบบบูรณาการอย่างชัดเจน ซึ่งศิลปะแบบบูรณาการนั้นช่วงส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา (Demoss และ Morris, 2002) มีการตั้งมาตรฐานของศิลปะแบบบูรณาการขึ้นเพื่อมุ่งเน้นการสอนและการประเมินอย่างเป็นลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน โดยการวางแผนหน่วยการเรียนรู้การสอนไม่ว่าจะเป็นศิลปะหรือวิชาอื่นๆควรต้องคำนึงถึงประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นหลัก เช่นเดียวกับการออกแบบหลักสูตรต้องคำนึงถึงการบูรณาการศาสตร์ต่างๆเข้าด้วยกัน ในหลักสูตรการศึกษาทั้งระดับประถมและมัธยม โปรแกรมการศึกษา ศิลปะมีหน้าที่เป็นส่วนสำคัญ และเป็นส่วนที่ส่งเสริมการเห็นคุณค่าอย่างสร้างสรรค์ ในโรงเรียนประถมศึกษา ศิลปะถูกใช้อย่างกว้างขวางในหลักสูตรของโรงเรียน เพราะประสบการณ์ศิลปะนั้นเป็นความพยายามของมนุษย์ ส่วนวิชาต่างๆนั้นช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในปี 1999 เครือข่ายทางการศึกษาศิลปะ หรือ The Arts Education Partnership (AEP) ก็ได้ตีพิมพ์หนังสือ Learning Partnerships: Improving Learning in Schools with Arts Partners in the Community (Dreeszen, Aprill, และ Deasy, 1999) ที่กระทรวงศึกษาธิการของสหรัฐฯ และ the National Endowment for the Arts จากนั้นในปี 2002 จึงได้ตีพิมพ์ Teaching Partnerships: A Report of a National Forum on Partnerships Improving Teaching of the Arts (Deasy และคณะ, 2002) ออกมา ซึ่งหนังสือที่ถูกตีพิมพ์ทั้งสองฉบับนี้สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มการเติบโตของศิลปะแบบบูรณาการ โดยอธิบายธรรมชาติขององค์กรที่ร่วมงานรวมทั้งโรงเรียน องค์กรศิลปะ และมหาวิทยาลัย ในขณะที่เครือข่ายทั้งหมดสะท้อนให้เห็นการเติบโตของศิลปะแบบบูรณาการนี้จากเอกสารต่างๆที่มุ่งเน้นศิลปะบูรณาการ การขยายความร่วมมืออย่างยั่งยืนของผู้ร่วมมือในการอภิปรายถึงการมีส่วนร่วมในการศึกษาศิลปะในห้องเรียนของครูกับผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะและการสอนของศิลปิน (Burnaford และคณะ, 2001) ส่งผลให้ต่อมาในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ตื่นตัวเป็นอย่างมากในการปฏิรูปการศึกษาที่ส่งเสริมความสามารถของ

ผู้เรียนผ่านการเรียนรู้แบบองค์รวม โดยเริ่มต้นจากการสร้างโปรแกรมหลักสูตรศิลปะแบบบูรณาการ เพื่อเป็นแกนในการเรียนรู้เนื้อหาและทักษะต่างๆและนำไปใช้ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการหลายแห่ง ในรัฐต่างๆ ทั่วทวีปอเมริกาเหนือ (Luftig, 2000) โดยการนำศิลปะมาใช้เป็นสื่อกลางในการเรียนรู้ซึ่งมีบทบาทสำคัญในถ่ายทอดเนื้อหา ในขณะที่ศาสตร์อื่นๆเป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมการเรียนรู้และการแสดงออกผ่านงานศิลปะ การสอนศิลปะแบบบูรณาการเป็นการสอน “ผ่าน” ศิลปะ คือ การจัดประสบการณ์ที่สอดแทรกศาสตร์สาระและเนื้อหาต่างๆ เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา สุขศึกษา ภาษาศาสตร์ เป็นต้น ผ่านการทำกิจกรรมศิลปะ และการสอน “ด้วย” ศิลปะในรูปแบบต่างๆ 4 รูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนไหว ดนตรี การละคร และทัศนศิลป์ (Burnaford และคณะ, 2007)

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า ศิลปะแบบบูรณาการมีรากฐานแนวคิดมาจาก John Dewey ต่อมาได้มีผู้ที่ให้ความสนใจนำศิลปะมาใช้ในหลักสูตรของโรงเรียน จนแนวคิดนี้เป็นที่สนใจ และมีการประยุกต์และสร้างเป็นหลักสูตรศิลปะแบบบูรณาการ ศิลปะแบบบูรณาการจึงได้รับความนิยมในการนำใช้การสอนมาจนถึงปัจจุบัน

2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับศิลปะแบบบูรณาการ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนแบบบูรณาการ (กรมวิชาการ, 2544) ได้ถือกำเนิดในสมัยของ John Dewey (1993) ในสมัยที่เรียกว่า Progressive Education การจัดการศึกษาในยุคดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากนักปราชญ์ ชื่อ Herbart (1890) ซึ่งมีความเชื่อในเรื่องการศึกษาว่า เราสามารถที่จะเชื่อมโยงความคิดรวบยอดของวิชาต่างๆ ที่มีในหลักสูตรได้อย่างน้อย 2 วิชาขึ้นไป และด้วยวิธีการเชื่อมโยงดังกล่าวก็ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับจากการเรียนการสอนไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์หรือเรื่องที่จะเรียนรู้ใหม่ได้ต่อไป John Dewey และเพื่อนร่วมงานได้นำแนวคิดของ Herbart มาเป็นแนวทางในการจัดหลักสูตรระกิจกรรมการเรียนการสอน และทำให้เกิดข้อเขียนและบทความต่างๆ เหตุการณ์หรือสถานการณ์ใดๆ จำเป็นต้องมองเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับเรื่องหรือสิ่งอื่นๆ ด้วย เช่น สิ่งนั้นๆ มีระบบการทำงานอย่างไร มีมูลเหตุปัจจัย และต่อจากนั้นจะมีอะไรอีกจะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้บ้าง ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงจึงเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการหรือมองเห็นภาพถึงสิ่งที่จะสามารถเรียนรู้ต่อไปได้ด้วย

John Dewey ได้เน้นความสำคัญของการสอนศิลปะที่ตัวผู้เรียน ซึ่งแต่ก่อนผู้สอนเป็นผู้กำหนดเนื้อหาวิธีการสอนตามความถนัดความเชี่ยวชาญของตัวเอง ผู้เรียนจึงต้องปรับตัวเข้า

หาและใช้ความพยายามในการเรียนรู้ แนวคิดของ John Dewey ก่อให้เกิดนวัตกรรมการสอนศิลปะขึ้นในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา นั่นคือการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมกับตัวผู้เรียนขึ้น ในขณะเดียวกัน ฟรานซิส ปาร์คเกอร์ นักการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญที่มีบทบาทสำคัญต่อการสอนศิลปะในเวลานั้น ก็ได้เสนอแนวคิดที่ว่าศิลปะควรเป็นเครื่องมือของการแสดงออกทางอารมณ์และความงามมากยิ่งขึ้น การเรียนศิลปะไม่ควรอยู่ภายใต้กรอบของทักษะมากจนเกินไป นอกจากนี้การเรียนวิชาศิลปะยังควรเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาทางอารมณ์และการเห็นคุณค่าในความงาม ด้วยการคิด การตั้งประเด็น การจัดกิจกรรม โดยเน้นความสำคัญที่ตัวผู้เรียน วิธีการสอนของ John Dewey ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในสหรัฐอเมริกาและยุโรปสืบต่อมา ในศตวรรษที่ 20 โรงเรียนประถมศึกษาได้เปลี่ยนรูปแบบการสอนศิลปะศึกษาด้วยการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกทางศิลปะ ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการอย่างอิสระตามแต่ละวัย (บุญรัตน์ พิษณุไพบุลย์, 2547)

สรุปได้ว่า แนวคิดศิลปะแบบบูรณาการมีรากฐานมาจาก John dewey ที่เชื่อว่า เด็กสามารถเรียนรู้ผ่านการแสดงออกในรูปแบบทางศิลปะ ศิลปะจึงเป็นช่องทางนำไปสู่การเรียนรู้ โดยสอดแทรกอยู่ในการสอนศาสตร์อื่นๆ ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการใช้ศิลปะแบบบูรณาการในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กในด้านภาษา

แนวคิดทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple intelligences) ของ Howard Gardner (Stetnberg และ William, 2002)

Howard Gardner ได้พัฒนาทฤษฎีขึ้นจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการบาดเจ็บด้านสมอง ความแตกต่างของรูปแบบพัฒนาการในแต่ละประเภทของเขาวนปัญญาตลอดช่วงอายุ บุคคลที่มีความสามารถพิเศษ และบุคคลที่ผลสัมฤทธิ์ต่ำ โดยเชื่อว่าเขาวนปัญญา (Intelligence) แต่ละประเภทที่แตกต่างกันนั้น ไม่เพียงแต่เป็นความสามารถ (Abilities) ที่แตกต่างกันเท่านั้นแต่เขาวนปัญญาแต่ละประเภทยังเป็นอิสระจากกัน แยกจากกัน และใช้ระบบสัญลักษณ์ (Symbol System) ที่แตกต่างกันออกไปด้วย เช่น เขาวนปัญญาด้านภาษาใช้คำในรูปแบบการรวมตัวกันของคำที่หลากหลาย เขาวนปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ใช้ตัวเลขและสัญลักษณ์ทางตรรกะ เป็นต้น นอกจากนี้ยังถือว่าเขาวนปัญญาแต่ละประเภทเป็น Modular ซึ่งหมายถึงเขาวนปัญญาแต่ละประเภทมีจุดเริ่มหรือเกิดจากส่วนของสมองที่แตกต่างกันด้วย แนวคิดนี้เสนอว่าบุคคลมีเขาวนปัญญาที่แตกต่างกัน 8 ด้าน และค่อนข้างเป็นอิสระจากกันแต่ละประเภทแยกทำหน้าที่แตกต่างกัน แม้ว่าจะสามารถมีปฏิสัมพันธ์ในการปฏิบัติการทางปัญญาอย่างใดอย่างหนึ่งก็ตาม

1) เขาวนปัญญาทางภาษา (Linguistic Intelligence) เป็นความสามารถของ

บุคคลที่เอื้อต่อการใช้ภาษา อาทิ ความรู้สึกไวต่อเสียง การสัมผัสความหมาย และการเรียงลำดับคำ ใช้คำและประโยคได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว

2) เขาวนปัญญาทางเหตุผล – คณิตศาสตร์ (Logical – Mathematical Intelligence) เป็นความสามารถของบุคคลเชิงตรรก คณิตศาสตร์ และการคิดทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Thinking) เรียน รู้เหตุผลเชิงตรรกและคณิตศาสตร์อย่างฉับไว เข้าใจเหตุผลที่เกี่ยวข้อง เป็นอนุกรมยาวๆได้

3) เขาวนปัญญาทางดนตรี (Musical Intelligence) เป็น ความสามารถของบุคคลที่เอื้อต่อดนตรีและเสียง คิดค้นและเกิดความรู้สึกซาบซึ้งในจังหวะ ความแตกต่างของเสียง

4) เขาวนปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ (Spatial Intelligence)เป็นความสามารถของบุคคลเกี่ยวกับรูปแบบ (Forming) ของมิติต่างๆ สามารถมองภาพ ปรับ ขยาย ภาพมิติต่างๆได้อย่างถูกต้อง

5) เขาวนปัญญาทางร่างกาย-การเคลื่อนไหว (Body–Kinesthetic Intelligence) เป็นความสามารถของบุคคลในการแก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกาย สามารถควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกายได้เป็นอย่างดี

6) เขาวนปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่น (Interpersonal Intelligence) เป็นความสามารถของบุคคลในการเข้าใจและตอบสนองต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

7) เขาวนปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง (Intrapersonal intelligence) เป็นความสามารถของบุคคลในการเข้าใจตนเองได้อย่างถูกต้อง และมีความเข้าใจในชีวิต เข้าถึงความรู้สึก สามารถแยกแยะความรู้สึกต่างๆของตนเอง

8) เขาวนปัญญาด้านธรรมชาติ (Naturalist intelligence) เป็นความสามารถและความเชี่ยวชาญเฉพาะในการตระหนักรู้และจัดจำแนกสิ่งมีชีวิต (Flora and Fauna) ที่มีอยู่อย่างหลากหลาย

9) Gardner ยังได้เสนอ เขาวนปัญญาที่อาจเป็นไปได้เพิ่มเติมอีก นั่นคือเขาวนปัญญาด้านชีวิต (Existential intelligence) เป็นเขาวนปัญญาเกี่ยวกับเข้าใจความหมายของชีวิต ประสบความสำเร็จในการไตร่ตรองชีวิต

สรุปได้ว่า ศิลปะแบบบูรณาการที่เป็นการผสมผสานระหว่างองค์ความรู้และทักษะของศิลปะและศาสตร์ต่างๆ โดยคำนึงถึงกระบวนการเรียนรู้ของเด็กเป็นสำคัญ นำไปสู่การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านต่างๆ สอดคล้องกับทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple intelligences) ของ Howard Gardner ที่ชี้ให้เห็นความหลากหลายทางปัญญาของมนุษย์ โดย Howard Gardner ได้เห็น

ความสัมพันธ์ของศิลปะและพัฒนาการของมนุษย์ที่ส่งผลให้เกิดเขาวงกตปัญหาในด้านต่างๆ รวมถึงการเรียนรู้ด้านภาษาด้วย

2.5 หลักการและแนวทางในการสอนศิลปะแบบบูรณาการ

2.5.1 หลักการในการสอนศิลปะแบบบูรณาการ

Hathaway (อ้างถึงใน วิรัตน์ พิชญ์ไพฑูริย์, 2531) ได้กล่าวถึงหลักการการจัดกิจกรรมศิลปะแบบบูรณาการไว้ ดังนี้

- 1) จัดกิจกรรมศิลปะที่สามารถส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้จากการได้สังเกตสำรวจตรวจสอบ และการใช้สายตาในลักษณะต่างๆ
- 2) จัดกิจกรรมศิลปะให้เด็กมีโอกาสได้แก้ปัญหาจริง และได้เรียนรู้ด้วยการใช้มือปฏิบัติจริงมากที่สุด
- 3) จัดกิจกรรมศิลปะที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้สาขาวิชาอื่นๆ และสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับมาใช้ให้เป็นประโยชน์
- 4) จัดกิจกรรมที่ได้มีโอกาสใช้ความคิดเห็น การพินิจพิจารณา และความเข้าใจในคุณค่าของการสร้างสรรค์นั้นๆ

Wiggins และ Wiggins (1997) กล่าวถึงหลักการของศิลปะแบบบูรณาการไว้ดังนี้

- 1) การใช้ศิลปะแบบบูรณาการต้องคำนึงถึงการใช้หัวเรื่องเป็นหลักในการจัดประสบการณ์
- 2) ศิลปะแบบบูรณาการเป็นการมุ่งเน้นทักษะกระบวนการการเรียนรู้เป็นหลัก
- 3) ศิลปะแบบบูรณาการเป็นการผสมผสานเนื้อหาสาระตามศาสตร์ต่างๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษา สังคม เป็นต้น
- 4) การใช้ศิลปะแบบบูรณาการเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่ได้ตามศาสตร์ต่างๆ ผ่านรูปแบบศิลปะ ได้แก่ ทัศนศิลป์ การเคลื่อนไหว การแสดงละคร ดนตรี
- 5) การใช้ศิลปะแบบบูรณาการเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ถ่ายทอดและแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึก

Catterall และ Waldorf (1999) กล่าวถึงหลักการการจัดประสบการณ์โดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการไว้ดังนี้

- 1) ควรใช้หัวเรื่องเพื่อเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้เรียน
- 2) ผู้เรียนควรได้ลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง

- 3) ผู้เรียนควรได้แสดงออกผ่านศิลปะหลายรูปแบบ โดยมีขอบเขตของหลักสูตรทางวิชาการที่มีความสำคัญมากกว่าการพูดและการเขียนแบบดั้งเดิม
- 4) เนื้อหาของบทเรียนตามศาสตร์และเนื้อหาของศิลปะมีความสำคัญเท่าเทียมกัน
- 5) ควรมีการวางแผนการประเมินด้วยเกณฑ์การประเมินแบบบูรณาการ และมีการตั้งเกณฑ์คะแนน
- 6) แผนการจัดประสบการณ์ควรมาจากมาตรฐานหลักสูตรทั้งเนื้อหาตามศาสตร์และเนื้อหาตามหลักสูตร

Corbett, Wilson และ Morse (2003) กล่าวถึงหลักสำคัญของศิลปะแบบบูรณาการดังนี้

- 1) ใช้ศิลปะเป็นสื่อกลางเพื่อให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง เปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการเรียนรู้

- 2) กระตุ้นการเรียนรู้โดยการเชื่อมโยงศาสตร์สาระต่างๆ ควบคู่กันกับศิลปะ Rabkin และ Redmond (2006) กล่าวถึงหลักการการจัดประสบการณ์โดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการไว้ดังนี้

- 1) การเรียนรู้มีความร่วมกันระหว่างโรงเรียนและองค์กรศิลปะ และระหว่างครูและศิลปิน

- 2) ให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ภาพรวมของผู้เรียน และการพัฒนาของโรงเรียนไม่ใช่เฉพาะศาสตร์ทางด้านศิลปะ

- 3) การมีส่วนร่วมของศิลปินหรือผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะและครูหลายสาขาวิชาผ่านการสืบค้นอย่างลึกซึ้งในการสร้างหลักสูตรระหว่างศิลปะและศาสตร์ต่างๆ

- 4) ใช้ศิลปะเป็นสื่อในการสื่อสารเนื้อหาและเป็นวิธีและเป็นวิธีผ่านการผ่านการปฏิบัติโดยการสังเกตอย่างใคร่ครวญ การสืบสอบ การลงมือปฏิบัติ การสร้างสรรค์ การนำเสนอ การแสดง การวิเคราะห์ และการสะท้อน

- 5) ไม่ควรมองภาพรวมทั่วไปของโรงเรียน ควรสะท้อนจุดแข็งของแต่ละโรงเรียน ความน่าสนใจและแหล่งเรียนรู้ทางศิลปะที่โรงเรียนมีอยู่

- 6) จัดการสอนศิลปะทั้งในบริบทของศาสตร์ด้านอื่นๆ และศาสตร์ของศิลปะเอง

- 7) จัดหาทุนจากนอกระบบโรงเรียน เพื่อนำมาสนับสนุนการดำเนินงาน

Arts for Academic Achievement Project at the University of Minnesota (อ้างถึงใน Burnaford และคณะ, 2007) ระบุถึงหลักการของศิลปะแบบบูรณาการไว้ดังนี้

- 1) ผสมผสานศิลปะหลากหลายรูปแบบ
- 2) ผสมผสานศาสตร์สาระต่างๆ
- 3) กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยครอบคลุมทักษะ มโนทัศน์ และวิธีการ
- 4) วางแผนการดำเนินการ วิธีการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยอาจอาศัยความร่วมมือกันของครูผู้สอน ครูศิลปะ หรือผู้ที่มีบทบาท
- 5) วิธีสอนศิลปะเป็นฐานของการเรียนรู้แบบสหวิชา
- 6) ตั้งวัตถุประสงค์ในการบูรณาการศิลปะเพื่อส่งเสริมระดับการเรียนรู้ทั้งด้านศิลปะ ศาสตร์สาระต่างๆ และความสามารถทางการคิดแบบสหสาขา
- 7) ทฤษฎีพื้นฐานที่รองรับขึ้นอยู่กับรูปแบบการจัดศิลปะแบบบูรณาการ The Kennedy Center for the Performing Arts (อ้างถึงใน Silverstein และ Layne, 2010) ได้กล่าวถึงหลักการของศิลปะแบบบูรณาการไว้ดังนี้

- 1) มุ่งเน้นวิธีการที่อยู่บนฐานความเชื่อที่ว่า การเรียนรู้ คือ การลงมือปฏิบัติ ทดลอง มีส่วนร่วม ร่วมมือ แก้ปัญหา และสะท้อนกลับ
- 2) ให้ผู้เรียนได้สร้างและแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจที่มีความหมายผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม
- 3) ให้ผู้เรียนได้ถ่ายทอดผลงานผ่านศิลปะรูปแบบต่างๆ ได้แก่ ทัศนศิลป์ ดนตรี ละครเคลื่อนไหว
- 4) ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างสรรค์
- 5) เชื่อมโยงเนื้อหาสาระหว่างศาสตร์ 2 สาขา คือ ศิลปะกับศาสตร์อื่นๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษา เป็นต้น
- 6) เป็นรูปแบบการสอนที่มีการตั้งวัตถุประสงค์ควบคู่กันระหว่างศิลปะกับศาสตร์อื่นๆ เพื่อให้ได้บรรลุผลการเรียนรู้

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า หลักการของศิลปะแบบบูรณาการ คือ การจัดกิจกรรมศิลปะโดยบูรณาการศาสตร์ สาระ และทักษะทางภาษา โดยมุ่งเน้นทักษะกระบวนการเรียนรู้ และใช้กิจกรรมศิลปะทั้ง 4 รูปแบบได้แก่ ทัศนศิลป์ การเคลื่อนไหว การละคร และดนตรี เป็นสื่อกลางในการเรียนรู้ของเด็กโดยเชื่อมโยงและสอดคล้องกับหัวเรื่องของภาษาตามหน่วยการเรียนรู้

The Kennedy Center for the Performing Arts (อ้างถึงใน Silverstein และ Layne, 2010) นำเสนอกระบวนการจัดกิจกรรมศิลปะแบบบูรณาการไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วม (Engage)เป็นการนำเด็กเข้าสู่ประสบการณ์โดยใช้สื่อต้นแบบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและศาสตร์ที่กำหนด เช่น หนังสือ ภาพศิลปะ วิดิทัศน์ สถานที่ เป็นต้น

ขั้นที่ 2 การสร้างองค์ความรู้ (Build Knowledge) เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กสำรวจและสนทนาโต้ตอบโดยการตั้งคำถาม ใคร อะไร ทำไม และอย่างไร

ขั้นที่ 3 การนำมาประยุกต์ใช้ (Apply) เป็นการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจผ่านการลงมือปฏิบัติในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

ขั้นที่ 4 การสะท้อน (Reflect) เป็นการนำเสนอผลงานศิลปะโดยการเล่า แบ่งปัน จัดแสดง หรือจัดนิทรรศการ

ขั้นที่ 5 การประเมินผล (Assess)เป็นการประเมินผลตามวัตถุประสงค์ควบคู่กันระหว่างศิลปะกับศาสตร์ที่กำหนด

Silverstein และ Layne (2010) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมศิลปะแบบบูรณาการใช้กระบวนการสร้างสรรค์ที่มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การจินตนาการ ตรวจสอบ และรับรู้ (imagine, examine, and perceive)

ขั้นที่ 2 การสำรวจ ทดลอง และพัฒนางานฝีมือ (explore, experiment, and develop)

ขั้นที่ 3 การสร้างสรรค์ผลงาน (create)

ขั้นที่ 4 การสะท้อน ประเมิน และทบทวน (reflect, assess, and revise)

ขั้นที่ 5 การแบ่งปันผลงานสู่ผู้อื่น (Share)

Performing Arts Center of Los Angeles County (อ้างอิงใน Pool, Dittrich และ Pool, 2011) ระบุถึงกระบวนการที่ใช้จัดกิจกรรมศิลปะแบบบูรณาการไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างประสบการณ์ (Experience)

ขั้นที่ 2 การสืบเสาะ (Inquiry)

ขั้นที่ 3 การสร้างสรรค์และการแสดง (Creativity and Performance)

ขั้นที่ 4 การสะท้อน (Reflection)

ขั้นที่ 5 การประเมินผล (Assessment)

จากข้อมูลของหลายๆ องค์กร ที่ได้้นำแนวคิดและหลักการของศิลปะแบบบูรณาการมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน สรุปได้ว่า การนำศิลปะแบบบูรณาการไปใช้ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กจำเป็นต้องมีกระบวนการสำคัญที่เด็กได้พัฒนาการเรียนรู้เช่น การมีส่วนร่วม การ

สร้างสรรค์ การประเมินผล เป็นต้น ดังนั้นในการนำศิลปะแบบบูรณาการไปใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้จะต้องคำนึงถึงองค์ความรู้ตามศาสตร์และประสบการณ์ที่เด็กจะได้รับ

2.5.2 การจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ

Mcdonald (2006) กล่าวถึงการสอนภาษาผ่านศิลปะทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การร้องเพลง ทักษะศิลป์ การละคร และการเคลื่อนไหว ดังนี้

1) การร้องเพลง เด็กจะมีความมั่นใจในการใช้ภาษา เด็กที่อายุน้อยจะไม่มีอาการกลัวในการร้องเพลง เด็กได้ฝึกการใช้คำซ้ำไปซ้ำมา เด็กจะมีความเข้าใจเกี่ยวกับการลำดับเหตุการณ์และเรื่องราว ควรใช้เพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบรรยาย การใช้เพลงพัฒนาการออกเสียง ช่วยเพิ่มคำศัพท์และวงคำศัพท์ การร้องเพลงเพิ่มความคล่องในการพูด และการใช้ภาษา

2) ทักษะศิลป์ การให้เด็กทำงานเป็นกลุ่ม สร้างผลงานเช่น การวาดภาพ การเขียนแผนภูมิ เด็กจะได้อภิปราย วางแผนการทำงานระหว่างเพื่อนในกลุ่ม การสอนเด็กโดยใช้ภาพประกอบ เด็กดูแล้ววาดภาพของตนเองแล้วเล่าเรื่องและพูดอธิบาย หรือใช้การปั้น ตัวอย่างโรงเรียนอนุบาลที่สอนเรื่อง พืชชา โดยสอนเด็กเกี่ยวกับเครื่องปรุง เด็กได้อภิปรายถึงพืชชา การใช้สื่อรูปภาพ เป็นสื่อในการออกเสียง เด็กได้เรียนรู้และวาดภาพตามความเข้าใจ การทำกิจกรรมกลุ่ม เด็กได้ฝึกการอภิปราย เป็นการฝึกความคล่องในการใช้ภาษา

3) การละคร เด็กจะพัฒนาการพูด เพราะเด็กได้ฝึกความสนใจ การฟัง การวิจารณ์ การแสดงของคนอื่น เด็กได้พัฒนาการสร้างคำพูดจากบทละคร ในการแสดงละครนอกจากเรียนรู้โครงเรื่อง เหตุการณ์ เด็กได้ฝึกทักษะการเดาเนื้อเรื่อง ฝึกทักษะการตอบสนองเรื่องราวที่เกิดขึ้น เด็กได้ฝึกการใช้ภาษา เด็กมีความเข้าใจและตีความเนื้อหา สร้างความเชื่อมโยงระหว่างความรู้พื้นฐานกับบทละคร มีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักๆ ของบทละคร

4) การเคลื่อนไหว เด็กจะพูดประกอบท่าทางตามที่ครูกำหนด กิจกรรม เช่น ครูพูดคำศัพท์ไหน เด็กจะยกป้ายคำศัพท์นั้น ครูพูดถึงทะเล ให้เด็กนึกถึงขอบทะเล และให้เด็กทำท่าทาง ครูให้เด็กฟังเพลง ให้เด็กเคลื่อนไหวตามเพลง และเด็กคิดท่าทางประกอบเพลง

จากการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการของนักการศึกษา ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการจำเป็นต้องวางแผนให้มีความเหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะและเรียนรู้ตามศาสตร์ของภาษาและได้รับประสบการณ์ทางศิลปะไปพร้อมๆ กัน สอดคล้องกับ นกเนตร ธรรมบวร (2544) ที่กล่าวถึงการจัดกิจกรรมด้านภาษาว่า ควรส่งเสริมให้เด็กใช้ภาษาอื่นๆ นอกจากการใช้ภาษาพูดเพียงอย่างเดียว เด็กสามารถใช้ภาษาต่างๆ มากมายนอกเหนือจากภาษาพูดในการแสดงออกซึ่งความต้องการและความรู้สึกของตนเอง เช่น การเคลื่อนไหว ดนตรี ศิลปะ และภาษาเขียน เป็นต้น เปิดโอกาสให้เด็กได้ตีความหมายและแก้ปัญหาต่างๆโดยผ่านนิทาน ครูจึงควรส่งเสริมให้เด็กได้ตีความหมายของนิทานและ

สื่อสารความเข้าใจของตนผ่านรูปแบบต่างๆ เช่น การแสดงละครโดยใช้หุ่นมือ การวาดรูปบางตอนของนิทานที่ประทับใจเป็นต้น

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์มาจากหลักการสอนภาษาของ Hancock (2007) และหลักการของศิลปะแบบบูรณาการของ Cornett (2003) เพื่อออกแบบการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ มี 2 ระยะ ดังนี้

ระยะการเตรียมการ

การจัดสภาพแวดล้อมครอบคลุมพื้นที่ทางกายภาพภายในห้องเรียนและมุมประสบการณ์ ได้แก่ มุมศิลปะ มุมดนตรี มุมหนังสือและมุมบทบาทสมมติ โดยใช้วัสดุธรรมชาติและผลงานศิลปะที่หลากหลาย มีความสอดคล้องกับหัวเรื่อง ทั้งนี้การจัดสภาพแวดล้อมมุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้และมีความงดงาม

ระยะการสอน

ขั้นที่ 1 การเชื่อมโยงประสบการณ์ การตั้งคำถาม อภิปราย เกี่ยวกับศิลปะในรูปแบบทัศนศิลป์ ได้แก่ งานศิลปะ 2 มิติ หรือ 3 มิติและจัดกิจกรรมดนตรีโดยร้องเพลงหรือฟังเพลงเพื่อกระตุ้นความสนใจของเด็กโดยดำเนินการเป็นกิจกรรมกลุ่มใหญ่

ขั้นที่ 2 การนำเสนอความรู้ ครูเล่านิทานที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับหัวเรื่อง ประกอบการเคลื่อนไหวและกิจกรรมการละครให้เด็กฟังโดยดำเนินการเป็นกิจกรรมกลุ่มใหญ่

ขั้นที่ 3 การสรุปและประเมินผล เด็กทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้และทำงานศิลปะในรูปแบบทัศนศิลป์ได้แก่ การวาดภาพ การประดิษฐ์เป็นรายบุคคล หรือการแสดงบทบาทสมมติเป็นกลุ่มย่อย และสื่อสารโดยการพูดนำเสนอผลงานเป็นรายบุคคล โดยครูสังเกตพฤติกรรมของเด็กระหว่างทำกิจกรรมละจัดทำหลักฐานที่แสดงความก้าวหน้าและความเติบโตทางภาษาของเด็กอย่างเป็นระบบในรูปแบบแฟ้มสะสมผลงาน

ขั้นที่ 4 การเรียนรู้ด้วยตนเอง เด็กเข้าไปเรียนรู้เพื่อซึมซับประสบการณ์อย่างอิสระจากสื่อที่จัดเตรียมไว้ในมุมประสบการณ์ ได้แก่ มุมศิลปะ มุมดนตรี มุมหนังสือและมุมบทบาทสมมติ

2.6 สื่อที่ใช้ในการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ

Cornett (2003) ได้ระบุถึงหลักการของศิลปะแบบบูรณาการไว้เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่มีศิลปะเป็นฐาน โดยการสร้างความสุนทรีย์ความงดงาม ความสะดวกสบายและผ่านประสาทสัมผัสต่างๆ รวมถึงการเลือกวรรณกรรมที่มีความเหมาะสมเพื่อจัดกิจกรรมศิลปะ ดังนั้น

ผู้วิจัยจึงขอแนะนำเสนอการเลือกสื่อที่ใช้ในการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการดังต่อไปนี้

1) ผลงานศิลปะ

ฉัตรชัย อรรถปักษ์ (2548) ได้กล่าวถึงงานศิลปะที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อความงามความพอใจไว้ 8 ประเภท ดังนี้

1.1) จิตรกรรม คือการเขียนภาพลงบนวัสดุต่างๆ เช่น กระดาษ ไม้อัด ผ้าใบ ผนังปูน ดยใช้สีน้ำ สีโปสเตอร์ สีฝุ่น สีชอล์ค สีน้ำมัน สีอะคริลิก ผงถ่านคาร์บอน

1.2) ประติมากรรม หมายถึงงานศิลปะที่สร้างเป็นรูปทรง 3 มิติ โดยวิธีการแกะสลัก การปั้น หรือการใช้หลายวิธีการร่วมกัน มีความกว้าง ความยาวและมีความหนาหรือความลึก รวมทั้งปริมาตรของรูปทรงด้วย ได้แก่ เหยียนู ศิลาจารึก รูปแกะสลัก รูปหล่อลอยตัว

1.3) สถาปัตยกรรม หมายถึงการออกแบบก่อสร้างอาคารสถานที่ เช่น ที่อยู่ อาศัย สาธารณสถาน ศาสนสถาน เป็นต้น

1.4) ภาพพิมพ์ เป็นงานที่มีลักษณะ 2 มิติบนพื้นระนาบคล้ายกับงานจิตรกรรมต่างกันคือภาพพิมพ์จะต้องสร้างสรรคบนแม่พิมพ์ก่อนแล้วจึงนำไปพิมพ์บนแผ่นภาพ

1.5) สื่อผสม เป็นงานวิจิตรศิลป์ที่ผสมผสานงานจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ หรือเทคนิควิธีการต่างๆ เข้าด้วยกัน

1.6) ศิลปะภาพถ่าย เป็นภาพที่ทำให้ผู้ชมเกิดความคิดความเจริญทางสติปัญญา มีปลในทางสร้างสรรค์

1.7) วรรณกรรม หมายถึงงานประพันธ์ต่างๆ ที่ร้อยแก้วและร้อยกรอง เป็นการแสดงออกถึงศิลปะในการใช้ภาษา โดยการเรียบเรียงถ้อยคำอย่างสละสลวยและเหมาะสม เพื่อถ่ายทอดความรู้ความคิดของผู้ประพันธ์หรือเป็นการเล่าเรื่องหรือพรรณนาถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

1.8) ดนตรีและนาฏศิลป์ หมายถึงศิลปะที่แสดงออกโดยการเรียบเรียงเสียงสูงต่ำที่ใช้ความรู้สึกและจินตนาการสร้างสรรค์ผสมผสานกันอย่างลงตัวผ่านเครื่องดนตรีชนิดต่างๆ เพื่อให้เกิดความไพเราะ

2) การคัดเลือกวรรณกรรมสำหรับเด็ก

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527 อ้างถึงใน ภิญญาพร นิตยประภา, 2534) ได้กล่าวถึงหนังสือที่ดีสำหรับเด็กควรมีลักษณะดังนี้

(1) เนื้อหาตรงกับความสนใจและความต้องการของเด็กแต่ละเพศแต่ละวัย ซึ่งผู้เขียนจะต้องศึกษาจิตวิทยาเด็กก่อนที่จะเขียน

(2) รูปเล่มกะทัดรัด ไม่เล็กหรือใหญ่จนเกินไป ถ้าเด็กเล็กควรมีรูปร่าง

แปลกๆ

(3) รูปภาพสวยงาม ชัดเจน มีศิลป์ ถ้าเป็นหนังสือเด็กเล็ก ควรมีภาพมากๆ และเป็นภาพสีสดใส เป็นภาพเคลื่อนไหว คำอธิบายน้อย ถ้าเด็กยิ่งเล็ก คำอธิบายยิ่งน้อยมาก ภาพปกดึงดูดความสนใจ ให้อยากหยิบอ่าน เด็กจะสนใจภาพทางขวามากกว่าภาพทางซ้าย

(4) ตัวอักษรตัวโต ชัดเจน เหมาะกับสายตาของเด็กแต่ละวัย

(5) ภาษาที่ใช้ ใช้ภาษาง่ายๆ ทำให้เข้าใจง่าย เป็นภาษาวัยเดียวกับเด็ก

(6) ตัวสะกดการันต์ถูกต้อง

(7) จำนวนหน้าไม่มาก ถ้าเด็กยิ่งเล็กจำนวนหน้าอย่างน้อย 3 -5 หน้า

สำหรับเด็กก่อนเข้าเรียน

(8) เนื้อหานอกจากให้ความบันเทิงแล้วควรให้ความรู้ ช่วยให้เด็กมี

จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความเข้าใจตนเอง

(9) ตัวละครอยู่ในวัยเดียวกันกับเด็ก

Horn (1970 อ้างถึงใน ภิญญาพร นิตยประภา, 2534) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพประกอบที่ดีของหนังสือเด็กไว้ดังนี้

(1) ภาพประกอบต้องเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

(2) ภาพประกอบช่วยให้เกิดจินตนาการ

(3) ภาพประกอบช่วยให้เนื้อหาชัดเจน

(4) การจัดภาพประกอบเป็นไปอย่างสวยงาม

ภิญญาพร นิตยประภา (2534) ได้กล่าวถึงการแบ่งภาพประกอบสำหรับหนังสือเด็กออกเป็น 5 ชนิด ดังนี้

(1) ภาพลายเส้น (Drawing) หมายถึงภาพที่เขียนด้วยพู่กัน ดินสอ ปากกา เป็นภาพง่ายๆ อาจเป็นภาพวาด

(2) ภาพสี (Painting) หมายถึง ภาพที่เขียนโดยใช้สีโปสเตอร์ สีน้ำ สีฝุ่น สีน้ำมัน ตลอดจนดินสอสี

(3) ภาพปะ (Collage) คือการใช้วัสดุ ตัดลงในรูป ลักษณะภาพปะจะเป็นรูปร่างไม่ชัดเจนนัก แต่เป็นภาพง่ายๆ สำหรับเด็กเริ่มต้น

(4) ภาพถ่าย (Photograph) คือภาพที่เกิดจากการใช้กล้องถ่ายรูปบันทึกภาพ อาจเป็นภาพสีหรือภาพขาวดำก็ได้

(5) ภาพตัดต่อ (Photo Motage) คือการนำรูปถ่ายมาตัดต่อ หรือเขียน แต่งเติมเพื่อเน้นความสำคัญ ความสวยงาม เพื่อให้เกิดภาพใหม่ตามต้องการ

สรุปได้ว่า การเลือกวรรณกรรมสำหรับเด็กควรพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อเรื่อง ภาพประกอบ รูปเล่ม และภาษาที่ใช้ วรรณกรรมที่มีภาพประกอบที่ดีจะช่วยให้เด็กเข้าใจเนื้อเรื่อง และเกิดจินตนาการ

3. ความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล

3.1 ความหมายของการพูดเล่าเรื่อง

Mccabe (1994) กล่าวถึงความหมายของการเล่าเรื่องว่าเป็นการบรรยายชนิดหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความจริง หรือจินตนาการเกี่ยวกับความทรงจำหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่เล่าโดยใช้รูปประโยคที่เป็นอดีต ปัจจุบัน และมีรูปประโยคอนาคต การคาดคะเน การเล่าเป็นเหตุการณ์เรียงลำดับ อาจจะเป็นการเล่าเรื่องที่เป็นเหตุการณ์เดียว และมีบางเหตุการณ์ที่ไม่เรียงลำดับ

Sleight และ Prinz (อ้างถึงใน Crosson and Geers, 2001) ได้ให้ความหมายของการเล่าเรื่องว่าเป็นความสามารถในการใช้คำศัพท์และใช้ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างถ้อยคำในประโยค เพื่อแสดงเนื้อเรื่องและเหตุการณ์ โดยใช้ทักษะทางภาษาเกินกว่าระดับประโยค

Combs (1996) ได้ให้ความหมายของการเล่าเรื่องว่าเป็นความสามารถในการพูดหรือเขียนเกี่ยวกับความคิดของผู้เขียน ความหมายของเรื่องตามตัวอักษรที่ปรากฏ และนัยของเรื่องตามความคิดเห็นของตน

Curenton (2007) การเล่าเรื่องคือเครื่องมือทางภาษาที่ใช้ในการอธิบาย ความคิด อารมณ์ ประวัติศาสตร์ การอธิบายเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือประสบการณ์ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต การเล่าเรื่องเป็นการบอกรายละเอียดของเหตุการณ์หรือความคิดที่เกี่ยวข้องกับเหตุผล

Whitehead (2007) ให้ความหมายของการเล่าเรื่องว่าเป็นการบรรยายเกิดขึ้นได้จากการพูด การเขียน หรือการแสดงที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ การบรรยายที่บอกเล่าว่า “เรื่องราวเป็นอย่างไร” มากกว่าการเล่าแค่ส่วนใดหรือส่วนหนึ่ง โดยบอกได้ว่า “ใครทำ ทำอะไร แล้วผลอย่างไร” การเล่าเรื่องไม่ใช่แค่การบรรยายช่วงใดช่วงหนึ่งหรือบางมุมมอง แต่เป็นการบรรยายต่อเนื่องกับช่วงเวลา มีลำดับขั้นตอนของเหตุการณ์ ไม่ใช่เพียงแค่ออกเหตุการณ์ตอนจบของเรื่อง การบรรยายจะเล่าไปเรื่อยๆ ในบางครั้งการบรรยายอาจมีนัยและทัศนคติของผู้บรรยายด้วย

สรุปได้ว่า การเล่าเรื่อง หมายถึง การบอกโดยพูด เขียน หรือแสดงถึงเรื่องราวที่ได้อ่านหรือเรื่องราวที่ได้ฟัง โดยบอกถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นลำดับ ใช้คำศัพท์และสร้างประโยคที่มีความซับซ้อนเพื่อบอกเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือเนื้อเรื่องด้วยภาษาของตนเอง

3.2 พัฒนาการความสามารถในการพูดเล่าเรื่อง

Hedburg และ Stoel-Gammon (1986) ได้กล่าวถึงพัฒนาการการเล่าเรื่องของเด็กในแต่ละช่วงอายุไว้เป็นลำดับขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสะสมคำ (Heap) ช่วงอายุ 2 ปี เด็กวัยนี้จะสามารถพูดประโยคง่ายๆ โดยไม่มีการเชื่อมโยงเกี่ยวกับเรื่องหัวข้ออื่นๆ ตัวอย่างประโยค เช่น เด็กผู้หญิงกำลังกินคุกกี้ ผู้ชายกำลังไปที่รถ เด็กชายกำลังนอนหลับ

ขั้นที่ 2 การลำดับเหตุการณ์ (Sequences) ช่วงอายุ 2-3 ปี เด็กสามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์ที่ประกอบด้วยตัวละคร หัวข้อเรื่อง หรือ ฉาก ตัวอย่างประโยค เช่น เธออาศัยอยู่กับพ่อ เธออาศัยอยู่กับปู่ย่าตายายอาศัยอยู่ด้วยกัน และมีเด็กสามคนอาศัยอยู่กับคุณยาย และมีสัตว์เลี้ยงสองตัวอาศัยอยู่กับพวกเขา

ขั้นที่ 3 การเล่าเรื่องเบื้องต้น (Primitive Narrative) ช่วงอายุ 3-4 ปี เด็กจะสามารถอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงความรู้สึก ผ่านทางสีหน้าท่าทาง ของตัวละคร

ขั้นที่ 4 การเล่าโดยไม่เน้นตัวละครหลัก (Unfocused Chains) ช่วงอายุ 4-4 ปีครึ่ง เด็กวัยนี้สามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ เชื่อมโยงเหตุผล และแสดงความสัมพันธ์ของเหตุและผล โดยยังไม่เน้นที่ตัวละครหลัก อาจใช้คำสันธานเชื่อมประโยค เช่น คำว่า และ, แต่, เพราะว่า เป็นต้น

ขั้นที่ 5 การเล่าโดยเน้นตัวละครหลัก (Focused Chains) ช่วงอายุ 5 ปี เด็กจะสามารถเล่าเกี่ยวกับตัวละครหลัก การลำดับเหตุการณ์ โดยที่ผู้ฟังอาจต้องสรุปตีความตอนจบด้วยตนเอง และ Applebee (1978) กล่าวถึงพัฒนาการในขั้นนี้ว่า เด็กจะเล่าเกี่ยวกับตัวละครหลัก แต่ยังไม่สามารถบอกข้อคิดจากเรื่องได้

ขั้นที่ 6 การเล่าเรื่อง (Narrative) ช่วงอายุ 5-6 ปี เด็กจะสามารถเล่าเรื่องเกี่ยวกับโครงเรื่อง ตัวละคร ลำดับเหตุการณ์ เหตุการณ์ที่เป็นปัญหา และวิธีนำไปสู่การแก้ปัญหาในตอนจบ เด็กสามารถบอกใจความสำคัญและข้อคิดที่ได้จากเรื่อง สอดคล้องกับ Kemper และ Edwards, 1986) ที่กล่าวถึงพัฒนาการการเล่าเรื่องของเด็กในวัยนี้ว่าจะสามารถเล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง พัฒนาการของตัวละคร และลำดับของเหตุการณ์ อธิบายการกระทำของตัวละคร ปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่องและการแก้ปัญหาในตอนจบของเรื่อง

Mcafee และ Leong (2007) ได้กล่าวถึงการวัดความสามารถในการเข้าใจเรื่องที่อ่านหรือฟัง โดยวัดจากการเล่าซ้ำ ความสามารถของเด็กส่วนใหญ่ สรุปได้ดังนี้

อายุ 2-3 ปี ฟังเรื่อง ให้ความเห็นเกี่ยวกับตัวละครและภาพในหนังสือขณะที่ฟังเรื่อง เชื่อมโยงข้อมูลจากชีวิตตนเอง เช่น พี่ชายหนูมีจักรยานเหมือนคันนี้

อายุ 3-4 ปี แสดงความเข้าใจตามตัวอักษรของเรื่องที่ได้ฟัง สามารถตอบคำถาม และถามคำถามเกี่ยวกับเรื่องสามารถเล่าเรื่องโดยใช้ภาษาของตนเองเมื่อบอกให้ทำ สามารถเล่าเรื่องซ้ำซึ่งอาจไม่ได้เรียงลำดับตามเหตุการณ์ในเรื่อง

อายุ 5-6 ปี สามารถเล่าเรื่องซ้ำได้อย่างถูกต้องโดยส่วนใหญ่ สามารถเลียนเสียง หรือเพิ่มบทสนทนาเรื่องที่อ่าน หรือบางส่วนของเรื่อง สามารถตอบคำถามที่ให้คาดเดาจากเรื่องและ อ้างถึงเรื่อง

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551) กล่าวถึงการแสดงออกทางภาษาในการพูดของเด็กตาม ช่วงอายุไว้ ดังนี้

อายุ 3 ปีครึ่ง บอกชื่อสิ่งของในภาพที่ดูได้ถูกต้อง ทำตามท่าทางต่างๆ ที่กำหนดให้ ถูกต้อง 9 ท่า ตอบคำถามที่ให้ได้ถูก 2 ข้อ รู้จักคำบุพบทตั้งแต่ 3 คำขึ้นไป บอกชื่อและนามสกุลได้ รู้จักใช้ประโยคปฏิเสธ

อายุ 4 ปี เข้าใจประโยคบอกความสัมพันธ์ในประโยค เข้าใจคำสั่ง รู้จักใช้คำถาม ปฏิเสธ รู้จักใช้คำสมมติ เล่าเรื่องได้ พูดโต้ตอบได้ แต่อาจผิดพลาดบางเรื่อง

อายุ 5 ปี ทำตามคำสั่งได้ เข้าใจการเปรียบเทียบ เข้าใจลำดับเหตุการณ์ ใช้คำถาม ตรงประเด็นมากขึ้น เล่าเรื่องได้

อายุ 6 ปี ใช้ประโยคถูก รู้ว่าเมื่อไรจะพูดและเมื่อไรจะฟัง สื่อสารกับบุคคลอื่นได้ดี ใช้คำแทนเวลาถูกต้อง

สรุปได้ว่า พัฒนาการการเล่าเรื่องของเด็กจะพัฒนาขึ้นตามช่วงอายุ ซึ่งเด็กจะมีความสามารถในการเล่าเรื่องได้อย่างสมบูรณ์เมื่อถึงช่วงวัย 5-6 ปี โดยสามารถเล่าเหตุการณ์ตามลำดับ โดยมีโครงสร้างของเรื่องประกอบด้วย ฉาก ตัวละคร ใจความสำคัญ ปัญหา และการดำเนินเรื่องจากตอนต้นถึงตอนจบ

3.3 การประเมินความสามารถในการพูดเล่าเรื่องสำหรับเด็กอนุบาล

การวัดและประเมินความสามารถในการพูดเล่าเรื่องสำหรับเด็กอนุบาล ได้มีนักการศึกษา ได้เสนอแนวทางการประเมินไว้ ดังนี้

Stein และ Glenn (1979) ได้กล่าวถึงการวัดความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็กใน โครงสร้างของเรื่อง (Story Grammar) มีองค์ประกอบดังนี้

- 1) ฉาก (Setting) เป็นสิ่งที่แสดงถึงโครงเรื่อง เวลา สถานที่ และตัวละคร
- 2) ปัญหาที่เกิดขึ้น (Initiating Event/problem) เหตุการณ์ซับซ้อนที่นำไปสู่ความ เคลื่อนไหวในเนื้อเรื่อง มีองค์ประกอบของปัญหาที่ต้องรีบแก้ไข เป็นการแสดงให้เห็นความปรารถนา ในการบรรลุเป้าหมายของตัวละคร

3) ความรู้สึกของตัวละคร (Internal Response) ความรู้สึกของตัวละครที่ตอบสนองเมื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

4) การวางแผนการแก้ปัญหา (Internal Plan) การหาวิธีที่อาจแก้ปัญหาในเรื่อง

5) การดำเนินไปสู่การแก้ปัญหา (Attempt) เป็นเหตุการณ์ที่ถูกชักนำมาโดยปัญหาเป็นผลจากความพยายามในการแก้ปัญหา

6) ผลการแก้ปัญหา (consequence) ผลของการกระทำจากการแก้ปัญหา

7) ผลสรุป (Resolution/Reaction) การใช้คำที่บ่งบอกชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องที่จบสิ้นแล้ว

8) ตอนจบ (ending) ความชัดเจนที่บ่งบอกว่าเรื่องจะจบลง

Jalongo (1990) ได้เสนอแนะวิธีการประเมินความสามารถในการพูดเล่าเรื่องโดยแบ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้

1) เลือกหนังสือภาพที่ไม่มีตัวหนังสือบรรยายภาพ

2) สัมภาษณ์เด็กโดยเด็กเล่าเรื่องอะไรก็ได้ หรือสัมภาษณ์ครู ผู้ปกครองเกี่ยวกับการเล่าเรื่องของเด็ก และบันทึกข้อมูล

3) ให้เด็กเลือกเล่าเรื่องจากหนังสือที่เด็กเลือก

4) เปรียบเทียบ การเล่าเรื่องของเด็กทั้ง 2 เรื่อง ในขอบเขตของเรื่องดังต่อไปนี้

4.1) ความยาวและความซับซ้อนของประโยค (Length and Complexity)

4.2) การใช้คำศัพท์ที่หลากหลาย (Richness of Vcabulary)

4.3) การจัดการข้อมูล (Setting Information)

4.4) การลำดับเหตุการณ์ (Sequence)

4.5) คำนึงถึงแก่นของเรื่องหรือใจความสำคัญ (Theme/Focus)

4.6) มีการเริ่มเรื่องและจบเรื่อง (Opening and Ending)

Mccabee และ Rollins (1994) ได้ระบุขอบเขตในการประเมินผลการพูดเล่าเรื่องไว้ ดังนี้

1) การรักษาหัวเรื่อง (topic maintenance)

2) การลำดับเหตุการณ์ (event sequence)

3) การให้ข้อมูลที่เพียงพอ (informativeness)

4) การอ้างอิงถึงตัวละครโดยใช้คำสรรพนาม (referencing)

5) ความสอดคล้องของเหตุการณ์โดยใช้คำสันธาน (conjunctive cohesion)

6) ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (fluency)

Jones และ Lodholz (1999) ได้กล่าวถึงการประเมินการพูดเล่าเรื่องโดยจัดเป็นหมวดหมู่เกี่ยวกับโครงสร้างของเรื่องไว้ ดังนี้

- 1) ชื่อเรื่อง (Title)
- 2) การเริ่มเรื่อง (Introduction to story)
- 3) ตัวละครหลัก (main character)
- 4) ตัวละครรอง (Supporting character)
- 5) การอ้างอิง (Referencing)
- 6) ความขัดแย้ง (Conflict)
- 7) ความสอดคล้องของเหตุการณ์ (Cohesion)
- 8) การแก้ปัญหา (Resolution)
- 9) ผลสรุป (Conclusion)
- 10) การรับรู้ของผู้ฟัง (Listener awareness)

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบองค์ประกอบในการประเมินความสามารถในการพูดเล่าเรื่อง

องค์ประกอบในการประเมินความสามารถ ในการพูดเล่าเรื่อง	นักการศึกษา			
	Stein และ Glenn (1979)	Jalongo (1990)	Mccabee และ Rollins (1994)	Jones และ Lodholz (1999)
มิติที่ 1 โครงสร้างทางภาษา (Language Structure)				
1. โครงสร้างของประโยค หรือ ความยาวและความซับซ้อนของประโยค		✓		
2. การใช้คำศัพท์ที่หลากหลาย		✓		
3. การอ้างอิงถึงตัวละครโดยใช้คำสรรพนาม			✓	✓
4. ความสอดคล้องของเหตุการณ์โดยใช้คำสันธาน			✓	✓
5. ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา			✓	
มิติที่ 2 โครงสร้างของเรื่อง (Story Structure)				
1. ชื่อเรื่อง				✓
2. ฉาก ได้แก่ เวลา สถานที่ ตัวละคร	✓			✓

ตารางที่ 1 (ต่อ) การเปรียบเทียบองค์ประกอบในการประเมินความสามารถในการพูดเล่าเรื่อง

องค์ประกอบในการประเมินความสามารถ ในการพูดเล่าเรื่อง	นักการศึกษา			
	Stein และ Glenn (1979)	Jalongo (1990)	Mccabee และ Rollins (1994)	Jones และ Lodholz (1999)
3. เหตุการณ์หรือปัญหา	✓			✓
4. การวางแผนการแก้ปัญหาของตัวละคร	✓			
5. ผลสรุป/ ตอนจบ	✓			✓
6. การลำดับเหตุการณ์/การเริ่มต้นและการจบ	✓	✓	✓	✓
7. การจัดการข้อมูล		✓		
8. การรักษาหัวเรื่อง			✓	
9. การให้ข้อมูลที่เพียงพอ			✓	
10. การจับใจความสำคัญ		✓		

มิติที่ 2 โครงสร้างของเรื่อง (Story Structure)

จากตารางการประเมินความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของนักการศึกษาหลายท่านที่ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินในด้านต่างๆ พบว่าความสามารถในการพูดเล่าเรื่องสำหรับเด็กอนุบาลนั้นมีการประเมินใน 2 มิติ ได้แก่ โครงสร้างทางภาษา และโครงสร้างของเรื่อง ซึ่งในวัยอนุบาลนั้น มุ่งเน้นการประเมินความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กในมิติโครงสร้างของเรื่อง สอดคล้องกับ Hemphill และ คณะ (2002) ได้กล่าวว่า การพัฒนาทักษะการพูดเล่าเรื่องของเด็กเป็นทักษะที่มีความแตกต่างออกไป ไม่มีความสัมพันธ์กับค่าของระดับความซับซ้อนในรูปประโยค การแปลความหมาย หรือปริมาณคำศัพท์ที่ผู้เรียนได้รับ ดังนั้น ความสามารถในการพูดเล่าเรื่องในงานวิจัยนี้จึงครอบคลุมในมิติโครงสร้างของเรื่อง ได้แก่ ฉากของเรื่อง การลำดับเหตุการณ์ ปัญหาของเรื่อง และตอนจบของเรื่อง

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศิริ อริญารณ (2551) ได้ศึกษาผลการจัดประสบการณ์ศิลปะ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กอนุบาล พบว่า เด็กมีคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ทางศิลปะสูงขึ้น ผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะ ได้แก่ เรื่อง สี เส้น พื้นผิวและรูปร่าง อยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก เรื่องน้ำหนักรู้ในเกณฑ์ระดับดี

เรื่องรูปทรงอยู่ในเกณฑ์ระดับพอใช้ และผลสัมฤทธิ์ด้านเจตคติ พบว่าเด็กมีการพัฒนาด้านอารมณ์ และสังคม

ดวงใจ รุ่งเรือง (2551) ได้ศึกษาผลการจัดประสบการณ์โดยใช้เทคนิคการเล่านิทานวงกลมที่มีต่อความสามารถทางการพูดของเด็กก่อนอนุบาล พบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนความสามารถทางการพูดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติ

วิมลรัตน์ จตุรานนท์ (2540) ได้ศึกษาผลการใช้กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการที่มีต่อความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเล่าเรื่อง และความสนใจในการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยต่างกันพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความเข้าใจในการอ่านไม่สูงกว่ากลุ่มควบคุม มีความสามารถในการเล่าเรื่องและสนใจการอ่านสูงกว่ากลุ่มควบคุม

Liu (2009) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคการสอนแบบบูรณาการศิลปะ การคิด และภาษา ผ่านการทำกิจกรรมศิลปะทัศนศิลป์โดยการวาดภาพ เพื่อพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญาและทักษะการประสานงานของร่างกาย ภาษา ศิลปะ และการคิดของเด็กวัย 3-4 ปี ในโรงเรียนอนุบาลของประเทศจีน พบว่า เด็กมีความสามารถทางพหุปัญญาด้านการใช้ภาษา ด้านคณิตศาสตร์ ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านร่างกาย และด้านธรรมชาติวิทยาที่สูงขึ้น

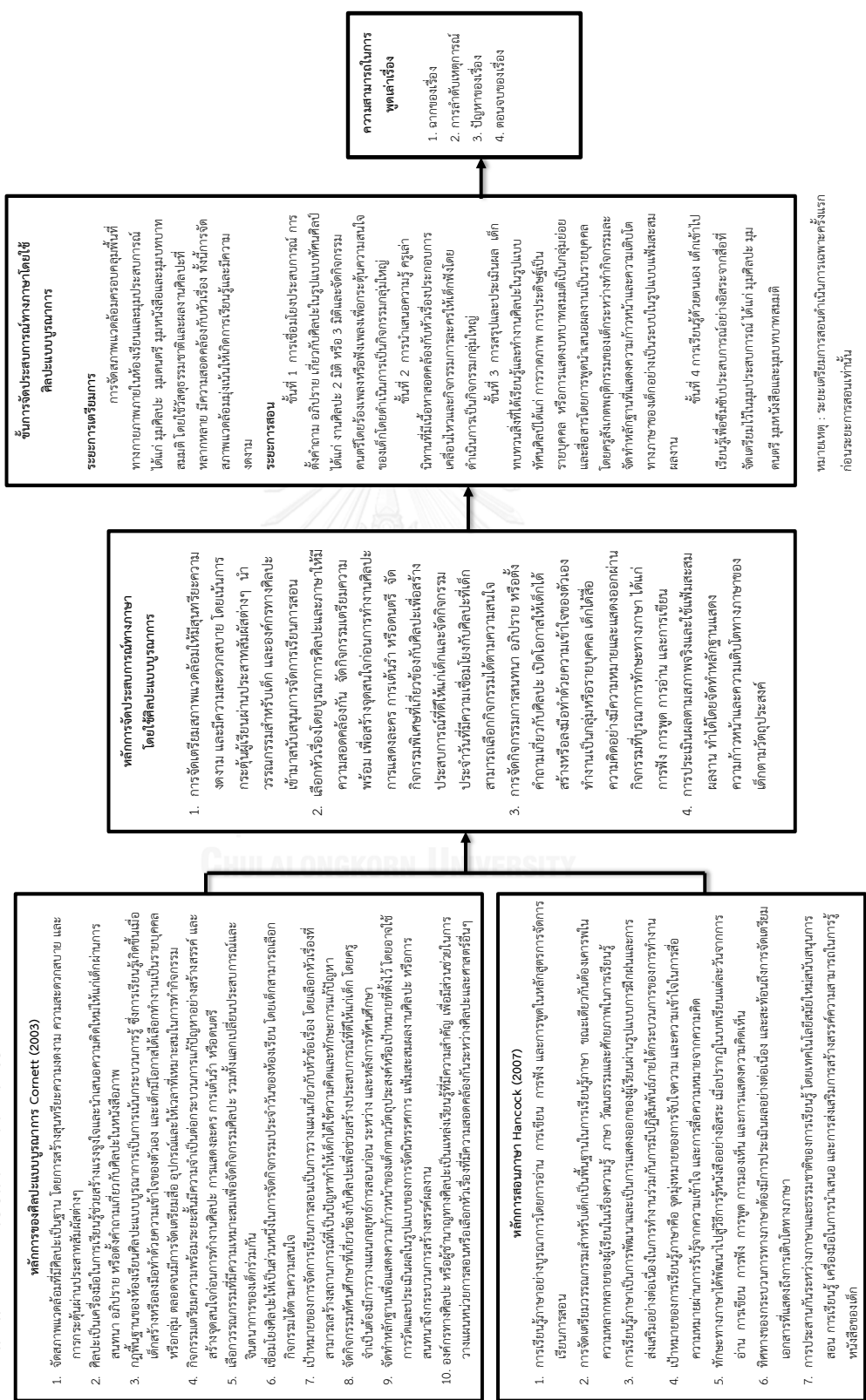
Fillipenko (2006) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะ กิจกรรมการเล่น ที่ส่งเสริมความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็กก่อนอนุบาลในประเทศแคนาดาพบว่า เด็กสามารถเล่าเรื่องอย่างสร้างสรรค์ได้ดีขึ้นโดยเล่าเรื่องผ่านงานทัศนศิลป์ ได้แก่ การวาดภาพ การระบายสี และผลงานสามมิติ

Lever และ Senechal (2011) ได้ทำการศึกษาการสอนอ่านเชิงสนทนาของเด็กก่อนอนุบาลอายุ 5-6 ปีที่มีผลต่อความสามารถในการเล่าเรื่องของโรงเรียนในประเทศแคนาดาพบว่า เด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมการอ่านเชิงสนทนามีความสามารถในการพูดเล่าเรื่องด้านโครงสร้างของและบริบทของเนื้อเรื่องสูงขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์ทางภาษาและการจัดประสบการณ์โดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการทำให้ได้ข้อมูลสนับสนุนว่า การจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการนั้นช่วยส่งเสริมให้มีการพัฒนาความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กก่อนอนุบาลที่สูงขึ้น

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้วิจัยพัฒนารอบแนวคิดในการวิจัยดังแผนภาพที่ 1 ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

หลักการวิจัยแบบบูรณาการ Cornett (2003)

1. จัดสภาพแวดล้อมที่มีศิลปะเป็นฐาน โดยการสร้างสุนทรียภาพ ความสะดวกสบาย และการกระตุ้นประสาทสัมผัสต่างๆ
2. ศิลปะเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ช่วยสร้างแรงจูงใจและเก็บเสนอความคิดใหม่ให้แก่เด็กผ่านการสนทนา อภิปราย หรือตั้งคำถามเกี่ยวกับศิลปะในหนังสือภาพ
3. กฎพื้นฐานของศิลปะเป็นประสบการณ์จากการสนทนา การรู้ จักการเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะที่เมื่อเด็กสร้างหรือเล่นหรือทำด้วยความเข้าใจของตัวเอง และเด็กมีโอกาสได้เลือกทำงานเป็นรายบุคคล หรือกลุ่ม ตลอดจนมีการจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์และให้เวลาที่เหมาะสมในการทำกิจกรรม
4. กิจกรรมเตรียมความพร้อมจะมีความจำเป็นต่อกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และสร้างจุดสนใจก่อนการทำงานศิลปะ การแสดงละคร การเต้นรำ หรือดนตรี
5. กิจกรรมที่มีการเตรียมความพร้อมจะส่งเสริมการคิดเชิงวิจารณ์ การตั้งคำถามและการตั้งคำถาม
6. เชื่อมโยงศิลปะให้เป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมประจำวันของห้องเรียน โดยเด็กสามารถเลือกกิจกรรมได้ตามความสนใจ
7. เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนเป็นการวางแผนเกี่ยวกับหัวข้อเรื่อง โดยเลือกหัวข้อเรื่องที่สอดคล้องกับสถานการณ์การเรียนรู้ที่เป็นไปทั่วๆไปที่ได้ใช้ใช้ความคิดและการแก้ปัญหา
8. จัดกิจกรรมที่เด็กที่เกี่ยวกับศิลปะต้องคิดและเพื่อช่วยสร้างประสบการณ์ที่ดีให้แก่เด็ก โดยครูจำเป็นต้องมีความเห็นและผลที่คาดหวังก่อน ระหว่าง และหลังการทำงานศิลปะ
9. จัดทำพื้นฐานเพื่อแสดงความก้าวหน้าของจุดสนใจหรือเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ โดยอาจใช้การวัดและประเมินผลในรูปแบบของการจัดนิทรรศการ แฟ้มสะสมผลงานศิลปะ หรือการสนทนาถึงกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน
10. องค์กรทางศิลปะ หรือผู้นำชุมชนศิลปะเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความสำคัญ เพื่อมีส่วนร่วมในการวางแผนหน่วยงานหรือเลือกหัวข้อเรื่องที่มีความสอดคล้องกันระหว่างศิลปะและศาสตร์อื่นๆ

หลักการภาษา Hancock (2007)

1. การเรียนรู้ภาษาอย่างบูรณาการโดยการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูดในหลักสูตรจัดการเรียนการสอน
2. การจัดเตรียมกิจกรรมสำหรับเด็กเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ภาษา ขณะเดียวกันต้องเตรียมความพร้อมหลากหลายของผู้เรียนในเรื่องความรู้ ภาษา วัฒนธรรมและศักยภาพในการเรียนรู้
3. การเรียนรู้ภาษาเป็นการพัฒนาและเป็นการแสดงออกของผู้เรียนผ่านรูปแบบการฝึกฝนและการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องในการทำงานร่วมกับกันที่มีปฏิสัมพันธ์ภายใต้กรอบของการการทำงาน
4. เป้าหมายของการเรียนรู้ภาษาคือ จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้และความเข้าใจในการสื่อสาร ความหมายและการรักษาความเข้าใจ และการสื่อสารความหมายจากความคิด
5. หักงทางภาษาให้พัฒนาไปสู่การรู้หนังสืออย่างอิสระ เมื่อปรากฏในบทเรียนแต่ละวันจากการอ่าน การเขียน การฟัง การมองเห็น และการแสดงความคิดเห็น
6. ทิศทางการบูรณาการทางภาษาต้องมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และสะท้อนผลการจัดเตรียมเอกสารที่แสดงถึงการเติบโตทางภาษา
7. การประสานงานระหว่างภาษาและธรรมชาติของการเรียนรู้ โดยเฉพาะในวัยที่มีพัฒนาการการเรียนรู้ เครื่องมือในการนำเสนอ และการส่งเสริมการสร้างเสริมความสามารถในการรู้หนังสือของเด็ก

หลักการวิจัยแบบบูรณาการโดยยึดประสบการณ์ทางภาษา

1. การจัดเตรียมสภาพแวดล้อมให้มีความรื่นรมย์ ความงดงาม และมีความสะดวกสบาย โดยเน้นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางศิลปะ ทัศนศิลป์ วารสารรณาสำหรับเด็ก และองค์ความรู้ทางศิลปะ เข้ามาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน
2. เลือกหัวข้อเรื่องโดยบูรณาการศิลปะและภาษาให้มีความสอดคล้องกัน จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อม เพื่อสร้างจุดสนใจก่อนการทำงานศิลปะ การแสดงละคร การเต้นรำ หรือดนตรี จัดกิจกรรมพิเศษที่เกี่ยวข้องกับศิลปะเพื่อสร้างประสบการณ์ที่ดีให้แก่เด็กและจัดกิจกรรมประจำวันที่มีความเชื่อมโยงกับศิลปะที่ได้สามารถเลือกกิจกรรมได้ตามความสนใจ
3. การจัดกิจกรรมรสนทนา อภิปราย หรือตั้งคำถามเกี่ยวกับศิลปะ เปิดโอกาสให้เด็กได้สร้างหรือลงมือทำด้วยตัวเองเข้าใจของตัวเอง ทำงานเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล ได้ได้สื่อสารความคิดอย่างมีความหมายและแสดงออกผ่านกิจกรรมที่บูรณาการทักษะทางภาษา ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน
4. การประเมินผลตามสมควรจึงและใช้แฟ้มสะสมผลงาน ทำให้ได้จัดทำหลักฐานแสดงความรู้ความก้าวหน้าและความเติบโตทางภาษาของเด็กตามวัตถุประสงค์

ขั้นตอนการวิจัยแบบบูรณาการยึดประสบการณ์ทางภาษาโดยยึดศิลปะแบบบูรณาการ

ระยะการเตรียมการ
การจัดสภาพแวดล้อมก่อนเรียนที่ทางกายภาพภายในห้องเรียนและมุมประสบการณ์ ได้แก่ มุมศิลปะ มุมดนตรี มุมหนังสือและมุมบทบาทสมมติ โดยใช้สื่อธรรมชาติและเวลาศิลปะที่หลากหลาย มีความสอดคล้องกันกับเรื่อง ทั้งการจัดสภาพแวดล้อมนี้ไม่ได้เป็นการเรียนรู้และมีความงดงาม

ระยะการสอน
ขั้นที่ 1 การเชื่อมโยงประสบการณ์ การตั้งคำถาม อภิปราย เกี่ยวกับศิลปะในรูปแบบทัศนศิลป์ ทัศนศิลป์ 2 มิติ หรือ 3 มิติและจัดกิจกรรมดนตรีโดยร้องเพลงหรือฟังเพลงเพื่อกระตุ้นความสนใจของเด็กโดยดำเนินการเป็นกิจกรรมกลุ่มใหญ่

ขั้นที่ 2 การนำเสนอความรู้ ภูมิลำเนาที่มีเนื้อหาสอดคล้องกันกับหัวข้อเรื่องประกอบการศึกษาและกิจกรรมการศึกษาค้นคว้าได้ค้นพบโดยดำเนินการเป็นกิจกรรมกลุ่มใหญ่

ขั้นที่ 3 การสรุปและประเมินผล เด็กทุกคนได้เรียนรู้และทำงานศิลปะในรูปแบบทัศนศิลป์ได้แก่ การวาดภาพ การประดิษฐ์เป็นรายบุคคล หรือการแสดงบทบาทสมมติเป็นกลุ่มย่อย และสื่อสารโดยการพูดนำเสนอผลงานเป็นรายบุคคล โดยครูสังเกตพฤติกรรมการพูดของเด็กที่ระหว่างทำกิจกรรมและจัดทำหลักฐานที่แสดงความก้าวหน้าและความเติบโตทางภาษาของเด็กอย่างเป็นระบบในรูปแบบแฟ้มสะสมผลงาน

ขั้นที่ 4 การเรียนรู้ด้วยตนเอง เด็กเข้าไปเรียนรู้ที่เชื่อมโยงประสบการณ์อย่างอิสระจากสื่อที่จัดเตรียมไว้ในมุมประสบการณ์ ได้แก่ มุมศิลปะ มุมดนตรี มุมหนังสือและมุมบทบาทสมมติ

ความสามารในการพูดเล่าเรื่อง

1. ความรู้เรื่อง
2. การลำดับเหตุการณ์
3. ปัญหาของเรื่อง
4. ตอนจบของเรื่อง

หมายเหตุ : ระยะเตรียมการสอนดำเนินการเฉพาะครั้งแรกก่อนระยะการสอนเท่านั้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการที่มีต่อความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล โดยมีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น
2. การกำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร
3. การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์
4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล ได้แก่ ศิลปะแบบบูรณาการ หลักการสอนภาษา พัฒนาการทางภาษาของเด็กอนุบาล ขอบข่ายสาระการเรียนรู้ทางภาษาในระดับอนุบาล

1.2 ศึกษาแนวการจัดประสบการณ์ทางภาษาระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ตลอดจนการสังเกตและสนทนากับครูผู้สอนในเรื่องการจัดประสบการณ์ บทบาทครูและเด็ก ตลอดจนสื่ออุปกรณ์ในชั้นเรียน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางภาษาสำหรับเด็กอนุบาล บทบาทของครูและผู้เกี่ยวข้องสภาพการจัดประสบการณ์ทางภาษาสำหรับเด็กอนุบาลในโรงเรียน

1.3 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเบื้องต้นดังกล่าวมาศึกษา สร้างความเข้าใจในแนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่อง ผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการที่มีต่อความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล

2. การกำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร

2.1 ประชากร คือ เด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนอนุบาลศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

2.2 ตัวอย่างประชากร คือ เด็กอนุบาลที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ของโรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 60 คน

การคัดเลือกตัวอย่างประชากรมีกระบวนการสุ่มแบบหลายชั้น ดังนี้

1) ผู้วิจัยเลือกตัวอย่างประชากรแบบเจาะจง โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ (1) เป็นโรงเรียนที่นักเรียนมีพัฒนาการในด้านการใช้ภาษาน้อยกว่าร้อยละ 80 (2) ผู้บริหารและครูให้ความร่วมมือในการทำวิจัย ซึ่งได้ตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหมูนัน โรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ด โรงเรียนบ้านนิเวศน์ โรงเรียนจตุรพักตรพิมาน และโรงเรียนบ้านเทอดไทย

2) ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากได้โรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ด มีเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2 จำนวน 10 ห้อง

3) ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากห้องเรียน ได้ห้องอนุบาลปีที่ 2/9 จำนวน 43 คน เป็นกลุ่มทดลอง และห้องอนุบาลปีที่ 2/8 จำนวน 43 คน เป็นกลุ่มควบคุม รวมทั้งสิ้น 86 คน หลังจากได้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องโดยใช้แบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นรายบุคคลคนละ 10 นาที แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าสถิติที่แบบตัวอย่างประชากรที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples t-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนของทั้งสองกลุ่ม พบว่า ก่อนการทดลองทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	n	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t
กลุ่มทดลอง	43	18.40	2.37	0.00
กลุ่มควบคุม	43	18.05	2.39	

3) ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของทั้งสองกลุ่มมาจัดอันดับตามคะแนนที่ได้จากน้อยไปหามากและดำเนินการจับคู่ (Mach pair) คะแนนที่เท่ากัน ได้ตัวอย่างประชากรจำนวน 30 คู่ ประกอบด้วยกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน รวมตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 60 คน (แสดงในภาคผนวก ง)

3. การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์

ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการของเด็กอนุบาลมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

3.1 ศึกษาข้อมูลจากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2546 คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ของกรมวิชาการ สารระการเรียนรู้ทางภาษา ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี หลักการ สารระการเรียนรู้ทางภาษา การจัด ประสบการณ์ทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ศิลปะแบบบูรณาการ รวมไปถึงศึกษาแผนการจัด ประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1

3.2 วิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาสาระทางภาษาจากหลักสูตรแล้วนำมาเรียงลำดับ ความยากง่ายของเนื้อหาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ของ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม รายละเอียดการวิเคราะห์เนื้อหาสาระของแผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาของ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์สารระการเรียนรู้ของแผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

ลำดับที่	หน่วยการเรียนรู้	สารระการเรียนรู้ ตามหน่วยการเรียนรู้	สารระการเรียนรู้	
			ภาษา	ศิลปะ
1	มะพร้าว	ประโยชน์ของมะพร้าว ลักษณะของมะพร้าว อาหารที่ทำ จากมะพร้าว การปลูกต้นมะพร้าว	การบอกลักษณะ ของตัวละครในเรื่อง การใช้คำเพื่อบอก เหตุการณ์ที่ตัวละคร นำมาแก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นในเรื่อง การบอกความรู้สึก ของตัวละครในตอน จบของเรื่อง การเล่าเหตุการณ์ โดยเรียงตามลำดับ ในรูปแบบเหตุผล	 ศิลปินสร้างงาน จากสีน้ำโดยใช้ เทคนิคการผสมสี แสดงให้เห็น ลายเส้นของใบใบ และลำต้น มีความเหมือน ตามธรรมชาติ

ตารางที่ 3 (ต่อ) การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ของแผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาของกลุ่ม
ทดลองและกลุ่มควบคุม

ลำดับที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้ ตามหน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	
			ภาษา	ศิลปะ
2	อากาศ	ที่อยู่ของอากาศ ประโยชน์ของอากาศ โทษของอากาศเสีย การอนุรักษ์อากาศ	การบอกลักษณะ ของตัวละครใน เรื่อง การใช้คำเพื่อ บอกเหตุการณ์ที่ ตัวละครนำมา แก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นในเรื่อง การบอก ความรู้สึกของตัว ละครในตอนจบ ของเรื่อง การเล่า เหตุการณ์โดย เรียงตามลำดับ ในรูปแบบ	 ภาพวาดสีน้ำมันที่ ศิลปินสร้างจากการ สังเกตธรรมชาติ รอบตัว ดอกไม้มีการ เคลื่อนไหวตาม แรงลม

ตารางที่ 3 (ต่อ) การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ของแผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาของกลุ่ม
ทดลองและกลุ่มควบคุม

ลำดับที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้ ตามหน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	
			ภาษา	ศิลปะ
3	แมงมุม	ใยแมงมุม ที่อยู่ของแมงมุม ลักษณะของแมงมุม อาหารของแมงมุม	การใช้คำบอก เกี่ยวกับเวลาที่ เกิดเหตุการณ์ การบอก ความรู้สึกของ ตัวละครในตอน จบของเรื่อง การบอกข้อคิดที่ ได้จากเรื่อง การเล่า เหตุการณ์โดย เรียงตามลำดับ ก่อน-หลัง	 ศิลปินสร้างผลงานโดยใช้ เทคนิคการระบายสีน้ำที่ แสดงให้เห็นการไหลซึม เข้าหากันของสีอย่าง กลมกลืน ใยแมงมุมมี ความเหมือนจริง
4	ผีเสื้อ	ที่อยู่ของผีเสื้อ ลักษณะของผีเสื้อ วงจรชีวิตผีเสื้อ อาหารของผีเสื้อ	การใช้คำบอก สถานที่ที่เกิด เหตุการณ์ การบอก ลักษณะของตัว ละครในเรื่อง การใช้คำเพื่อ บอกเหตุการณ์ที่ ตัวละครนำมา แก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นในเรื่อง การใช้คำบอก เหตุการณ์ที่ แสดงให้เห็น ตอนจบของเรื่อง	 ภาพผีเสื้อที่มีสีสันสดใส เป็นการถ่ายทอด จินตนาการของศิลปินให้ เห็นความแตกต่างของ ผีเสื้อตามธรรมชาติ

ตารางที่ 3 (ต่อ) การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ของแผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาของกลุ่ม
ทดลองและกลุ่มควบคุม

ลำดับที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้ตาม หน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	
			ภาษา	ศิลปะ
5	โลกสวยด้วยมือเรา	ลักษณะของต้นไม้ โทษของการตัดต้นไม้ ประโยชน์ของต้นไม้ การอนุรักษ์ต้นไม้	การใช้บอกเกี่ยวกับ เวลาที่เหตุการณ์ การใช้คำบอกสิ่งที่เป็น ปัญหาในเรื่อง การบอกข้อคิดที่ได้ จากเรื่อง การเล่าเหตุการณ์โดย เรียงตามลำดับ ก่อนหลัง	 ผลงานศิลปะ 3 มิติ รูปทรงต้นไม้ที่มี เหมือนจริงตาม ธรรมชาติ
6	กลางวัน กลางคืน	การเกิดกลางวัน กลางคืน กิจกรรมในเวลากลางวัน กิจกรรมในเวลากลางคืน สัตว์ในเวลากลางคืน	การใช้คำบอกสถานที่ ที่เกิดเหตุการณ์ การใช้คำบอกสิ่งที่เป็น ปัญหาในเรื่อง การใช้คำเพื่อบอก เหตุการณ์ที่ตัวละคร นำมาแก้ปัญหาที่ เกิดขึ้นในเรื่อง การใช้คำบอก เหตุการณ์ที่แสดงให้เห็น ตอนจบของเรื่อง	 ภาพมีการจัดวางที่ สมดุล ดวงอาทิตย์ ใช้โทนสีเหลืองให้ ความรู้สึกอุ่น และ ดวงจันทร์ใช้โทนสี ฟ้าให้ความรู้สึกเย็น

ตารางที่ 3 (ต่อ) การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ของแผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาของกลุ่ม
ทดลองและกลุ่มควบคุม

ลำดับที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้ ตามหน่วยการ เรียนรู้	สาระการเรียนรู้	
			ภาษา	ศิลปะ
6	กลางวัน กลางคืน	การเกิดกลางวัน กลางคืน	การใช้คำบอกสถานที่ที่ เกิดเหตุการณ์	 รวงข้าว มีรูปทรง เหมือนจริงตาม ธรรมชาติ และดวง จันทร์ใช้โทนสีฟ้าให้ ความรู้สึกเย็น
		กิจกรรมในเวลา กลางวัน	การใช้คำบอกสิ่งที่เป็น ปัญหาในเรื่อง	
		กิจกรรมในเวลา กลางคืน	การใช้คำเพื่อบอก เหตุการณ์ที่ตัวละคร นำมาแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ในเรื่อง	
		สัตว์ในเวลา กลางคืน	การใช้คำบอกเหตุการณ์ ที่แสดงให้เห็นตอนจบ ของเรื่อง	
8	สีมหัศจรรย์	แม่สี	การใช้คำบอกสถานที่ที่ เกิดเหตุการณ์	 ภาพของสีที่สดใส ดึงดูดความสนใจให้ อารมณ์ความรู้สึก หลากหลายจาก ความหมายของสี
		การผสมสี	การใช้บอกเกี่ยวกับเวลา ที่เหตุการณ์	
		สีของสิ่งต่างๆ	การใช้คำเพื่อบอก เหตุการณ์ที่ตัวละคร นำมาแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ในเรื่อง	
		ประโยชน์ของสี	การใช้คำบอกเหตุการณ์ ที่แสดงให้เห็นตอนจบ ของเรื่อง	

ตารางที่ 3 (ต่อ) การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ของแผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาของกลุ่ม
ทดลองและกลุ่มควบคุม

ลำดับที่	หน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้ ตามหน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	
			ภาษา	ศิลปะ
9	ฝนจำ	ประโยชน์ของสี	การใช้คำบอก เหตุการณ์ที่แสดง ให้เห็นตอนจบของ เรื่อง	
		วัฏจักรของน้ำ	การใช้คำบอก สถานที่ที่เกิด เหตุการณ์	ผลงานศิลปะ 3 มิติ มีรูปทรงและสีสัน เหมือนจริงตาม ธรรมชาติ
		ประโยชน์ของน้ำ	การบอกลักษณะ ของตัวละครใน เรื่อง	
		การอนุรักษ์น้ำ	การบอกความรู้สึก ของตัวละครใน ตอนจบของเรื่อง	
10	มด	ส่วนประกอบของมด	การบอกลักษณะ ของตัวละครใน เรื่อง	
		ที่อยู่ของมด	การบอกความรู้สึก ของตัวละครใน ตอนจบของเรื่อง	ภาพวาดสีน้ำที่ ถ่ายทอดความงาม ของมดผ่าน จินตนาการโดยสีที่ หลากหลาย
		อาหารของมด	การบอกข้อคิดที่ได้ จากเรื่อง	
		ชนิดของมด	การเล่าเหตุการณ์ โดยเรียงตามลำดับ ในรูปแบบเหตุผล	

3.3 การคัดเลือกหนังสือนิทานตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อนำมาใช้จัดประสบการณ์ทางภาษา โดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการและการจัดประสบการณ์แบบปกติ จำนวน 10 เล่ม ซึ่งมีเกณฑ์ในการคัดเลือกหนังสือนิทาน ดังตารางที่ 4

- 1) เกณฑ์การคัดเลือกทางศิลปะ ใช้เกณฑ์ในการเลือกภาพประกอบที่ดีของ Horn (1970)อ้างถึงใน ภิญญาพร นิตยประภา, 2534) ที่นำเสนอไว้ ดังนี้
  - (1) ภาพประกอบต้องเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
  - (2) ภาพประกอบช่วยให้เนื้อหาชัดเจน
  - (3) การจัดภาพประกอบช่วยให้เกิดจินตนาการ
  - (4) การจัดภาพประกอบเป็นไปอย่างสวยงาม
- 2) เกณฑ์การคัดเลือกทางภาษา
  - (1) นิทานแสดงให้เห็นสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์
  - (2) นิทานนำเสนอเวลาที่เกิดเหตุการณ์
  - (3) นิทานนำเสนอลักษณะของตัวละคร
  - (4) มีเนื้อเรื่องเข้าใจง่าย มีการเรียงลำดับไม่ซับซ้อน
  - (5) นิทานแสดงให้เห็นสิ่งที่เป็นปัญหาของเรื่อง
  - (6) นิทานนำเสนอการแก้ปัญหาของตัวละครที่โดดเด่น
  - (7) นิทานแสดงให้เห็นข้อคิดที่ชัดเจน
  - (8) นิทานแสดงเหตุการณ์ที่นำไปสู่ตอนจบของเรื่อง

ตารางที่ 4 รายชื่อหนังสือนิทานจำแนกตามเกณฑ์ในการคัดเลือก

ที่	รายชื่อหนังสือ นิทาน	เกณฑ์การคัดเลือก											
		ศิลปะ				ภาษา							
		(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	กระรอกเจาะ มะพร้าว (โดย วิเชียร เกษประทุม)	√		√					√			√	

3.4 จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ทางภาษา จำนวน 80 แผน ประกอบด้วย แผนการจัดประสบการณ์ของกลุ่มทดลอง จำนวน 40 แผน มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ การเชื่อมโยงประสบการณ์ การนำเสนอความรู้ การสรุป และการประเมินผล มีผู้วิจัยเป็นผู้สอน และแผนการจัดประสบการณ์ของกลุ่มควบคุม จำนวน 40 แผน มี 3 ขั้นตอน ได้แก่ การนำ การสอน และการสรุป มีครูประจำชั้นเป็นผู้สอน โดยทั้งสองแผนจัดในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เวลา 9.00-10.00 น. ทั้งนี้เกณฑ์ในการคัดเลือกครูผู้สอนมีดังนี้

- (1) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี
- (2) เป็นครูสอนระดับชั้นอนุบาล มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 5 ปี
- (3) เป็นครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
- (4) มีความสนใจในการจัดประสบการณ์ทางภาษา

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบขั้นตอนการจัดประสบการณ์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ขั้นตอนการจัดประสบการณ์	
กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1) การเชื่อมโยงประสบการณ์ การตั้งคำถาม อภิปราย เกี่ยวกับศิลปะในรูปแบบทัศนศิลป์ ได้แก่ งานศิลปะ 2 มิติ หรือ 3 มิติ และจัดกิจกรรมดนตรีโดยร้องเพลงหรือฟังเพลงเพื่อกระตุ้นความสนใจของเด็กโดยดำเนินการเป็นกิจกรรมกลุ่มใหญ่	1) การสนทนาพูดคุย หมายถึง การจัดกิจกรรม โดยครูเป็นผู้พูดนำเสนอเกี่ยวกับนิทานที่จะเล่า โดยกล่าวถึงส่วนต่างๆ ของนิทาน ได้แก่ ชื่อเรื่อง ตัวละคร
2) การนำเสนอความรู้ ครูเล่านิทานที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับหัวเรื่องประกอบการเคลื่อนไหวและ กิจกรรมการละครให้เด็กฟังโดยดำเนินการเป็นกิจกรรมกลุ่มใหญ่	2) การเล่านิทาน หมายถึง การจัดกิจกรรมโดยครูเป็นผู้เล่านิทานให้เด็กฟัง
3) การสรุปและประเมินผล เด็กทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้และทำงานศิลปะในรูปแบบทัศนศิลป์ได้แก่ การวาดภาพ การประดิษฐ์เป็นรายบุคคล หรือการแสดงบทบาทสมมติเป็นกลุ่มย่อย และสื่อสารโดยการพูดนำเสนอผลงานเป็นรายบุคคล	3) การสรุปและทบทวน หมายถึง การจัดกิจกรรม โดยครูเป็นผู้เล่านิทานให้เด็กฟังถามตอบคำถาม เรื่องราวและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในนิทานที่ได้ฟัง

ตารางที่ 5 (ต่อ) การเปรียบเทียบขั้นตอนการจัดประสบการณ์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ขั้นตอนการจัดประสบการณ์	
กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
<p>โดยครูสังเกตพฤติกรรมของเด็กระหว่างทำกิจกรรม และจัดทำหลักฐานที่แสดงความก้าวหน้าและความเติบโตทางภาษาของเด็กอย่างเป็นระบบในรูปแบบแฟ้มสะสมผลงาน</p> <p>4) การเรียนรู้ด้วยตนเอง เด็กเข้าไปเรียนรู้เพื่อซึมซับประสบการณ์อย่างอิสระจากสื่อที่จัดเตรียมไว้ในมุมประสบการณ์ ได้แก่ มุมศิลปะ มุมดนตรี มุมหนังสือและมุมบทบาทสมมติ</p>	

3.5 การตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดประสบการณ์ ผู้วิจัยนำแผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิในการปรับการใช้ภาษาที่ใช้มีความยากเกินไปให้มีความง่ายสำหรับเด็ก จากนั้นนำแผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการจำนวน 1 แผน ไปใช้กับเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2 โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างประชากร แต่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับตัวอย่างประชากร จำนวน 20 คน เพื่อทดลองนำร่องในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ จากการทดลองใช้แผนการจัดประสบการณ์นั้น กิจกรรม สื่ออุปกรณ์ ที่ใช้มีความเหมาะสม แต่บางกิจกรรมยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงนำไปปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งเพื่อให้ได้แผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการฉบับสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง

4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล ซึ่งดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพตามขั้นตอนดังนี้

4.1 กำหนดโครงสร้างของแบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล โดยพิจารณานำหนักความสำคัญของเนื้อหาที่ใช้ในการจัดประสบการณ์ จำนวน 10 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน รวม 30 คะแนน ดังรายละเอียดในตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 6 โครงสร้างแบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล

ความสามารถในการพูดเล่าเรื่อง	น้ำหนัก	ข้อที่	จำนวน (ข้อ)
1. ฉากของเรื่อง	30	1-3	3
1.1 การบอกเกี่ยวกับสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ในเรื่อง			1
1.2 การบอกเกี่ยวกับเวลาที่เกิดเหตุการณ์ในเรื่อง			1

ตารางที่ 6 โครงสร้างแบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล

ความสามารถในการพูดเล่าเรื่อง	น้ำหนัก	ข้อที่	จำนวน (ข้อ)
1.3 การบอกเกี่ยวกับตัวละครในเรื่อง			1
2. การลำดับเหตุการณ์	20	4-5	2
2.1 การเล่าเหตุการณ์ตามลำดับ			1
2.2 การเรียงลำดับเหตุการณ์ตามลำดับเวลา ก่อน - หลัง			1
3. ปัญหาของเรื่อง	20	6-7	2
3.1 การบอกเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่อง			1
3.2 การบอกเกี่ยวกับการแก้ปัญหาของตัวละครในเรื่อง			1
4. ตอนจบของเรื่อง	30	8-10	3
4.1 การบอกตอนจบของนิทาน			1
4.3 การบอกข้อคิดของเรื่อง			1
รวม	100		10

4.2 สร้างแบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล มีลักษณะเป็นแบบวัดเชิงปฏิบัติการ เป็นข้อคำถามหรือคำสั่ง โดยครูเป็นผู้ถามเด็กเป็นรายบุคคล และให้เด็กแสดงความสามารถในการเล่าเรื่องใน 4 ด้าน ได้แก่ ฉากของเรื่อง การลำดับเหตุการณ์ ปัญหาของเรื่อง และตอนจบของเรื่อง โดยให้เด็กตอบคำถามประกอบสื่อที่ผู้วิจัยจัดเตรียมไว้

4.3 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดในการดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) ผู้วิจัยนำแบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล และกรอบแนวคิดการวิจัยรวมทั้งเกณฑ์การให้คะแนน และรูปแบบการบันทึกคะแนนไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของคำสั่งหรือข้อกำหนด สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ พบว่าแบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาลมีค่าอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 (แสดงในภาคผนวก ค) ซึ่งค่าความตรงเชิงเนื้อหาที่อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้นั้นต้องมีค่ามากกว่า 0.50 ขึ้นไป (วรรณี แกมเกต, 2551) นอกจากนี้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข แสดงรายละเอียดในตารางที่ 7 นี้

ตารางที่ 7 ข้อเสนอแนะผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อเสนอแนะ	สิ่งที่ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไข
1. การปรับภาษาที่ใช้ในแบบวัดความสามารถในการเล่าเรื่องเพื่อความเข้าใจของเด็ก	ปรับภาษาจากเดิมที่ใช้คำว่า การบรรยาย เป็นคำว่า เล่าเหตุการณ์

ตารางที่ 7 (ต่อ) ข้อเสนอแนะผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อเสนอแนะ	สิ่งที่ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไข
2. ใช้นิทานที่มีตัวละครแสดงชัดเจน	ปรับจากนิทานเรื่องเดิม กบเจ้าอยู่ไหน เป็นนิทานเรื่อง หนูนักระบายสี
3. การตั้งคำถามไม่ซับซ้อนเกินไปเกี่ยวกับผลสรุปของนิทาน	ตั้งคำถามโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายขึ้น ปรับจากคำว่าผลสรุปเป็นคำว่าตอนจบของเรื่อง
4. การตั้งคำถามที่ไม่มากเกินไปเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในนิทาน	ตั้งคำถามให้ชัดเจนโดยให้เด็กระบุการแก้ปัญหาของตัวละคร

2) ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบวัดตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยนำแบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องไปใช้กับเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2 โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างประชากร แต่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับตัวอย่างประชากร จำนวน 20 คน จากการทดลองใช้ พบว่าผู้วิจัยสามารถดำเนินการวัดตามสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนดในแบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้อย่างราบรื่น

3) ผู้วิจัยนำแบบวัดความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็กอนุบาลมาวิเคราะห์หาค่าระดับความยาก และค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด พบว่ามีค่าระดับความยากระหว่าง 0.4 - 0.75 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.4 - 0.70 ซึ่งจัดว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ โดยค่าระดับความยากที่ยอมรับได้นั้นกำหนดเกณฑ์ที่ระหว่าง 0.20 - 0.80 และกำหนดเกณฑ์ ค่าอำนาจจำแนกที่ระหว่าง 0.20 - 1.00 (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2540) ดังรายละเอียดในภาคผนวก ง

4) ผู้วิจัยนำแบบวัดความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง โดยใช้วิธีทดสอบซ้ำ เว้นระยะเวลาในการทดสอบครั้งที่ 2 ห่างจากการทดสอบครั้งที่ 1 เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ ในช่วงเวลา 9.30 - 10.30 น. จากนั้นคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach พบว่า แบบวัดความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็กอนุบาลมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.84 (แสดงในภาคผนวก ง) ซึ่งจัดว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ โดยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ยอมรับได้นั้นกำหนดเกณฑ์ที่ 0.60 ขึ้นไป (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2540) จึงได้แบบวัดความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับตัวอย่างประชากร ซึ่งแสดงในภาคผนวก ค

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

5.1 ผู้วิจัยดำเนินการยื่นเอกสารคำร้องขอจดหมายขอความร่วมมือในการทำวิจัย จาก คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนอนุบาล

ร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จากนั้นจึงนำจดหมายขอความร่วมมือในการทำวิจัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ด และ เข้าพบครูหัวหน้าสายระดับอนุบาล รวมถึงครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 2 เพื่อชี้แจงรายละเอียด ในการดำเนินการวิจัย

5.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วยก่อนการทดลอง การทดลองและหลังการทดลอง มีรายละเอียดดังนี้

1) ก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยนำแบบวัดความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล มาดำเนินการ วัดความสามารถในการเล่าเรื่องของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมเป็นรายบุคคลก่อนการทดลอง (pre-test) โดยใช้ระยะเวลา 1 สัปดาห์ ในช่วงเวลา 9.00 – 10.30 น.

2) การทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน ช่วงเดือนมิถุนายน- กันยายน ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ระหว่างเวลา 9.00 น.- 10.00 น. กลุ่มทดลองใช้แผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้สอน กลุ่มควบคุมใช้แผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบปกติ โดยมีครูประจำชั้นเป็นผู้สอน

3) หลังการทดลอง

ผู้วิจัยนำแบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาลชุดเดิมในการวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเป็นรายบุคคล หลังการทดลอง (post-test) โดยใช้ระยะเวลา 1 สัปดาห์ ในช่วงเวลา 9.30 – 10.30 น.

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์คะแนนแบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องสำหรับเด็กอนุบาลและนำเสนอข้อมูล ดังนี้

6.1 คำนวณคะแนนจากแบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องสำหรับเด็กอนุบาลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

6.2 นำคะแนนที่ได้จากแบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องสำหรับเด็กอนุบาลมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป คำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของคะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จากนั้นจึงวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการ

ทดลอง โดยการทดสอบค่าที (t-test Dependent) และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง โดยการทดสอบค่าที (t-test Independent)

6.3 นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการที่มีต่อความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล โดยวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการที่มีต่อความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการและการจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบปกติที่มีต่อความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล

ตอนที่ 3 ข้อมูลเชิงบรรยาย

ตอนที่ 1 ผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการที่มีต่อความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล

ผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการที่มีต่อความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาลใน 4 ด้าน ได้แก่ ฉากของเรื่อง การลำดับเหตุการณ์ ปัญหาของเรื่อง และตอนจบของเรื่อง ก่อนและหลังการทดลองสามารถนำเสนอได้ในตารางที่ 8 ดังนี้

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง

ความสามารถในการพูดเล่าเรื่อง	กลุ่มทดลอง (n=30)					
	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ฉากของเรื่อง	5.77	1.17	8.37	0.66	-11.67	.00**
การลำดับเหตุการณ์	4.87	0.90	5.57	0.51	-3.34	.00**
ปัญหาของเรื่อง	3.60	0.62	5.70	0.46	-17.39	.00**
ตอนจบของเรื่อง	4.90	0.84	6.83	0.75	-9.52	.00**
รวม	19.13	1.41	26.47	1.33	-22.97	.00**

**p < .01

จากตารางที่ 8 พบว่าหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นหมายถึง หลังการทดลอง

เด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการมีความสามารถในการพูดเล่าเรื่องสูงกว่าก่อนทดลอง

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการและการจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบปกติที่มีต่อความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่อง 4 ด้าน ได้แก่ ฉากของเรื่อง การลำดับเหตุการณ์ ปัญหาของเรื่อง และตอนจบของเรื่องของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง นำเสนอในตารางที่ 9 ดังนี้

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเล่าเรื่องของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

ความสามารถในการพูดเล่าเรื่อง	หลังการทดลอง					
	กลุ่มทดลอง (n =30)		กลุ่มควบคุม (n =30)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ฉากของเรื่อง	8.37	0.66	7.67	0.88	3.46	.00**
การลำดับเหตุการณ์	5.57	0.51	4.73	0.64	5.61	.00**
ปัญหาของเรื่อง	5.70	0.46	4.53	0.78	7.06	.00**
ตอนจบของเรื่อง	6.83	0.75	5.70	0.92	5.26	.00**
รวม	26.47	1.33	22.63	1.73	9.61	.00**

**p < .01

จากตารางที่ 9 พบว่าหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นหมายถึง หลังการทดลองเด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการมีความสามารถในการพูดเล่าเรื่องสูงกว่าเด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบปกติ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเชิงบรรยาย

ข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กที่เกิดขึ้นหลังการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการสามารถนำเสนอได้ดังนี้

1) ฉากของเรื่อง เด็กมีความสามารถในการพูดเล่าเรื่องด้านฉากของเรื่องสูงขึ้นจากการที่เด็กเห็นภาพในนิทาน และจดจำสิ่งต่างๆ ในเนื้อเรื่องได้ เด็กสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับฉากของเรื่องที่มีรายละเอียดของ สถานที่ เวลาที่เกิดเหตุการณ์ได้ และตัวละครได้

1.1) การบอกเกี่ยวกับสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ในเรื่อง ตัวอย่างเช่น ผู้วิจัยเล่าเรื่องข้าวเปลือกกับคนชู้เกี้ยว และถามเด็กๆ ว่า “นิทานเรื่องนี้เกิดขึ้นที่ไหน” เด็กๆ ตอบว่า “ที่ทุ่งนา”

1.2) การบอกเกี่ยวกับเวลาที่เกิดเหตุการณ์ในเรื่อง ตัวอย่างเช่น ผู้วิจัยเล่าเรื่องผีเสื้อแสนสวยถาม และถามเด็กๆ ว่า “เกิดเหตุการณ์นี้เวลาไหน” เด็กๆ ตอบว่า “เวลากลางวัน”

1.3) การบอกเกี่ยวกับตัวละครในเรื่อง ตัวอย่างเช่น ผู้วิจัยเล่าเรื่องฟ้ามุ่ยกับแมงมุมดำและถามเด็กๆ ว่า “มีใครในนิทานบ้าง” เด็กๆ ตอบว่า “แมงมุมดำ” “ฟ้ามุ่ย” และเมื่อเล่าเรื่องข้าวเปลือกกับคนชู้เกี้ยว และถามว่า “มีอะไรในทุ่งนาบ้าง” เด็กๆ ช่วยกันตอบว่า “ในทุ่งนามีรวงข้าว มีผู้ชาย”

2) การลำดับเหตุการณ์ เด็กมีความสามารถในการพูดเล่าเรื่องด้านการลำดับเหตุการณ์สูงขึ้นจากการที่เด็กสามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ได้อย่างถูกต้อง โดยบอกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน เหตุการณ์ที่เป็นปัญหา เหตุการณ์ที่นำไปสู่การแก้ปัญหา และเหตุการณ์ที่เป็นตอนจบของเรื่องได้

2.1) การเล่าเหตุการณ์ตามลำดับ เด็กเล่าเรื่องราวเป็นภาษาของตนเองได้ 4-5 ประโยค ตัวอย่างเช่น “เมล็ดข้าวหေးไปอยู่ในฉางข้าวเองได้ มีผู้ชายชู้เกี้ยวเอาแต่นอน รอให้เมล็ดข้าวหေးอย่างเดียว เมล็ดข้าวจึงไม่หေးอย่างเดิม ต่อมากคนจึงต้องเก็บเกี่ยวข้าวเอง”

2.2) การเรียงลำดับเหตุการณ์ตามลำดับเวลาก่อน – หลัง ตัวอย่างเช่น เมื่อผู้วิจัยเล่าเรื่องเจ้าชายสายลม และให้เด็กช่วยกันลำดับเหตุการณ์จากภาพ เด็กๆ ลำดับเหตุการณ์ได้ทั้งหมด 5 เหตุการณ์ตามดังนี้ 1) เจ้าชายสายลมออกไปพบชวานาที่เดือดร้อน 2) เจ้าชายสายลมไปขอให้ก้อนเมฆทำให้ฝนตก 3) เจ้าชายสายลมต้องดันก้อนเมฆ 4) ฝนจึงตกลงมา 5) ชวานามีความสุข

3) ปัญหาของเรื่อง เด็กมีความสามารถในการพูดเล่าเรื่องด้านปัญหาของเรื่องสูงขึ้นจากการบอกสิ่งที่เป็นปัญหาและการแก้ปัญหาในนิทานได้

3.1) การบอกเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่อง ตัวอย่างเช่น เมื่อผู้วิจัยเล่าเรื่องกระรอกเจาะมะพร้าว และตั้งคำถามว่า “เกิดอะไรขึ้น ทำไมกระรอกจึงลงจากต้นมะพร้าวไม่ได้” เด็กๆ ตอบว่า “กระรอกลงจากต้นมะพร้าวไม่ได้ เพราะต้นมะพร้าวเอนไปอีกฝั่ง” แต่เด็กยังบอกรายละเอียดได้ไม่ครบคลุมว่าต้นมะพร้าวเอนไปเพราะลำต้นของมะพร้าวมีน้ำหนักเบาจากที่กระรอกกินน้ำมะพร้าวไปหมด

3.2) การบอกเกี่ยวกับการแก้ปัญหาของตัวละครในเรื่อง ตัวอย่างเช่น เมื่อผู้วิจัยเล่าเรื่องกระรอกเจาะมะพร้าว และตั้งคำถามว่า “กระรอกช่วยกันทำอย่างไรให้ต้นมะพร้าวกลับมาเหมือนเดิม” เด็กตอบว่า “กระรอกช่วยกันอมน้ำไปใส่ในลูกมะพร้าว”

4) ตอนจบของเรื่อง เด็กมีความสามารถในการบอกตอนจบของนิทาน ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง และความรู้สึกของตัวละคร

4.1) การบอกตอนจบของนิทาน ตัวอย่างเช่น เมื่อผู้วิจัยเล่าเรื่องฟ้ามู๋กับแมงมุมดำ ตั้งคำถามว่าตอนจบของเรื่องเป็นอย่างไร เด็กๆ ตอบว่าฟ้ามู๋ได้ผสมเกสร และมีสีส้มสวยงาม”

4.2) การบอกข้อคิดของเรื่อง ตัวอย่างเช่น เด็กๆ ได้ข้อคิดอะไรจากนิทานเรื่องฟ้ามู๋กับแมงมุมดำ เด็กๆ ตอบว่า “แมงมุมดำมีน้ำใจช่วยเหลือฟ้ามู๋”

4.3) การบอกความรู้สึกของตัวละคร เมื่อผู้วิจัยถามว่า ตอนจบฟ้ามู๋รู้สึกอย่างไร เด็กๆ ตอบว่า “ฟ้ามู๋มีความสุข”

บทที่ 5

ผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการที่มีต่อความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ 1) เพื่อศึกษาผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการที่มีต่อความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาลใน 4 ด้าน ได้แก่ ฉากของเรื่อง ปัญหาของเรื่อง ผลสรุปของเรื่อง และการลำดับเหตุการณ์ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการและการจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบปกติที่มีต่อความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลศูนย์ปฐมวัยต้นแบบสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมวัยเขต 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. หลังการทดลอง เด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องใน 4 ด้านสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. หลังการทดลอง เด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องใน 4 ด้านสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนของเด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการพบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องทั้ง 4 ด้านสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการทดลอง 19.13 และหลังการทดลอง 26.47 คะแนน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการนั้นสามารถส่งเสริมความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล ผู้วิจัยจึงมีประเด็นอภิปราย ดังนี้

1. กระบวนการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ

ขั้นที่ 1 การเชื่อมโยงประสบการณ์ เด็กได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยมีการตั้ง

คำถาม สนทนา และรับฟังความคิดเห็นและประสบการณ์ของผู้อื่นและได้รับประสบการณ์ทางศิลปะที่หลากหลายทั้งทัศนศิลป์ ดนตรี การเคลื่อนไหว และการละคร เด็กได้เรียนรู้งานทัศนศิลป์ ได้แก่ งานศิลปะ 2 มิติ และ 3 มิติ เด็กได้เรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัส และเลือกปฏิบัติด้วยตนเอง เด็กมีความสนุกสนานเพลิดเพลินกับดนตรี และเพลง เด็กชอบการเคลื่อนไหวร่างกายประกอบท่าทางและเพลงต่างๆ ทั้งการเคลื่อนไหวอิสระและการเคลื่อนไหวตามคำสั่งของครู และการละคร เด็กทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดง เด็กมีความสุขที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของนิทานสอดคล้องกับ สอดคล้องกับ Mcdonald และ Fiffer (2006) ที่กล่าวว่าครูผู้สอนสามารถพัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็กได้จากกิจกรรมศิลปะต่างๆ กิจกรรมดนตรีช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้และปฏิบัติได้ สามารถร้องเพลง เล่นเครื่องดนตรีชนิดต่างๆ การแสดงความสามารถทางด้านดนตรี การแต่งบทเพลง หรือการอ่านตัวโน้ต เด็กฟังเพลงอย่างเข้าใจ ส่งผลให้สามารถอธิบายเนื้อหาของเพลงได้ เข้าใจเนื้อหาของเพลงและบริบททางสังคมและวัฒนธรรมได้ มีความเข้าใจในเนื้อหา และภาษาพูด การเคลื่อนไหวเป็นรูปแบบการเรียนรู้หนึ่งของเด็กที่ช่วยสร้างการเรียนรู้อย่างเป็นไปตามธรรมชาติของเด็กซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ของสมอง กระบวนการคิด และการละครทำให้เด็กได้เรียนรู้การแสดง บทละคร การถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก รวมถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาตลอดจนรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองและเพื่อน

ขั้นที่ 2 การนำเสนอความรู้ การนำเสนอความรู้ ที่ครูเป็นผู้ถ่ายทอดผ่านนิทานโดยครูเป็นผู้เล่านิทานประกอบสื่อให้เด็กฟังเพลง ใช้นิทาน และสื่อเทคโนโลยี เพื่อให้เด็กมีส่วนร่วมในการฟังและพูด สอดคล้องกับ บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ (2544) ที่กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนว่าต้องเป็นไปในลักษณะของการบูรณาการ เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ได้พัฒนาทุกด้าน ทั้งด้านการฟังและการพูดการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้ผู้เรียนได้เรียนและปฏิบัติให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยการให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ประพฤติปฏิบัติ ลงมือกระทำจริง จัดกิจกรรมต่างๆ ให้ผู้เรียนมีโอกาสรับรู้โดยผ่านการรับรู้หลาย ๆ ทาง ได้แก่ การฟัง การพูด การถาม การสัมผัส และการทดลอง กิจกรรมต้องท้าทาย ชวนคิด มีความยากง่ายสลับซับซ้อนพอเหมาะกับวัยและความสามารถของผู้เรียน จากการที่เด็กได้ฟังนิทาน และพบว่าเด็กมีสมาธิในการฟัง สามารถฟังนิทานและเรื่องราวต่างๆ ได้นานขึ้น ระหว่างฟังนิทานเด็กมีโอกาสได้จินตนาการว่าตนเองเป็นตัวละครในนิทาน เด็กมีความกระตือรือร้นในตอบคำถามเกี่ยวกับตัวละครในเรื่อง เด็กสามารถบอกลักษณะพิเศษ

อารมณ์ความรู้สึกของตัวเอง เด็กสามารถบอกเหตุการณ์สำคัญในเรื่อง และบอกถึงการดำเนินของเรื่องราวในนิทานตั้งแต่ต้นจนจบได้ด้วยประโยคที่ยาวขึ้น และเรียนรู้การใช้คำศัพท์ในนิทาน สอดคล้องกับ และ วรณีย์ ศิริสุนทร (2532) ที่กล่าวว่านิทานช่วยเพิ่มพูนความรู้ทางภาษา ช่วยให้เด็กรู้จักคำมากขึ้น รู้จักเก็บใจความและเนื้อเรื่อง และนิทานสามารถนำไปสู่กิจกรรมอื่นๆ ที่เชื่อมโยงให้เด็กเกิดการเรียนรู้ นิทานนำไปสู่การแสดงบทบาทสมมติ เมื่อเด็กได้ฟังนิทานแล้วเด็กได้แสดงบทบาทสมมติเป็นตัวละครในเรื่อง เด็กได้ใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบท่าทางของตัวเอง สอดคล้องกับ Mayesky (2002) ที่กล่าวว่าการแสดงบทบาทสมมติมีความสำคัญสำคัญในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการในวัยเด็ก และเป็นการช่วยเหลือเด็กขี้อายให้มีความมั่นใจและเป็นแนวทางการสอนใหม่ๆ ของครูเมื่อเด็กได้ใช้อุปกรณ์ เมื่อเด็กได้เรียนรู้เรื่องราวจากการฟังนิทาน เด็กมีจินตนาการเป็นตัวละครในนิทาน เด็กสามารถสังเกตและจดจำตัวละครและเหตุการณ์ในเรื่องได้ เด็กเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมของตนเกี่ยวกับเรื่องราวที่ได้ฟัง สอดคล้องกับ สยมพร ทองเนื้อดี (2553) ที่กล่าวถึงนิทานทำให้เด็กได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การเชื่อมโยงและถ่ายโอนข้อมูล ฝึกความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ นิทานเป็นสะพานเชื่อมโยงภาพนามธรรมที่เด็กเข้าใจยากไปสู่รูปธรรม เด็กสามารถเรียนรู้และเข้าใจได้จนเป็นระบบ คือ คิดเป็น ทำเป็น และนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

ขั้นที่ 3 การสรุปและประเมินผล เมื่อเด็กได้สร้างผลงานศิลปะสะท้อนการเรียนรู้ เด็กมีความภาคภูมิใจ และรู้จักชื่นชมผลงานของผู้อื่น เด็กมีอิสระในการทำกิจกรรมจากการได้เลือกและตัดสินใจด้วยตนเอง มีอุปนิสัยและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับ กุลยา ต้นติผลาชีวะ (2551) ที่กล่าวไว้ว่า การสร้างความรู้โดยการค้นพบด้วยตนเองนั้นเป็นการค้นพบที่นำมาสู่ความเข้าใจ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างสรรค์ เนื่องจากศิลปะนั้นเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจ ค้นพบ และได้ทดลองกับสื่ออุปกรณ์ทางศิลปะ

ขั้นที่ 4 การเรียนรู้ด้วยตนเอง เมื่อเด็กได้เข้าไปเรียนรู้ในมุมประสบการณ์ที่มีการจัดสื่อและวัสดุอุปกรณ์ศิลปะกับภาษาอย่างหลากหลาย ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่พร้อมด้วยงานศิลปะ เด็กได้เรียนรู้งานศิลปะจากประสาทสัมผัสต่างๆ ภายใต้บรรยากาศที่ผ่อนคลาย และมีความซาบซึ้งในความงามของศิลปะ สอดคล้องกับ จีระพันธ์ พูลพัฒน์ (2549) ที่กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพเพื่อความสวยงาม (The Aesthetic Environment) จะทำให้เด็กได้สัมผัสความงามของสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว นอกจากนั้นความมีระเบียบจะเชื่อมต่อกับความสวยงาม เด็กยังได้รับการกระตุ้นในการที่จะทำให้สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและมีระเบียบอีกด้วย และการที่เด็กเข้าไปเรียนรู้จากสื่อ วัสดุและอุปกรณ์ที่จัดเตรียมไว้ในมุมประสบการณ์

เด็กได้หยิบจับอุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม ทำให้เด็กจดจำและตอบคำถามได้สอดคล้องกับ Krogh (2014) ที่กล่าวถึงการใช้อุปกรณ์ในการเล่นบทบาทสมมติช่วยให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ การเรียกชื่ออุปกรณ์ และพูดคุยเกี่ยวกับการใช้เพื่อนำเสนอท่าทางต่างๆ ของตัวละครในนิทาน นำไปสู่กระบวนการคิด

2. สื่อที่ใช้ในการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ

1) ผลงานศิลปะ การคัดเลือกผลงานศิลปะที่มีความเหมาะสมและมีความงามมาเป็นสื่อในการเรียนรู้ เมื่อเด็กได้อภิปรายภาพศิลปะของศิลปิน เด็กได้ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ เด็กเกิดความซาบซึ้งในงานศิลปะที่หลากหลายประเภทต่างๆ และเห็นคุณค่าของศิลปะ สอดคล้องกับ Mcdonald และ Fifer (2006) ที่กล่าวว่าครูผู้สอนสามารถพัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็กได้จากศิลปะด้านทัศนศิลป์ เพราะทัศนศิลป์เกิดจากความพอใจ สนใจ จากสิ่งที่เด็กได้เรียนรู้จากการมองเห็นนั้นสามารถสร้างความหมายในด้านต่างๆ จากการมองและการร่วมแบ่งปันความคิดจากสิ่งที่ได้สร้างขึ้น

2) นิทาน นิทานเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยพัฒนาภาษาเด็ก ส่งเสริมให้เด็กมีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพราะนิทานมีองค์ประกอบที่ทำให้เด็กเข้าใจเนื้อเรื่องของนิทาน การเลือกนิทานที่มีองค์ประกอบที่สมบูรณ์ มีเนื้อเรื่องเหมาะสมกับวัยนำไปสู่การพัฒนาภาษาในการพูดเล่าเรื่องได้ สอดคล้องกับ Walter (2000) ที่นำเสนอว่าหนังสือนิทานที่ดีต้องมีส่วนประกอบของตัวละคร ฉาก โครงเรื่อง และแก่นเรื่อง และสอดคล้องกับ ภิญญาพร นิตยประภา (2534) นำเสนอประโยชน์ของหนังสือนิทานไว้ว่า นิทานส่งเสริมการอ่านและความเข้าใจภาษา ถ้ามีหนังสือใหม่ๆ ที่มีเนื้อเรื่องสนุกสนาน เด็กจะสนใจ ทำให้เกิดความชำนาญ อ่านหนังสือได้คล่องแคล่วเป็นวิธีหนึ่งที่สนับสนุนการเรียนภาษาของเด็กทั้งด้านการพูด ฟัง อ่าน และเขียน

3. บทบาทครูในการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ

ครูมีบทบาทสำคัญที่ช่วยให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ทางภาษาและพัฒนา ศักยภาพอย่างเต็มที่ในการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ

1) การใช้คำถามที่หลากหลาย ครูใช้คำถามปลายเปิดเพื่อให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ สนทนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเป็นกันเอง ครูใช้คำถามในการจดจำ ข้อมูล เด็กได้ระลึกถึงเรื่องราวที่ได้ฟัง เด็กสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องและโต้ตอบเป็นภาษาของตนเอง และเมื่อครูใช้คำถามที่ให้อธิบายเหตุและผล เด็กสามารถบอกความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ในเรื่องได้ สอดคล้องกับ จิระพันธ์ พูลพัฒน์และคณะ (2554) ที่ได้ว่าการใช้คำถามหลากหลายประเภทเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาคุณภาพการอ่านได้เป็นอย่างดี และเมื่อครูใช้คำถามที่ให้แสดงความคิดเห็น เด็กสามารถแสดงความคิดเห็น และแสดงความรู้สึกของตนเองให้ผู้อื่นฟังได้

สอดคล้องกับ Delacato (อ้างถึงใน วรรณท์ อักษรพงศ์, 2539) ที่กล่าวถึงการสื่อความหมายของเด็กกับผู้อื่นในลักษณะบอกความรู้สึกในใจ เป็นความหมายที่มากกว่าชื่อของสิ่งของเหล่านั้นซึ่งขึ้นอยู่กับความคิดรวบยอดอันเนื่องมาจากประสบการณ์ของแต่ละคน

2) การเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาของครู ได้แก่ การออกเสียง การใช้คำถาม การเป็นแบบอย่างในการอ่านหนังสือและการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กได้ทักษะทางภาษา สอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ที่ระบุถึงบทบาทของครูในการจัดประสบการณ์ทางภาษาว่า ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ จัดให้ได้มีโอกาสอ่านและเขียน ครูเป็นแบบอย่างของการเรียนรู้ในการใช้ภาษาในลักษณะต่างๆ ทั้งในลักษณะของการสาธิตกิจกรรมที่เกี่ยวกับการรู้หนังสือ เช่น การอ่านหนังสือให้เด็กฟังทุกวัน ครูเป็นผู้จัดการและช่วยเหลือให้เด็กเกิดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการที่มีต่อความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นในการให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ

1.1 ครูผู้สอนหรือผู้ที่มีความสนใจที่จะนำการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ และนำแบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาลไปใช้ ควรศึกษาและทำความเข้าใจเนื้อหาโดยละเอียดเพื่อให้เกิดประสิทธิผลกับเด็กมากที่สุด

1.2 ครูผู้สอนควรจัดสภาพแวดล้อมโดยใช้สื่อศิลปะในรูปแบบที่หลากหลาย มีความงามและสอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน การสร้างบรรยากาศที่เอื้อการเรียนรู้และการทำกิจกรรม

1.3 ครูผู้สอนควรจัดเตรียมสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ ให้เหมาะสมกับพัฒนาการและวัยของเด็ก จัดวางสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ไว้ให้เหมาะสมแก่การใช้งานและมีจำนวนเพียงพอ มุ่งเน้นวัสดุที่เป็นธรรมชาติและวัสดุที่มีในท้องถิ่น

1.4 ครูผู้สอนควรศึกษาความรู้ทางศิลปะที่เหมาะสมกับเด็กอนุบาล เนื้อหาศิลปะที่มีความสอดคล้องกับสาระทางภาษา โดยขอคำแนะนำจากครูศิลปะหรือผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำมาออกแบบการจัดกิจกรรมให้มีความเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษา หรือทักษะในด้านอื่นๆ

2.2 ควรมีการศึกษการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษาของเด็กในระดับชั้นอื่นๆ

2.3 ควรมีการศึกษการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการในศาสตร์อื่นๆ

2.4 ควรมีการศึกษการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการในประชากรสังกัดอื่นๆ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมมากขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมวิชาการ (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร, วัฒนาพานิช.

กิจปริดาบริสุทธ์, บ. (2540). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร, คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551). การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551). รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิระพันธุ์ พูลพัฒน์และคณะ (2549). การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของมอนเตสซอรี

กรุงเทพมหานคร, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิระพันธุ์ พูลพัฒน์และคณะ (2554). คู่มือฝึกอบรมครูปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฉัตรชัย อรรถปักษ์ (2548). องค์ประกอบศิลปะ. กรุงเทพมหานคร, พิมพ์ดี.

ชัยณรงค์ เจริญพาณิชย์กุล (2533). พัฒนาเด็กด้วยศิลปะ. กรุงเทพมหานคร, บริษัท แพลนพับลิชชิ่ง จำกัด.

ดวงใจ รุ่งเรือง (2551). ผลการจัดประสบการณ์โดยใช้เทคนิคการเล่านิทานวงกลมที่มีต่อ

ความสามารถทางการพูดของเด็กก่อนอนุบาล. สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.

ทน เขตกัน (2550). เทคนิค “ การสอนศิลปะอย่างสร้างสรรค์ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.
กรุงเทพมหานคร, ชารอักษร.

นภเนตร ธรรมบวร (2544). การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิรชา เรื่องดารกานนท์ (2547). พัฒนาการและเชาวน์ปัญญาของเด็กไทย. กรุงเทพมหานคร, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

หนังสือ พลุกะวัน (2538). มิติใหม่ในการสอน. กรุงเทพมหานคร, ไทยวัฒนาพานิช.

บุญเชิด ภัฏญอนันตพงษ์ (2544). การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิดและวิธีการ.
. กรุงเทพมหานคร, อัมรินทร์พรินติ้ง.

บุษบง ดันตวิงศ์ (2536). นวัตกรรมการสอนภาษาถิ่นกับธรรมชาติในการอ่านเขียนของเด็กปฐมวัย.
กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปยุณรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์ (2547). ศิลปศึกษา: จากทฤษฎีสู่การสร้างสรรค์รวมบทความศิลปศึกษา.
กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภิญญาพร นิตยะประภา (2534). การผลิตหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

มานพ ถนอมศรี (2542). ภาพวาดของลูก. กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์ลีปประภา.

มีชัย เอี่ยมจินดา (2547). "แนวคิดเกี่ยวกับการรู้ภาษาของมนุษย์." วารสารวิชาการ 1(ตุลาคม): 66-70.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2540). สถิติวิทยาทางการวิจัย. กรุงเทพมหานคร, สุวีริยาสาส์น.

เลิศ อานันท์นทะ (2535). เทคนิควิธีสอนศิลปะเด็ก. กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรรณัทธ์ อักษรพงศ์ และคณะ (2539). ภาษาไทย 4. กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

วรรณิ ศิริสุนทร (2532). "การเล่านิทาน" เอกสารคำสอนวิชา บร 620. กรุงเทพมหานคร, ภาพพิมพ์.

วรรณิ แกมเกตุ (2551). วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรม. กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.

วรวรรณ เหมชะญาติ (2549). สมอง: มิติการเรียนรู้ภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย. ปลุกสมอง: Brain-Based Learning (BBL)

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิมลรัตน์ จตุรานนท์ (2540). ผลการใช้กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านความสามารถในการเล่าเรื่องและความสนใจในการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีความสามารถในการอ่านภาษาไทยต่างกัน. สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต.

วิรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์ (2531). ศิลปะในโรงเรียนประถม. กรุงเทพมหานคร, ไทยวัฒนาพานิช.

วิรุณ ตั้งเจริญ (2536). ทัศนศิลป์. กรุงเทพมหานคร, โอเดียนสโตร์.

ศรียา-ประภัสสร นิยมธรรม (2541). พัฒนาการทางภาษา. กรุงเทพมหานคร, บรรณกิจเทรตติ้ง.

ศิริ อรัญนารถ (2551). ผลการจัดประสบการณ์ศิลปศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางศิลปะสำหรับเด็กอนุบาล. สาขาวิชาศิลปศึกษา, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต.

สยมพร ทองเนื้อดี (2553). การบูรณาการนิทานสู่การสอนสาระที่ควรรู้สำหรับครูปฐมวัย.
กรุงเทพมหานคร, สาราเด็ก.

สาธิตานสุข กระจ่าง (2547). รายงานการสำรวจสภาวะสุขภาพ พัฒนาการ และการเจริญเติบโตเด็ก
ปฐมวัยปี 2547. กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551). การจัดการศึกษาปฐมวัย
ตามหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง. กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา, ส. (2552). รายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย.
กรุงเทพมหานคร, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2552). การส่งเสริมศักยภาพทางภาษา
และการรู้หนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร, พริกหวานกราฟฟิก.

สิริพรรณ ตันติรัตน์ไพศาล (2545). ศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย. ศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย, สุวีริยาสาส์น.

สุรางค์ โค้วตระกูล (2552). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

หรรษา นิลวิเชียร (2535). ปฐมวัยศึกษา: หลักสูตรและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร, โอเดียนสโตร์.

อารี สัมหลวี (2535). นวัตกรรมปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพมหานคร, สมาคมเพื่อการศึกษาเด็ก.

ภาษาอังกฤษ

Amstrong, T. (2003). The multiple intelligences of reading and writing: Making the words come alive, Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.

Applebee, A. (1978). A Child's concept story: Ages two to seventeen. Chicago, IL, University of Chicago Press.

Bresler. (2007). International handbook of research in arts education. New York, Springer.

Brouillette, B. (2012). Supporting the Language Development of Limited English Proficient Students through Arts Integration in the Primary Grades. University of California.

Burnaford, G., et al. (2001). Renaissance in the classroom: Arts integration and meaningful learning. Mahwah, NJ, Lawrence Erlbaum.

Burnaford, G., et al. (2007). Arts integration framework, research & practice. Washington, DC, Arts Education Partnership.

Catterall, J. and L. Waldorf (1999). The Chicago Arts Partnerships in Education Evaluation. Champions of Change: The Impact of the Arts on Learning. Washington, D.C, Chief Council of State School Officers: 47-62.

Comb, M. (1996). Developing Competent Readers and Writers in the Primary Grades. New Jersey, Prentice-Hall, Inc.

Corbett, D., et al. (2003). The arts are an "r" too. MS, Mississippi Arts Commission & Whole Schools Initiative

Cornett, E. C. (2003). Creating meaning through literature and the arts: an integration resource for classroom teachers. New Jersey Merrill/Prentice-Hall.

Crosson, J. and A. E. Geers (2000). "Structural analysis of narratives produced by a group of young cochlear implant users." The Annals of Otology, Rhinology & Laryngology 109(12): 118-119.

Curenton, S. M. and T. M. Lucas (2007). Assessing young children's oral narrative skill: The story pyramid framework. San Diego, Plural.

Deasy, R. and others. (2002). Critical links: Learning in the arts and student academic and social development. Washington, D.C., Arts Education Partnership.

Demoss, K. M., T. (2002). Critical links: Learning in the arts and student academic and social development. Washington, D.C.: Arts Education Partnership.

Dreeszen, C., et al. (1999). Learning partnerships: Improving learning in schools with arts partners in the community. Washington, DC, Arts Education Partnership.

Eisner, E. W. (1985). Learning and teaching the ways of knowing: Eighty-fourth Yearbook of the National Society for the Study of Education, Part II. Chicago, University of Chicago Press.

Eisner, E. W. (2002). The arts and the creation of mind. New Haven, Yale University Press.

Fillipinko, M. and A. Jiryung (2006). "Narrative, Imaginary Play, Art, and Self: Intersecting Worlds." Early Childhood Education Journal (34) 4: 278-289.

Halliday, M. A. K. (1973). Explorations in the Functions of Language. London, Edward Arnold.

Hancock, M. R. (2007). Language Art: extending possibilities. New Jersey, Pearson Education.

Hedburg. and Stoel-Gammon (1986). "Child Narrative Development." Retrieved 15 January, 2013, from

<https://www.speechtherapyct.com/.../Child%20Narrative%20Development.pdf>.

Hemphill, L. and others. (2002). "Narrative discourse in young children with histories of early corrective heart surgery." Journal of Speech 45: 318-331.

Jacobs, H. H. (1997). Mapping the big picture: Intergrating curriculum and assessment K-12. Alexandria. Alexandria, VA, Association for Supervision and Curriculum Development.

Jensen, E. (2001). Art with the brain in mind. Alexandria, VA, Association for Supervision and Curriculum Development.

Jones, M. A. and C. Lodholz (1999). Story Grammar Rubric. Waisman Center, University of Wisconsin, Madison Metropolitan School District and the Language Analysis Lab, Unpublished document created by the SALT working group, Jon Miller Chair.

Kemper, S. and L. L. Edwards (1986). "Children's expression of causality and their construction of narratives." Topics in Language Disorders 7: 11-22.

Krogh, S. (2002). The Early Childhood curriculum: inquiry learning through integration. New York, Taylor & Francis.

Lever, R. and M. Senechal (2011). "Discussing stories: On how a dialogic reading intervention improves kindergartners' oral narrative constructio." Journal of Experimental Child Psychology 108: 1–24.

Liu, P. (2009). "Integrating thinking, thinking, art and language in teaching young children." International Education 39(1).

Logan, M. L. and V. G. Logan (1974). Educating Young Children. Toronto, McGraw-Hill.

Luftig, R. (2000). "An investigation of an arts infusion program on creative thinking, academic achievement, affective functioning, and arts appreciation at three grade level." Studies in Art Education 41(3): 208-227.

Mayesky, M. (2002). Creative activities for young children. United Stedes of America, Delmar.

Mcafee, O. and D. Leong (2007)). Assessing and guiding young children's development and learning. Boston Mass Pearson.

Mccabe, A. and P. R. Rollins (1994). "Assessment of preschool narrative skills." American Journal of Speech-Language Pathology: 45-46.

Mcdonald, N. L. and D. Fisher (2006). Teaching literacy thourgh the art. New York, The Guilford Press.

Phillips, D. R. (2012). "Promising Findings on Preschoolers' Emergent Literacy and School Readiness In Arts-integrated Early Childhood Settings." Early Childhood Education Journal 38: 111-112.

Pool, J., et al. (2011). "Arts Integration in Teacher Preparation: Teaching the Teachers." Journal for Learning to the Arts 7(1).

- Rabkin, N. and R. Redmond (2004). Putting the arts in the picture: Reframing education in the 21st century. Chicago, IL, Columbia College Chicago.
- Rabkin, N. and R. Redmond (2006). "The art make a difference." Education Leadership 63(5): 60-64.
- Remer, J. (1996). Beyond enrichment: Building effective arts partnerships whit schools and your community. New York, ACA Books.
- Silverstein, L. B. and S. Layne (2010). "Defining Arts Integration." Retrieved 20 June, 2014, from <https://artsedge.kennedy-center.org/~media/ArtsEdge/LessonPrintables/articles/arts-integration/DefiningArtsIntegration.pdf>.
- Stein, N. L. and C. G. Glenn (1979). An analysis of story comprehension in elementary school children. Hillsdale, NJ, Erlbaum.
- Sternberg, R. J. and W. M. Williams (2002). "Teaching for creativity: Two dozen tips. ." Plain talk about education: 153-165.
- Walter, S. (2000). Growing up with Literature. Canada, Delmar Publishers.
- Whitehead, R. M. (2007). Developing Language and Literacy with Young Children. London, First published.
- Wiggins, J. and R. A. Wiggins (1997). "Integrating through conceptual connections." Music Educators Journal 83(4): 38-41.

Uncategorized References

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545). การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

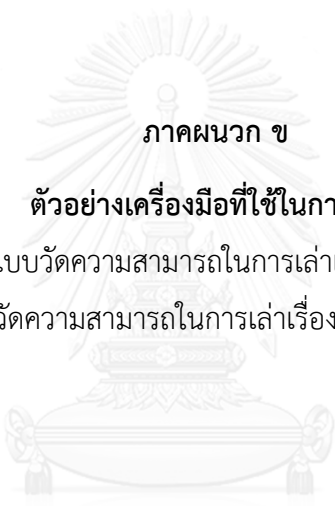
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิริลักษณ์ ศรีกมล อาจารย์ผู้สอนศิลปะสำหรับเด็กเล็ก
อาจารย์พิเศษ สาระการเรียนรู้ศิลปะ
สาระทัศนศิลป์ โรงเรียนสาธิตจุฬา ฝ่ายประถม
2. . อ.ปรีดา ปัญญาจันทร์ บรรณาธิการหนังสือสำหรับเด็กในเครืออัมรินทร์
และอาจารย์พิเศษสาขาวิชาวรรณกรรมสำหรับเด็ก
เด็ก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อ.จิระภา โหระเวช ครู คศ.3 วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
สอนระดับชั้นอนุบาล โรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ด

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. คู่มือแบบวัดความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล
2. แบบวัดความสามารถในการเล่าเรื่องเด็กอนุบาล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

คู่มือแบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องสำหรับเด็กอนุบาล

คำชี้แจง

แบบวัดความสามารถชุดนี้เป็นแบบวัดรายบุคคลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องสำหรับเด็กอนุบาล มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดที่让孩子ได้ตอบคำถามและลงมือจัดกระทำกับสื่อและวัสดุ อุปกรณ์ที่จัดเตรียมไว้เป็นรายบุคคล มีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้างของเรื่อง ประกอบด้วย ฉากของเรื่อง การลำดับเหตุการณ์ ปัญหาของเรื่อง และตอนจบของเรื่อง รวมทั้งสิ้น 10 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน

ด้านโครงสร้างของเรื่อง

1. ฉากของเรื่อง	ข้อ 1 - 3	รวมทั้งสิ้น 3 ข้อ
2. การลำดับเหตุการณ์	ข้อ 4 -5	รวมทั้งสิ้น 2 ข้อ
3. ปัญหาของเรื่อง	ข้อ 6-8	รวมทั้งสิ้น 3 ข้อ
4. ตอนจบของเรื่อง	ข้อ 9-10	รวมทั้งสิ้น 2 ข้อ

แบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องนี้ใช้เวลาในการประเมินข้อละ 1 นาที รวม 10 นาที

การเตรียมตัวก่อนวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่อง

1. ศึกษาแบบวัดความสามารถและเกณฑ์การให้คะแนน
2. จัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ที่ใช้ในแต่ละข้อคำถาม
3. ปฏิบัติตามรายละเอียดในแต่ละช่องบทบาทของครูไปที่ละข้อและให้คะแนนตามเกณฑ์

วิธีดำเนินการประเมิน

1. ครูนำเด็กครึ่งละ 1 คน ไปยังห้องทำการประเมิน
2. ครูเล่านิทานเรื่อง หนูน้อยนกระบายสี ให้เด็กฟัง ใช้เวลา 10 นาที
3. ครูดำเนินการสอบโดยปฏิบัติตามรายละเอียดในช่องบทบาทของครูที่ละข้อ พร้อมทั้งบันทึกการพูดของเด็กและบันทึกคะแนนลงในแบบบันทึกตามเกณฑ์การให้คะแนน ใช้เวลาในการประเมิน 10 นาที
4. ใช้เวลาในการประเมินต่อเด็ก 1 คนรวม 20 นาที
5. ครูนำเด็กกลับสู่ชั้นเรียน และนำเด็กคนต่อไปมาทำการประเมิน
6. ทำการประเมินโดยใช้แบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องชุดเดียวกันทั้งก่อนและหลังการทดลอง

เกณฑ์การประเมินผล

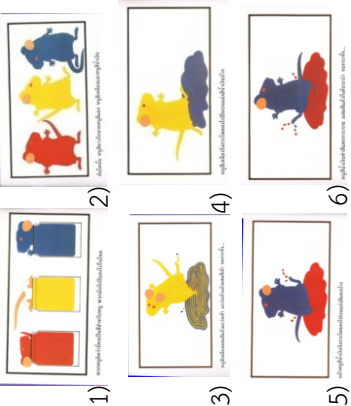
1. ดีมาก	หมายถึง	ระดับคะแนน	25-30	คะแนน
2. ดี	หมายถึง	ระดับคะแนน	20-25	คะแนน
3. ปานกลาง	หมายถึง	ระดับคะแนน	15-20	คะแนน
4. ควรส่งเสริม	หมายถึง	ระดับคะแนน	น้อยกว่า 15	คะแนน

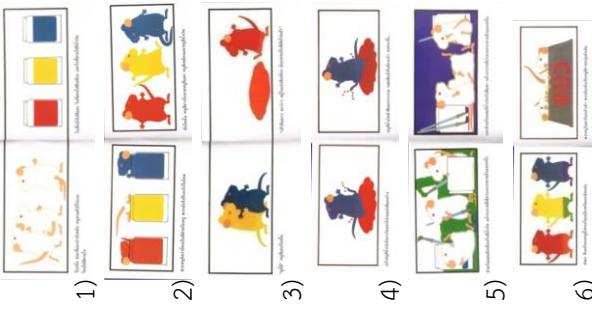

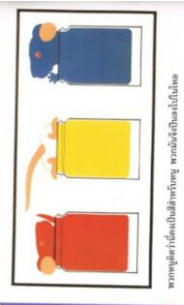

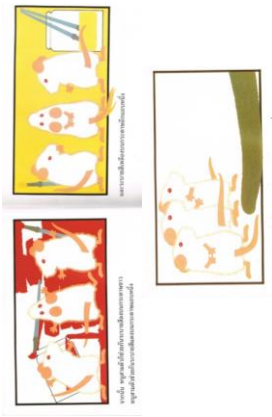
แบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล

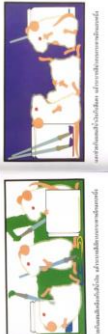
โครงสร้างของเรื่อง	ชื่อ	บทบาทของครู	สื่อ - อุปกรณ์	ระดับคะแนน		
				3	2	1
1. ฉากของเรื่อง	1. ความสามารถในการบอกเกี่ยวกับสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่หนึ่งในเรื่อง	ครูให้เด็กดูภาพในนิทาน ครูตั้งคำถาม ภาพนี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่ไหน	-แผ่นภาพในนิทาน 	เด็กบอกสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ได้ โดยใช้เวลามากกว่า 1 นาที	เด็กบอกสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ได้ โดยใช้เวลามากกว่า 1 นาที	เด็กบอกสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ได้ โดยใช้เวลามากกว่า 1 นาที
	2. ความสามารถในการบอกเกี่ยวกับเวลาที่เกิดเหตุการณ์ในเรื่อง	ครูให้เด็กดูภาพในนิทาน ครูตั้งคำถาม เหตุการณ์ในเรื่องเกิดขึ้นเวลาใด	-แผ่นภาพในนิทาน 	เด็กบอกเวลาที่เกิดเหตุการณ์ได้ ภายใน 1 นาที	เด็กบอกเวลาที่เกิดเหตุการณ์ได้ โดยใช้เวลามากกว่า 1 นาที	เด็กบอกเวลาที่เกิดเหตุการณ์ได้ โดยใช้เวลามากกว่า 1 นาที
	3. ความสามารถในการบอกเกี่ยวกับตัวละครในเรื่อง	ครูให้เด็กดูภาพในนิทาน ครูตั้งคำถาม ในภาพเด็ก ๆ เห็นตัวละครใดบ้าง	-แผ่นภาพในนิทาน 	เด็กบอกชื่อตัวละครและลักษณะตัวละครทั้งหมด ภายใต้วงเวลา 1 นาที	เด็กบอกชื่อตัวละครและลักษณะตัวละครได้ 2/3 ของตัวละครทั้งหมด ภายใต้วงเวลา 1 นาที	เด็กบอกชื่อตัวละครและลักษณะตัวละครได้ 1/3 ของตัวละครทั้งหมด ภายใต้วงเวลา 1 นาที

โครงสร้างของเรื่อง	ชื่อ	บทบาทของครู	สื่อ - อุปกรณ์	ระดับคะแนน		
				3	2	1
2. การลำดับเหตุการณ์	4. สามารถเล่าเหตุการณ์ในนิทานตามลำดับได้	ครูให้เด็กดูภาพในนิทาน จากนั้นให้เด็กบรรยายเหตุการณ์ตามลำดับ	<p>-นิทานเรื่อง หนูนกกระบายสี</p> <p>- แผ่นภาพเหตุการณ์ในนิทาน</p> 	เด็กเล่าเรื่องจากภาพเหตุการณ์ได้ทั้งหมดภายในเวลา 1 นาที	เด็กเล่าเรื่องจากภาพเหตุการณ์ได้ถูกต้อง 4-5 ลำดับ ภายในเวลา 1.30 นาที	เด็กเล่าเรื่องจากภาพเหตุการณ์ได้ถูกต้อง น้อยกว่า 3 ลำดับ หรือไม่ปฏิบัติโดยใช้เวลามากกว่า 1.30 นาที

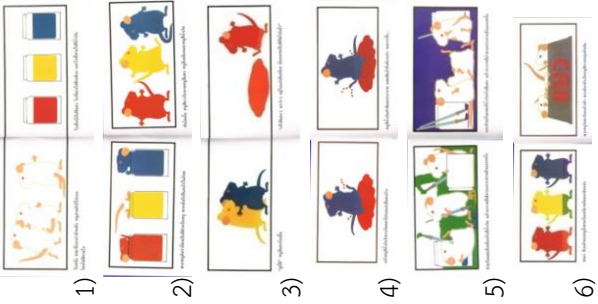
โครงสร้างของเรื่อง	ชื่อ	บทบาทของครู	สื่อ - อุปกรณ์	ระดับคะแนน		
				3	2	1
5. สามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ตามนิทานตามลำดับเวลา ก่อน-หลังได้	ครูให้เด็กดูภาพในนิทาน จากนั้นให้เด็กเรียงลำดับภาพตามเหตุการณ์ในนิทานที่เกิดขึ้นตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง	<p>-นิทานเรื่อง หนูน้อยกระบวยสี</p> <p>- แผ่นภาพเหตุการณ์ในนิทาน</p> 	เด็กเรียงลำดับภาพเหตุการณ์ได้ถูกต้อง 6 ลำดับ ภายในเวลา 1 นาที	เด็กเรียงลำดับภาพเหตุการณ์ได้ถูกต้อง 4-5 ลำดับ ภายในเวลา 1.30 นาที	เด็กเรียงลำดับภาพเหตุการณ์ได้ถูกต้องน้อยกว่า 3 ลำดับ หรือไม่ปฏิบัติ โดยใช้เวลามากกว่า 1.30 นาที	

โครงสร้างของเรื่อง	ข้อ	บทบาทของครู	สื่อ - อุปกรณ์	ระดับคะแนน		
				3	2	1
3. ปัญหาของเรื่อง	6. ความสามารถในการบอกเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่อง	ครูให้เด็กดูภาพในนิทาน ครูตั้งคำถาม ภาพนี้เกิดเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาได้จริงหรือไม่	<p>-แผ่นภาพในนิทาน</p> 	เด็กบอกปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่องได้ 30 นาที	เด็กบอกปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่องได้ โดยใช้เวลา 1 นาที	เด็กบอกปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่องได้ โดยใช้เวลามากกว่า 1 นาที

โครงสร้างของเรื่อง	ชื่อ	บทบาทของครู	สื่อ - อุปกรณ์	ระดับคะแนน		
				3	2	1
	7. สามารถบอก รายละเอียดเกี่ยวกับ การแก้ปัญหาของตัวละครได้	ครูให้เด็กดูภาพในนิทาน ครูตั้งคำถาม ภาพนี้ตัวละครในเรื่องแก้ปัญหา อย่างไร	<p>สื่อ - อุปกรณ์</p> <p>-นิทานเรื่อง หนูนกกระบายสี หนูนกกระบายสี</p> <p>-แผ่นภาพนิทาน</p> 	เด็กบอกการแก้ปัญหาของตัวละครได้ 3 วิธีหรือน้อยกว่า โดยใช้เวลาน้อยกว่า 1 นาที	เด็กบอกการแก้ปัญหาของตัวละครได้ 3 เหตุการณ์ ภายในเวลา 1 นาที	เด็กบอกการแก้ปัญหาของตัวละครได้ 3 วิธีหรือน้อยกว่า โดยใช้เวลาน้อยกว่า 1 นาที

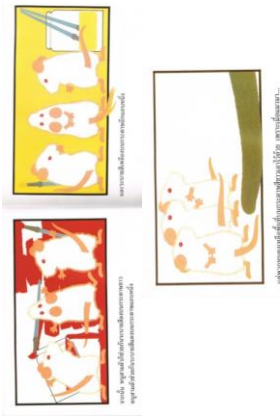
โครงสร้างของเรื่อง	ชื่อ	บทบาทของครู	สื่อ - อุปกรณ์	ระดับคะแนน		
				3	2	1
4. ตอนจบของเรื่อง	8. สามารถบอกตอนจบของเรื่องได้	ครูให้เด็กดูภาพในนิทาน ครูถามว่าภาพนี้เป็นเหตุการณ์อะไร	- แผ่นภาพตอนจบในนิทาน 	เด็กบอกตอนจบของเรื่องภายในเวลา 30 วินาที	เด็กบอกตอนจบของเรื่องภายใน 1 นาที	เด็กบอกตอนจบของเรื่องโดยใช้เวลามากกว่า 1 นาที
	9. สามารถบอกความรู้สึกของตัวละครในตอนจบของเรื่องได้	ครูให้เด็กดูภาพในนิทาน ครูถามว่าในตอนจบตัวละครรู้สึก	- แผ่นภาพตัวละครในตอนจบของนิทาน 	เด็กบอกความรู้สึกของตัวละครได้ภายใน 30 วินาที	เด็กบอกความรู้สึกของตัวละครได้ภายใน 1 นาที	เด็กบอกความรู้สึกของตัวละครโดยใช้เวลามากกว่า 1 นาที
	10. สามารถบอกข้อคิดของเรื่องได้	ครูให้เด็กดูภาพในนิทาน ครูถามว่านิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิด	- แผ่นภาพตอนจบในนิทาน 	เด็กบอกข้อคิดของเรื่องได้ภายใน 30 วินาที	เด็กบอกข้อคิดของเรื่องได้ภายใน 1 นาที	เด็กบอกข้อคิดของเรื่องโดยใช้เวลามากกว่า 1 นาที

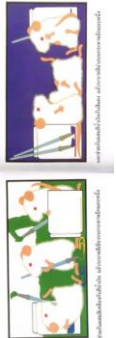
โครงสร้างของเรื่อง	ชื่อ	บทบาทของครู	สื่อ - อุปกรณ์	ระดับคะแนน		
				3	2	1
2. การลำดับเหตุการณ์	4. สามารถเล่าเหตุการณ์ในนิทานตามลำดับได้	ครูให้เด็กดูภาพในนิทาน จากนั้นให้เด็กบรรยายเหตุการณ์ตามลำดับ	<p>นิทานเรื่อง หนูนกกระบายสี</p> <p>- แผ่นภาพเหตุการณ์ในนิทาน</p>	เด็กเล่าเรื่องจากภาพเหตุการณ์ได้ถูกต้องตามลำดับทั้งหมดภายในเวลา 1 นาที	เด็กเล่าเรื่องจากภาพเหตุการณ์ได้ถูกต้อง 4-5 ลำดับ ภายในเวลา 1.30 นาที	เด็กเล่าเรื่องจากภาพเหตุการณ์ได้ถูกต้อง น้อยกว่า 3 ลำดับ หรือไม่ปฏิบัติโดยใช้เวลามากกว่า 1.30 นาที

โครงสร้างของเรื่อง	ข้อ	บทบาทของครู	สื่อ - อุปกรณ์	ระดับคะแนน		
				3	2	1
5. สามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ในนิทานตามลำดับเวลา ก่อน-หลังได้	ครูได้ดูภาพในนิทาน จากหนังสือเด็กเรียงลำดับภาพตามเหตุการณ์ในนิทานที่เกิดขึ้นตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง	-นิทานเรื่อง หนูน้อยกระบายสี - แผ่นภาพเหตุการณ์ในนิทาน 	เด็กเรียงลำดับเหตุการณ์ได้ถูกต้อง 6 ลำดับ ภายในเวลา 1 นาที	เด็กเรียงลำดับภาพเหตุการณ์ได้ถูกต้อง 4-5 ลำดับ ภายในเวลา 1.30 นาที	เด็กเรียงลำดับภาพเหตุการณ์ได้ถูกต้องน้อยกว่า 3 ลำดับหรือไม่ปฏิบัติ โดยใช้เวลามากกว่า 1.30 นาที	

โครงสร้างของเรื่อง	ชื่อ	บทบาทของครู	สื่อ - อุปกรณ์	ระดับคะแนน		
				3	2	1
3. ปัญหาของเรื่อง	6. ความสามารถในการบอกเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่อง	ครูให้เด็กดูภาพในนิทาน ครูตั้งคำถาม ภาพนี้เกิดเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาได้ขึ้น	-แผนภาพในนิทาน 	เด็กบอกปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่อง โดยใช้เวลา 30 นาที	เด็กบอกปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่อง โดยใช้เวลา 1 นาที	เด็กบอกปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่อง โดยใช้เวลามากกว่า 1 นาที

โครงสร้างของเรื่อง	ชื่อ	บทบาทของครู	สื่อ - อุปกรณ์	ระดับคะแนน		
				3	2	1
7. สามารถบอก รายละเอียดเกี่ยวกับ การแก้ปัญหาของตัวละครได้	ครูให้เด็กดูภาพในนิทาน ครูตั้งคำถาม ภาพนี้ตัวละครในเรื่องแก้ปัญหา อย่างไร	<p>-นิทานเรื่อง หนูนกกระบายสี</p> <p>-แผ่นภาพนิทาน</p> 	<p>เด็กบอกการแก้ปัญหาของตัวละครได้ 3 วิธีหรือน้อยกว่า โดยใช้เวลาน้อยกว่า 1 นาที</p>	<p>เด็กบอกการแก้ปัญหาของตัวละครได้ 3 เหตุการณ์ ภายในเวลา 1 นาที</p>	<p>เด็กบอกการแก้ปัญหาของตัวละครได้ 3 วิธีหรือน้อยกว่า โดยใช้เวลาน้อยกว่า 1 นาที</p>	

โครงสร้างของเรื่อง	ชื่อ	บทบาทของครู	สื่อ - อุปกรณ์	ระดับคะแนน		
				3	2	1
4. ตอนจบของเรื่อง	8. สามารถบอกตอนจบของเรื่องได้	ครูให้เด็กดูภาพในนิทาน ครูถามว่าภาพนี้เป็นเหตุการณ์อะไร	-แผนภาพตอนจบในนิทาน 	เด็กบอกตอนจบของเรื่องโดยใช้เวลา 30 วินาที	เด็กบอกตอนจบของเรื่องภายใน 1 นาที	เด็กบอกตอนจบของเรื่องโดยใช้เวลามากกว่า 1 นาที
	9. สามารถบอกความรู้สึกของตัวเองละครในตอนที่ตัวละครได้เรื่องได้	ครูให้เด็กดูภาพในนิทาน ครูถามว่าในตอนจบตัวละครรู้สึกอย่างไร	- แผนภาพตัวละครในตอนจบของนิทาน 	เด็กบอกความรู้สึกของตัวละครได้ภายใน 30 วินาที	เด็กบอกความรู้สึกของตัวละครได้ภายใน 1 นาที	เด็กบอกความรู้สึกของตัวละครโดยใช้เวลามากกว่า 1 นาที
	10. สามารถบอกข้อคิดของเรื่องได้	ครูให้เด็กดูภาพในนิทาน ครูถามว่านิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดอะไรบ้าง	-แผนภาพตอนจบในนิทาน 	เด็กบอกข้อคิดของเรื่องได้ภายใน 30 วินาที	เด็กบอกข้อคิดของเรื่องได้ภายใน 1 นาที	เด็กบอกข้อคิดของเรื่องโดยใช้เวลามากกว่า 1 นาที

ภาคผนวก ค

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC

การหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล แสดงในตารางที่ 10 ดังนี้

ตารางที่ 8 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC แบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล

ประเด็นคำถาม	ค่าดัชนี IOC	ความหมาย	ข้อเสนอแนะ
ตอนที่ 1 ฉากของเรื่อง			
ข้อ 1 ความสามารถในการบอกเกี่ยวกับสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ในเรื่อง			
(1) ความเหมาะสมของคำสั่งหรือข้อกำหนด	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(2) ความเหมาะสมของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(3) ความเหมาะสมของการให้คะแนน	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(4) ความเหมาะสมของรูปแบบการบันทึกคะแนน	1	ตรงตามเนื้อหา	-
ข้อ 2 ความสามารถในการบอกเกี่ยวกับ เวลา ที่เกิดเหตุการณ์ในเรื่อง			
(1) ความเหมาะสมของคำสั่งหรือข้อกำหนด	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(2) ความเหมาะสมของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(3) ความเหมาะสมของการให้คะแนน	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(4) ความเหมาะสมของรูปแบบการบันทึกคะแนน	1	ตรงตามเนื้อหา	-
ข้อ 3 ความสามารถในการบอกเกี่ยวกับตัวละครในเรื่อง			
(1) ความเหมาะสมของคำสั่งหรือข้อกำหนด	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(2) ความเหมาะสมของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(3) ความเหมาะสมของการให้คะแนน	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(4) ความเหมาะสมของรูปแบบการบันทึกคะแนน	1	ตรงตามเนื้อหา	-
ตอนที่ 2 ปัญหาของเรื่อง			
ข้อ 1 ความสามารถในการบอกเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในเรื่อง			

ตารางที่ 10 (ต่อ) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC แบบวัด
ความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล

ประเด็นคำถาม	ค่าดัชนี IOC	ความหมาย	ข้อเสนอแนะ
(1) ความเหมาะสมของคำสั่งหรือข้อกำหนด	0.6	ตรงตามเนื้อหา	ปรับลดจำนวน ข้อคำถามให้ เหมาะสม
(2) ความเหมาะสมของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(3) ความเหมาะสมของการให้คะแนน	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(4) ความเหมาะสมของรูปแบบการบันทึกคะแนน	1	ตรงตามเนื้อหา	-
ข้อ 2 สามารถบอกรายละเอียดเกี่ยวกับการแก้ปัญหา ของตัวละครได้			
(1) ความเหมาะสมของคำสั่งหรือข้อกำหนด	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(2) ความเหมาะสมของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(3) ความเหมาะสมของการให้คะแนน	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(4) ความเหมาะสมของรูปแบบการบันทึกคะแนน	1	ตรงตามเนื้อหา	-
ตอนที่ 3 ผลสรุปของเรื่อง			
ข้อ 1 สามารถบอกตอนจบของเรื่องได้			
(1) ความเหมาะสมของคำสั่งหรือข้อกำหนด	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(2) ความเหมาะสมของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(3) ความเหมาะสมของการให้คะแนน	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(4) ความเหมาะสมของรูปแบบการบันทึกคะแนน	1	ตรงตามเนื้อหา	-
ข้อ 2 สามารถบอกความรู้สึกของตัวละครในตอนจบ ของเรื่องได้			
(1) ความเหมาะสมของคำสั่งหรือข้อกำหนด	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(2) ความเหมาะสมของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์	0.6	ตรงตามเนื้อหา	ปรับจากนิทาน เรื่อง กบเจ้าอยู่ โหน เป็นนิทาน เรื่อง หนูนัก ระบายสี

ตารางที่ 10 (ต่อ) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC แบบวัด
ความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล

ประเด็นคำถาม	ค่าดัชนี IOC	ความหมาย	ข้อเสนอแนะ
(3) ความเหมาะสมของการให้คะแนน	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(4) ความเหมาะสมของรูปแบบการบันทึกคะแนน	1	ตรงตามเนื้อหา	-
ข้อ 3 สามารถบอกข้อคิดของเรื่องได้			
(1) ความเหมาะสมของคำสั่งหรือข้อกำหนด	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(2) ความเหมาะสมของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(3) ความเหมาะสมของการให้คะแนน	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(4) ความเหมาะสมของรูปแบบการบันทึกคะแนน	1	ตรงตามเนื้อหา	-
ตอนที่ 4 การลำดับเหตุการณ์			
ข้อ 1 สามารถเล่าเหตุการณ์ในนิทานตามลำดับได้			
(1) ความเหมาะสมของคำสั่งหรือข้อกำหนด	0.6	ตรงตามเนื้อหา	ปรับภาษา จากเดิมที่ใช้ คำว่า การ บรรยาย เป็นคำว่า เล่าเหตุการณ์
(2) ความเหมาะสมของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(3) ความเหมาะสมของการให้คะแนน	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(4) ความเหมาะสมของรูปแบบการบันทึกคะแนน	1	ตรงตามเนื้อหา	-
ข้อ 2 สามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ในนิทานตามลำดับเวลา ก่อน-หลังได้			
(1) ความเหมาะสมของคำสั่งหรือข้อกำหนด	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(2) ความเหมาะสมของสื่อ วัสดุ อุปกรณ์	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(3) ความเหมาะสมของการให้คะแนน	1	ตรงตามเนื้อหา	-
(4) ความเหมาะสมของรูปแบบการบันทึกคะแนน	1	ตรงตามเนื้อหา	-

ภาคผนวก ง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์หาค่าความยาก และอำนาจจำแนกของแบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กก่อนนุบาล
2. ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กก่อนนุบาล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์หาค่าความยาก และอำนาจจำแนกของแบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่อง
ของเด็กอนุบาล แสดงในตารางที่ 11 ดังนี้

ตารางที่ 9 ค่าระดับความยากและค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความสามารถในพูดการเล่าเรื่อง
ของเด็กอนุบาล

ข้อที่	ค่าระดับความยาก	ความหมาย	ค่าอำนาจ จำแนก	ความหมาย
1	0.55	ดีมาก	0.5	ดี
2	0.75	ดี	0.4	ดี
3	0.75	ดี	0.4	ดี
4	0.6	ดี	0.6	ดีมาก
5	0.4	ดีมาก	0.4	ดี
6	0.6	ดี	0.6	ดีมาก
7	0.7	ดี	0.7	ดีมาก
8	0.55	ดีมาก	0.7	ดีมาก
9	0.65	ดี	0.6	ดีมาก
10	0.55	ดีมาก	0.7	ดีมาก

2. ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็ก
อนุบาล

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	20	90.9
	Excluded ^a	2	9.1
	Total	22	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.800	16

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

1) ผลการจับคู่คะแนนแบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แสดงในตารางที่ 12 ดังนี้

ตารางที่ 10 ผลการจับคู่คะแนนแบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ลำดับที่	คะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องก่อนการทดลอง	
	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	16	16
2	17	17
3	17	17
4	18	18
5	18	18
6	18	18
7	18	18
8	18	18
9	18	18
10	19	19
11	19	19
12	19	19
13	19	19
14	19	19
15	19	19
16	19	19
17	19	19
18	19	19
19	19	19
20	19	19
21	20	20
22	20	20

ตารางที่ 12 (ต่อ) ผลการจับคู่คะแนนแบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม

ลำดับที่	คะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องก่อนการทดลอง	
	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
23	20	20
24	20	20
25	20	20
26	21	21
27	21	21
28	21	21
29	22	22
30	22	22
31	13	11
32	13	12
33	13	12
34	14	15
35	14	15
36	14	15
37	17	16
38	17	16
39	19	16
40	19	16
41	19	18
42	20	18
43	20	21
$\bar{x}$	18.26	18.16
S.D.	2.46	2.43

Group Statistics

group	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
score 1.00	43	18.2558	2.46009	.37516
2.00	43	18.1628	2.42929	.37046

Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						95% Confidence Interval of the Difference	
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper	
score	.066	.798	.176	84	.860	.09302	.52725	-.95546	1.14151	
Equal variances assumed										
Equal variances not assumed			.176	83.987	.860	.09302	.52725	-.95547	1.14151	

2) การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง แสดงในตารางที่ 13 ดังนี้

ตารางที่ 11 คะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมหลัง

การทดลอง		
ลำดับที่	คะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องหลังการทดลอง	
	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	25	24
2	27	24
3	27	27
4	26	26
5	26	25
6	26	25
7	28	25
8	26	24
9	26	25
10	28	24
11	26	24
12	24	25
13	27	24
14	28	25
15	26	25
16	28	27
17	28	25
18	25	25
19	26	25
20	26	24
21	26	24
22	28	27
23	26	24
24	27	25
25	23	23
26	27	27
27	28	25

ตารางที่ 13 (ต่อ) คะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมหลังการทดลอง

ลำดับที่	คะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องหลังการทดลอง	
	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
28	29	26
29	26	26
30	25	24
$\bar{x}$	26.47	22.63
S.D.	1.33	1.73

2) การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง แสดงในตารางที่ 14 ดังนี้

ตารางที่ 12 คะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

ลำดับที่	คะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของกลุ่มทดลอง	
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง
1	19	25
2	19	27
3	21	27
4	19	26
5	19	26
6	18	26
7	17	28
8	18	26
9	16	26
10	22	28
11	17	26
12	19	24
13	19	27
14	18	28
15	18	26
16	20	28
17	18	28
18	18	25
19	20	26
20	19	26
21	19	26
22	22	28
23	20	26
24	21	27
25	20	23

ตารางที่ 14 (ต่อ) คะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

ลำดับที่	คะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของกลุ่มทดลอง	
	ก่อนทดลอง	หลังการทดลอง
26	19	27
27	21	28
28	19	29
29	20	26
30	25	29
$\bar{X}$	19.13	26.47
S.D.	1.41	1.33

Paired Samples Statistics

	Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1 Pretest	19.1333	30	1.40770	.25701
Posttest	26.4667	30	1.33218	.24322

Paired Samples Correlations

	N	Correlation	Sig.
Pair 1 Pretest & Posttest	30	.186	.324

Paired Samples Test

	Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
				Lower	Upper			
Pair 1 Pretest - Posttest	-7.33333	1.74856	.31924	-7.98626	-6.68041	-22.971	29	.000

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์

1. แผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ (1 สัปดาห์)
2. แผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบปกติ (1 สัปดาห์)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ระยะเตรียมการ เป็นช่วงเวลาที่ครูปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะสำหรับเด็กเกี่ยวกับการเลือกสื่อผลงานศิลปะ 2 มิติ หรือ 3 มิติ ที่มีความงามและมีความน่าสนใจในรูปแบบศิลปะและมีความสอดคล้องกับหัวเรื่อง รวมทั้งการออกแบบกิจกรรม และการใช้เทคนิควิธีการทางศิลปะที่เหมาะสมกับการจัดประสบการณ์ทางภาษา การจัดมุมประสบการณ์ได้แก่ มุมศิลปะ มุมหนังสือ มุมดนตรี และมุมบ้าน การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้มีสื่อและวัสดุอุปกรณ์ศิลปะกับภาษาอย่างหลากหลาย ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมห้องเรียนให้พร้อมด้วยงานศิลปะและใช้วัสดุอุปกรณ์ตกแต่งที่สร้างความรู้สึกซาบซึ้งในความงามของศิลปะ

สภาพแวดล้อมที่พร้อมด้วยงานศิลปะ

สื่อการเรียนรู้ศิลปะในรูปแบบ 3 มิติ ที่มีความน่าสนใจและส่งเสริมให้เด็กใช้ประสาทสัมผัส

แผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ ชั้นอนุบาลปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ ผีเสื้อ เรื่อง ที่อยู่ของผีเสื้อ
วันจันทร์ที่ 23 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2557 เวลา 9.00-10.00 น.

วันที่	วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้		กิจกรรม	สื่อ / แหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
		สาระสำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้			
1	1. เพื่อให้เด็กบอกที่อยู่ของผีเสื้อได้	1. การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด 2. การฟังนิทาน 3. การสื่อความหมายของมิติสัมพันธ์ด้วยการวาดภาพ	ผีเสื้อเป็นสัตว์ที่พบเห็นตามธรรมชาติ บริเวณที่มีดอกไม้	<p>ขั้นที่ 1 การเชื่อมโยงประสบการณ์</p> <p>ครูนำภาพผีเสื้อมาให้เด็กดู พร้อมสนทนาโดยใช้คำถาม ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - เด็กเห็นผีเสื้อมีสีอะไรบ้าง - เด็กคิดว่าจะพบผีเสื้อได้ที่ไหนบ้าง 	<p>1. ภาพศิลปะผีเสื้อ</p> <p>จัดวางในมุมศิลปะ</p> 	1. เด็กสามารถบอกสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ในนิทานได้
						

แผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ ชั้นอนุบาลปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ ฝึกลีลา เรื่อง ที่อยู่ของผีเสื้อ

วันจันทร์ที่ 23 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2557 เวลา 9.00-10.00 น.

วันที่	วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้		กิจกรรม	สื่อ / แหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
		สาระสำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้			
1	1. เพื่อให้เด็กบอกที่อยู่ของผีเสื้อได้	1. การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด 2. การฟังนิทาน 3. การสื่อความหมายของมิติสัมพันธ์ด้วยการวาดภาพ 4. การรู้จักสิ่งต่างๆ ด้วยการมอง ฟัง สัมผัส	ผีเสื้อเป็นสัตว์ที่พบเห็นตามธรรมชาติ บริเวณที่มีดอกไม้	<p>ขั้นที่ 2 การนำเสนอความรู้อ</p> <p>ครูเล่านิทานเรื่อง ผีเสื้อแสนสวย พร้อมกับสันทนาการกับเด็กโดยใช้คำถามดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ในนิทานเกิดเหตุการณ์ขึ้นที่ไหน - เด็กเคยเห็นสถานที่แบบนี้หรือไม่ 	2. นิทานเรื่องผีเสื้อแสนสวยจัดไว้ในมุมหนังสือ	1. เด็กสามารถบอกสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ในนิทานได้

แผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ ชั้นอนุบาลปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง หนังสือนิทาน

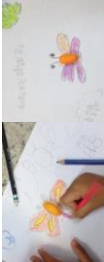
วันที่ 23 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2557 เวลา 9.00-10.00 น.

วันที่	วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้		กิจกรรม	สื่อ / แหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้			
1	1. เพื่อให้เด็กบอกที่อยู่ของผีเสื้อได้	<p>1. การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด</p> <p>2. การฟังนิทาน</p> <p>3. การสื่อความหมายของมิติสัมพันธ์ด้วยการวาดภาพ</p> <p>4. การรู้จักสิ่งต่างๆ ด้วยการมอง ฟัง สัมผัส</p>	<p>ผีเสื้อเป็นสัตว์ที่พบเห็นตามธรรมชาติ บริเวณที่มีดอกไม้</p>	<p>ขั้นที่ 3 การสรุปและประเมินผล</p> <p>1. เด็กวาดภาพสถานที่เกิดเหตุการณ์ในนิทานโดยใช้สีเขียนเป็นรายบุคคล</p> <p>2. เด็กนำเสนอภาพวาดของตนเองให้เพื่อนฟัง</p> <p>ครูประเมินผลจากผลงานและการเล่าเรื่องจากภาพของเด็ก</p> <p>ขั้นที่ 4 การเรียนรู้ด้วยตนเอง</p> <p>เด็กเข้าไปเรียนรู้เพื่อซึมซับประสบการณ์อย่างอิสระจากสื่อที่จัดเตรียมไว้ในมุมประสบการณ์ ได้แก่ มุมศิลปะ มุมดนตรี มุมหนังสือและมุมบทบาทสมมติ</p>	<p>3. สีเขียน</p> <p>4. กระดาษวาดเขียน</p> 	<p>1. เด็กสามารถบอกสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ในนิทานได้</p>

แผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ ชั้นอนุบาลปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ ผีเสื้อ เรื่อง ลักษณะของผีเสื้อ
วันอังคารที่ 24 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2557 เวลา 9.00-10.00 น.

วันที่	วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้		กิจกรรม	สื่อ / แหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
		สาระสำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้			
2	1. เพื่อให้เด็กบอกลักษณะของผีเสื้อได้	1. การแสดงความรู้สึกร่วมด้วยคำพูด 2. การฟังนิทาน 3. การแสดง 4. ความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อ วัสดุต่างๆ 5. การรู้จักสิ่งต่างๆ ด้วยการมอง ฟัง สัมผัส	ผีเสื้อเป็นสัตว์จำพวกแมลง มีปีก สีสีน้ำตาล สวยงาม	<p>ขั้นที่ 1 การเชื่อมโยงประสบการณ์</p> <p>ครูนำผีเสื้อพร้อมกับกอบหญ้ามาให้เด็กดู พร้อมกับสนทนากับเด็ก ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - เด็กเห็นผีเสื้อมีลักษณะอย่างไร - เมื่อเด็กเห็นผีเสื้อสีต่างๆ เด็กรู้สึกอย่างไร 	<p>1. กอหญ้าและผีเสื้อพลาสติก จัดไว้ในมุมศิลปะ</p> 	1. เด็กสามารถบอกลักษณะของตัวละครในนิทานได้

แผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ ชั้นอนุบาลปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ ผีเสื้อ เรื่อง ลักษณะของผีเสื้อ
วันอังคารที่ 24 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2557 เวลา 9.00-10.00 น.

วันที่	วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้		สื่อ / แหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
		สาระสำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้		
2	1. เพื่อให้เด็กบอกลักษณะของผีเสื้อได้	<p>1. การแสดงความรู้สึกรักด้วยคำพูด</p> <p>2. การฟังนิทาน</p> <p>3. การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อวัสดุต่างๆ</p> <p>4. การรู้จักสิ่งต่างๆ ด้วยการมอง ฟัง สัมผัส</p>	<p>ผีเสื้อเป็นสัตว์จำพวกแมลง มีปีก สีสีนสวยงาม</p>	<p>2. รังไหม</p> <p>3. กาว</p> <p>4. สีไม้</p>	<p>1. เด็กสามารถบอกลักษณะของตัวละครในนิทานได้</p>
			<p>กิจกรรม</p> <p>ขั้นที่ 2 ภาคนำเสนอความรู้อุ ครูนำภาพผีเสื้อจากหนังสือนิทานเรื่อง ผีเสื้อแสนสวยมาให้เด็กดู และสนทนาพร้อมทั้งตั้งคำถาม ดังนี้ - ผีเสื้อในนิทานมีรูปร่างคล้ายกับอะไร - เด็กๆ ชอบผีเสื้อหรือไม่</p> <p>ขั้นที่ 3 การสรุปและทบทวน ครูแนะนำอุปกรณ์ในการสร้างผลงานผีเสื้อจากรังไหมให้เด็กๆ รู้จัก และให้เด็กสร้างผีเสื้อจากรังไหม ให้เด็กนำเสนอผีเสื้อของตนเองให้เพื่อน และครูฟัง โดยครูประเมินผลงานผีเสื้อของเด็กและจัดเก็บผลงานใส่แฟ้ม</p> <p>ขั้นที่ 4 ภาคนำเสนอความรู้ด้วยตนเอง เด็กเข้าไปเรียนรู้เพื่อชื่นชมซึ่งประสบการณ์อย่างอิสระจากสื่อที่จัดเตรียมไว้ให้มุมประสบการณ์ ได้แก่ มุมศิลปะ มุมดนตรี มุมหนังสือและมุมบทบาทสมมติ</p>		

แผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ ชั้นอนุบาลปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ ผีเสื้อ เรื่อง วงจรชีวิตของผีเสื้อ
วันที่ 25 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2557 เวลา 9.00-10.00 น.

วันที่	วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้		กิจกรรม	สื่อ / แหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้			
3	1. เพื่อให้เด็ก เรียงลำดับ วงจรชีวิตของ ผีเสื้อได้	1. การแสดงความรู้สึก ด้วยคำพูด 2. การฟังนิทาน 3. การอธิบายเกี่ยวกับ สิ่งของ เหตุการณ์และ ความสัมพันธ์ของสิ่ง ต่างๆ 4. การเรียงลำดับสิ่ง ต่างๆ 5. การรู้จักสิ่งต่างๆ ด้วยการมอง ฟัง สัมผัส	วงจรชีวิตของ ผีเสือนั้นมีระยะไข่ ตัว หนอน ตักแต้ และ ตัวเต็มวัย พร้อมทั้งตั้งคำถาม ดังนี้ - เด็กได้ยินเพลงนี้แล้วรู้สึกอย่างไร - ในเพลงหนอนผีเสื้อพูดถึงอะไรบ้าง <u>ขั้นที่ 2 การนำเสนอความรู้</u> ครูนำภาพผีเสื้อระยะต่างๆ ในหนังสือ นิทานให้เด็กดู พร้อมกับเล่างงจรชีวิตผีเสื้อ ให้เด็กฟัง	<p>ขั้นที่ 1 การเชื่อมโยงประสบการณ์</p> <p>ครูเปิดเพลงประกอบภาพ เพลง หนอน ผีเสื้อ</p> <p>พร้อมทั้งตั้งคำถาม ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - เด็กได้ยินเพลงนี้แล้วรู้สึกอย่างไร - ในเพลงหนอนผีเสื้อพูดถึงอะไรบ้าง <p><u>ขั้นที่ 2 การนำเสนอความรู้</u></p> <p>ครูนำภาพผีเสื้อระยะต่างๆ ในหนังสือ นิทานให้เด็กดู พร้อมกับเล่างงจรชีวิตผีเสื้อ ให้เด็กฟัง</p>	<p>1. เพลงประกอบภาพ หนอนผีเสื้อ</p> <p>2. นิทานเรื่อง ผีเสื้อแสน สวย</p> 	1. เด็กสามารถเล่า เหตุการณ์โดยเรียง ตามลำดับก่อน- หลัง ได้

แผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ ชั้นอนุบาลปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ ฝึลือ เรื่อง วงจรชีวิตของฝึลือ
วันพุธที่ 25 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2557 เวลา 9.00-10.00 น.

วันที่	วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้		กิจกรรม	สื่อ / แหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
		สาระสำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้			
3	1. เพื่อให้เด็กเรียงลำดับวงจรชีวิตของฝึลือได้	1. การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด 2. การฟังนิทาน 3. การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของเหตุการณ์และ ความสัมพันธ์ของสิ่ง ต่างๆ 4. การเรียงลำดับสิ่ง ต่างๆ 5. การรู้จักสิ่งต่างๆ ด้วยภาษามอง ฟัง สัมผัส	วงจรชีวิตของฝึลือ มีระยะไข่ ตัว หนอน ตักแต่ และ ตัวเต็มวัย	<p>ขั้นที่ 3 ภาระรูปแบบประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> ครูให้เด็กแสดงบทบาทสมมติเป็นฝึลือในระยะไข่ ตัวหนอน และตัวเต็มวัย ให้เด็กเล่าเหตุการณ์การเติบโตของฝึลือแต่ละระยะตามลำดับในนิทาน ครูประเมินผลจากการเล่าเหตุการณ์และการแสดงบทบาทสมมติเป็นฝึลือของเด็ก <p>ขั้นที่ 4 การเรียนรู้ด้วยตนเอง</p> <p>เด็กเข้าไปเรียนรู้เพื่อซึมซับประสบการณ์อย่างอิสระจากสื่อที่จัดเตรียมไว้ให้มุมประสบการณ์ ได้แก่ มุมศิลปะ มุมดนตรี มุมหนังสือ และมุมบทบาทสมมติ</p>	4. อุปกรณ์เล่นบทบาทสมมติ จัดไว้ในมุมบทบาทสมมติ	1. ได้ก็สามารถเล่าเหตุการณ์โดยเรียงตามลำดับก่อน-หลังได้

แผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ ชั้นอนุบาลปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ ฝึกล้อ เรื่อง วงจรชีวิตของฝึกล้อ

วันพุธที่ 25 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2557 เวลา 9.00-10.00 น.

วันที่	วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้		กิจกรรม	สื่อ / แหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
		สาระสำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้			
4	1. เพื่อให้เด็กบอกชื่ออาหารของฝึกล้อได้	<p>1. การแสดง ความรู้สึกด้วยคำพูด</p> <p>2. การฟังนิทาน</p> <p>3. การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์และ ความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ</p> <p>4. การรู้จักสิ่งต่างๆ ด้วยการมอง ฟัง สัมผัส</p>	<p>ฝึกล้อกินไปไม่หมด</p> <p>ต่างๆและนำหวานเป็นอาหาร</p>	<p>กิจกรรม</p> <p>ขั้นที่ 1 การเชื่อมโยงประสบการณ์</p> <p>ครูร้องเพลงหนอนฝึกล้อประกอบท่าท่างให้เด็กฟัง พร้อมกับสนทนากับเด็ก ดังนี้ “เพลงที่เด็กได้ฟังบอกว่าฝึกล้อกินอะไร” “ เด็กๆ คิดว่าฝึกล้อกินอะไรเป็นอาหารบ้าง” “ ตอนจบของนิทานเป็นอย่างไร”</p> <p>ขั้นที่ 2 การนำเสนอความรู้</p> <p>ครูนำภาพในนิทานมาเล่าให้เด็กฟังพร้อมก็นำเสนอภาพในนิทานที่มีฝึกล้อกินไปไม่เป็นอาหารให้เด็กฟัง</p> <p>ขั้นที่ 3 การสรุปและภาพประเมินผล</p> <p>ครูให้เด็กบอกตอนจบของเรื่องในนิทาน โดยวาดภาพสี่เหลี่ยมเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 2 คน แล้วนำเสนอผลงานให้เพื่อนและครูฟัง</p> <p>ขั้นที่ 4 การเรียนรู้ด้วยตนเอง</p> <p>เด็กเข้าไปเรียนรู้เพื่อเข้าชมขั้ประสบการณ์อย่างอิสระจากสื่อที่จัดเตรียมไว้ในมุมประสบการณ์ ได้แก่ มุมศิลปะ มุมดนตรี มุมหนังสือและมุมบทบาทสมมติ</p>	<p>1. เพลงหนอนฝึกล้อ</p> <p>2. ภาพในนิทานเรื่องฝึกล้อแสนสวย</p>	<p>1. เด็กสามารถใช้คำที่บอกตอนจบของนิทานได้</p>

แผนการจัดประสบการณ์แบบปกติ ชั้นอนุบาลปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ ฝึกลีลา เรื่อง ที่อยู่ของฝึกลีลา

วันจันทร์ที่..... เดือน..... พ.ศ. 2557 เวลา 9.00-10.00 น.

วันที่	วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้		กิจกรรม	สื่อ / แหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
		สาระสำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้			
1	1. เพื่อให้เด็กบอกที่อยู่ของฝึกลีลาได้	1. การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด 2. การฟังนิทาน 3. การท่องคำคล้องจอง	ฝึกลีลาเป็นสัตว์ที่พบเห็นตามธรรมชาติ บริเวณที่มีดอกไม้	ขั้มน้้า เด็กและครูร่วมกันท่องคำคล้องจอง ฝึกลีลา ขั้มน้้า ครูเล่านิทานเรื่อง ฝึกลีลาแสนสวยและให้เด็กฟัง พร้อมสนทนาโดยใช้คำถาม ดังนี้ - เด็กเคยเห็นฝึกลีลาที่ไหนบ้าง - เด็กชอบฝึกลีลาหรือไม่ ขั้มน้้า เด็กวาดภาพสถานที่ในนิทาน	1. คำคล้องจอง ฝึกลีลา 2. นิทานเรื่อง ฝึกลีลาแสนสวย	1. เด็กสามารถบอกสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ในนิทานได้

แผนการจัดประสบการณ์แบบปกติ ชั้นอนุบาลปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ ฝึกลีลา เรื่อง ลักษณะของฝึกลีลา

วันอังคารที่..... เดือน..... พ.ศ. 2557 เวลา 9.00-10.00 น.

วันที่	วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้		กิจกรรม	สื่อ / แหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
		สาระการเรียนรู้สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้			
2	1. เพื่อให้เด็กบอก ลักษณะของฝึกลีลาได้	1. การแสดง ความรู้สึกร่วมด้วยคำพูด 2. การฟังนิทาน 3. การแสดง ความคิดสร้างสรรค์ ผ่านสื่อ วัสดุต่างๆ	ฝึกลีลาเป็นสัตว์จำพวก แมลง มีปีก สีสีส้ม สวยงาม	<p>ขั้นนำ</p> <p>เด็กและครูรวมกันท่องคำคล้องจอง ฝึกลีลา</p> <p>ขั้นสอน</p> <p>ครูนำภาพจากนิทานเรื่อง ฝึกลีลาแสนสวย และให้เด็กดูพร้อมสนทนาโดยใช้คำถาม ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - นิทานมีใครบ้าง - เด็กขอใครในนิทานมากที่สุด <p>ขั้นสรุป</p> <p>เด็กวาดภาพตัวละครที่เด็กชอบและ นำเสนอให้เพื่อนและครูฟัง</p>	1. คำคล้องจอง ฝึกลีลา 2. นิทานเรื่อง ฝึกลีลา แสนสวย	1. เด็กสามารถบอก ลักษณะของตัวละคร ในนิทานได้

แผนการจัดประสบการณ์แบบปกติ ชั้นอนุบาลปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ ฝึลือ เรื่อง วงจรชีวิตของฝึลือ
วันที่..... เดือน.....พ.ศ. 2557 เวลา 9.00-10.00 น.

วันที่	วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้		สื่อ / แหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
		สาระสำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้		
3	1. เพื่อให้เด็ก เรียงลำดับวงจร ชีวิตของฝึลือได้	1. การแสดง ความรู้สึกด้วย คำพูด 2. การเรียงลำดับสิ่ง ต่างๆ 3. การร้องเพลง	วงจชีวิตของฝึลือมี ระยะไข่ ตัวหนอน ดักแด้ และตัวเต็มวัย	1. เพลงฝึลือ 2. ภาพจากนิทาน เรื่อง ฝึลือแสนสวย	1. เด็กสามารถ เล่าเหตุการณ์โดย เรียงตามลำดับ ก่อน- หลังได้
			<p>ขั้นนำ เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง ฝึลือ ขั้นสอน ครูนำภาพในนิทานจำนวน 4 ภาพมาให้เด็กดู และ อาสาสมัครเด็กออกมาเรียงลำดับภาพในนิทาน ขั้นสรุป เด็กและครูร่วมกันสรุปภาพที่เรียงลำดับถูกต้อง และให้เด็กเลือกภาพที่ชอบมากที่สุดพร้อมทั้ง ออกมาตีตบ้ายชื่อของตนเอง</p>		

แผนการจัดประสบการณ์แบบปกติ ชั้นอนุบาลปีที่ 2
หน่วยการเรียนรู้ ฝึกลี เรื่อง อาหารของฝึกลี

วันพฤหัสบดีที่..... เดือน..... พ.ศ. 2557 เวลา 9.00-10.00 น.

วันที่	วัตถุประสงค์	สาระการเรียนรู้		กิจกรรม	สื่อ / แหล่งเรียนรู้	การประเมินผล
		ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้			
4	1. เพื่อให้เด็กบอกชื่ออาหารของฝึกลีได้	1. การแสดงความรู้สึกรักด้วยคำพูด 2. การฟังนิทาน 3. การรู้จักสิ่งต่างๆ ด้วยการมอง ฟัง สัมผัส 4. การร้องเพลง	ฝึกลีกินไปไม่มีชนิดต่างๆและน้ำหวานเป็นอาหาร	<u>ขั้นนำ</u> เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง ฝึกลี <u>ขั้นสอน</u> 1. เด็กฟังนิทานเรื่อง นิทานเรื่อง ฝึกลีแสนสวย พร้อมตั้งสนทนาโดยใช้คำถามดังนี้ - ตอนจบของนิทานเป็นอย่างไร - เด็กชอบตอนจบของนิทานหรือไม่ 2. ครูนำภาพตอนจบนิทานมาให้เด็กดู และให้เด็กบอกตอนจบของนิทาน <u>ขั้นสรุป</u> เด็กวาดภาพตอนจบของนิทาน	1. เพลงฝึกลี 2. นิทานเรื่อง ฝึกลีแสนสวย	1. เด็กสามารถใช้คำที่บอกตอนจบของนิทานได้

